

GEORGII PHRANTZÆ

CHRONICON MINUS.

EDITORIS ROMANI MONITUM

(*Classici Auctores*, tom. IX, p. 594).

Georgii Phrantzæ prolixum Chronicon Latine a se conversum Jacobus Pontanus libera quadam ratione olim ediderat; deinde Græce Carolus Alterus fideliter ante hos annos vulgaverat. Sed tamen præter illud prolixum, ut dixi, Chronicon, aliud brevius ineditum ejusdem Phrantzæ Leo Allatius commemoraverat in *Distributa de Georgiis*, et contra Greyghtonum, quod Allatii iudicium Fabricius, Caveus, alijque bibliographi recte adnotaverant. Ego vero bibliothecæ Vaticanæ olim præsidens, animadverti in codicibus Græcis Otthobonianis sub n. 260, p. 113-207, hoc ipsum Allatio cognitum Phrantzæ scriptum; quod cum vix cœpisset exscribere, bibliothecæ otium cum graviore officio commutavi. Quia tamen vulgandi aliquando opusculi studium non dimiseram, benivolam nactus operam Cl. viri Augustini Theineri, apographum integrum ex Otthoboniano codice manu ejus confectum habui; quod typis mox traditurus, nihil opportunius me facturum putavi, quam si alterius Cl. viri Joannis Franzii, Romæ versantis, auxilium criticum ad editionem curandam invocarem; non tam quia Phrantzæ patrono homonymo Franzio commendabam, quam quia barbariorem Chronici sermonem, qualem tum Græcia corrupta jam usurpabat, peritissimo dialecti ejus magistro exhibebam, qui grammatico bis tractatu eandem docuit et enucleavit. Sed cur ego plura? ipsum jam Cl. Franzium præsentem audiamus.

JOANNES FRANZIUS LECTORI

Epitome Chronici, scilicet Chronicum hoc minus, etsi, dialecto rudiore confectum, nihil habet quod possit, styli gratia, ad legendum invitare, tamen, cum ex codice sit descriptum paulo meliore, quam quo Car. Alterus usus est in Chronico majore edendo, certe propter lectiones varias, visum dignum est, quod typis exprimeretur. Quippe Chronicum minus, qui comparare volet cum Chronico illo majore, facili opera alterum altero explicari quodammodo et restitui posse in plurimis locis intelliget. Nos hic paucis desungamur. Et Chronicum minus quidem majore recentius videri, nemo erit qui ambigat. Tanta enim inest in eo verborum constructionisque perversitas, ut, quanquam Phrantzen concedamus stylo malo usum esse, tamen cum eo, qui epitomen compilavit, multo pejus actum esse appareat. Ille voces vel nomina recentiora certe studet evitare, hic infimo quoque maxime gaudet, opinor, quod orationem faciliorem ita fieri magisque dilucidam existimaverit. Quæ cum ita sint, tametsi quispiam de diversis auctoribus cogitaverit, tamen casu nulla est, cur Phrantzen hujus epitomes auctorem esse negemus, qui scilicet, ut in minore Chronico, minore cura usus sit, idque, nescio quo consilio, dialecto negligentiore composuerit. Nam illud certe verisimile non est, primo Chronicum hoc minus esse conjectum, ex quo majus illud Phrantzæ concludaverit.

Quidquid sit, quemadmodum alterum Chronicum ex altero explicatur, ita nunc demum qui velit, eum jure suo posse ad emendandum Phrantzæ Chronicum accedere.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΦΡΑΝΤΖΗ

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΜΙΚΡΟΝ.

Οικτρὸς Γεώργιος Σφραντζῆς ὁ καὶ πρωτοβεττιάριος, Γρηγόριος τάχα μοναχός, ταῦτα ἐγράψαμεν ὑπὲρ τῶν κατ' αὐτὸν καὶ τινῶν μερικῶν γενομένων ἐν τῷ τῆς ἀθλίης ζωῆς αὐτοῦ χρόνῳ.

Ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως
αυα'.

Καλὴν ἦν μοι εἰ οὐκ ἐγεννήθην, ἢ παιδίον ἀποθανεῖν. [Chron. maj. p. 65'] ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐγένετο, ἰστέον ἐστὶ ἐν ἔτει 580' ἐγεννήθην Ἀυγούστῳ 2', ἡμέρᾳ γ' ἀνεγεννήθην δὲ ὑπὸ τῆς ὀσιωτάτης καὶ ἀγίας Θωμαίδος, περὶ ἧς ἐν τῷ προσήκοντι τόπῳ μέλλομεν διηγήσασθαι τάληθές.

αυβ'.

Καὶ τῆ κη' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ δεκάτου ἔτους ἐσκοτώθη ὁ Ἀμηρᾶς Παϊαζήτης παρὰ τοῦ Τεμήρη, δε δὴ Παϊαζήτης ἦν πέμπτος αὐθέντης τῆς γενεᾶς αὐτοῦ. [67] Ἐρτογρούλης γάρ ἦν ὁ πρῶτος· καὶ ὁ δεῦτερος Ὀσμάνης, ἐξ οὗ καὶ Ἀτουμαλίδαι· ὁ τρίτος Ὀρχάνης· ὁ τέταρτος Μοράτης· ὁ πέμπτος Παϊαζήτης· ὁ ἕκτος Μεχεμέτης· ὁ ἕβδομος Μοράτης· ὁ ὀγδοὺς Μεχεμέτης, δε δὴ καὶ ἡμᾶς ἠχμαλώτευσεν καὶ ἐξέλωσε τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

αυδ'.

Εἰς τὰς ἀρχὰς οὖν τοῦ ιβ' ἔτους ἐπανήλθεν ἀπὸ τῆς δούσεως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἅγιος βασιλεὺς κύρ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος.

αυε'.

Καὶ τῷ ιγ' ἔτει, μηνὶ Φεβρουαρίῳ ἢ ἐγεννήθη αὐτῷ καὶ ὁ δεῦτερος Κωνσταντῖνος, δε ἐγεγόνει καὶ βασιλεὺς· ἀφ' οὗ δὴ ιβ' ἔτους μέχρι καὶ τοῦ κα' πολλῶν γενομένων ἀναγκαίων καὶ μνήμης ἀξίων, λέγω δὴ τῆς εἰς τὴν δύσιν ἀφίξεως τῶν ε' υἱῶν Ἀμηρᾶ τοῦ Παϊαζήτη, ἡγουν τοῦ Μουλαουμάνου, τοῦ Μωσῆ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Μεχεμέτη καὶ τοῦ Ἰωσοῦρη, δε ἐγεγόνει καὶ Χριστιανός καὶ Δημήτριος ἐπωνομάσθη· τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ τῆς ἐλεύσεως ἐκεῖ τοῦ ἁγίου βασιλέως κύρ Μανουὴλ, καὶ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τῆς τοῦ αὐτοῦ δεσπότη κυρ Ἀνδρονίκου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καταστάσεως· καὶ τοῦ θανάτου τοῦ δεσπότη κυρ Θεοδώρου τοῦ πορφυρογεννήτου εἰς τὸν Μυζηρᾶν· καὶ τοῦ ἁγίου βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κύρ Μανουὴλ εἰς τὸν Μορέαν ἐλεύσεως· καὶ θανάτου τοῦ Ἀμηρᾶ Μουλαουμάνου παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μωσῆ· καὶ τῆς τριετοῦς μάχης αὐτοῦ δὴ τοῦ Μωσῆ μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ ἁγίου κύρ Μανουὴλ· καὶ τῆς περὶ τὰ μέρη τῆς Λαρίσου ἐκτροφιῶσεως Ὀρχάνη τοῦ υἱοῦ τοῦ Μουλαουμάνου· καὶ τῆς ἐλεύσεως ἀπὸ

τῆς ἀνατολῆς εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεχεμέτη τοῦ καὶ κύρ Ἰτζή· καὶ τῆς ἤττης καὶ ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ πάλιν ἐλεύσεως αὐτοῦ διὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν δύσιν, καὶ τῆς νίκης αὐτοῦ καὶ τοῦ θανάτου Μωσῆ· ἐτι δὲ καὶ τοῦ δευτέρου υἱοῦ τοῦ ἁγίου τοῦ βασιλέως κύρ Μανουὴλ Κωνσταντίνου τὸν θάνατον ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ, ἀλλὰ δὴ καὶ δύο θυγατέρων αὐτοῦ· καὶ τῆς γεννήσεως εἰς τὴν πόλιν τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Μιχαήλ, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὑπὸ λοιμώδους νοσήματος· καὶ τοῦ θανάτου ὁμοίως τοῦ Τζαλαπῆ κύρ Δημητρίου· καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Δημητρίου, καὶ τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Θωμᾶ, καὶ ἄλλων τινῶν μερικῶν ἀναγκαίων. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τὴ τῆς ἡλικίας μου ἀτελὲς πάντῃ οὐ καλῶς εἰδότες μου καὶ ἀκριβῶς, ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ μηνὶ ἐγένοντο καὶ πῶς, σωπῆ παραλείπω.

υιγ'.

[96] Τὸν δὲ Ἰούλιον μῆνα τοῦ κα' ἔτους ἐξεληθὼν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπῆλθεν εἰς τὴν νῆσον Θάσον ὁ ἅγιος βασιλεὺς κύρ Μανουὴλ.

αυδ'.

Καὶ ἀπῆρεν αὐτὴν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ κβ' ἔτους. Εἴτ' ἀπ' ἐκεῖ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ εἰς τὸν Μορέαν, καὶ ἐκείσε τὸ Ἐξαμίλιον.

υιε'.

Τῷ κγ' ἔτει Μαρτίῳ γάρ ἔσωσεν ἐν τῷ λιμένι τῶν Κεγχρεῶν ἀνομαζομένων. Καὶ τῆ η' τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς ἤρξατο [107] ἀνακαθαίρειν καὶ ἀνοικοδομεῖν αὐτὸ δὴ τὸ Ἐξαμίλιον, ὑπερ ἐν τὸ μῆκος οὐργυῖες γω'· ἀνέστισσε δὲ πύργους ἐπ' αὐτῷ ργ'. Εὐρέθησαν καὶ γράμματα ἐν μαρμάρῳ λέγοντα οὕτως, εὖως ἐκ φωτῆς, Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, φυλάξῃ τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν, καὶ τὸν πιστὸν αὐτοῦ δοῦλον Βικτωρῆνον, καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἑλλάδι οἰκοῦντας ἐκ Θεοῦ ζῶντας.

υις'.

[108] Καὶ τῷ κδ' ἔτει μηνὶ Μαρτίῳ ἐπανέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν· ἐν ᾧ μηνὶ μετὰ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ δὴ τοῦ ἁγίου βασιλέως καὶ ὁ πατριάρχης κύρ Εὐθύμιος ἀπέθανε· καὶ τῆ κα' Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεγόναι πατριάρχης ὁ Ἐφέσου κύρ Ἰωσήφ.

υιζ'.

Καὶ τῷ κε' ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης ἐν ᾧρα τοῦ φθαινοπώρου, [109] ἐν ᾧ δὴ καιρῷ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην διερχόμενος τὸν πλαστὸν υἱὸν τοῦ Παϊαζήτου ἐκείνου τὸν Μουσταφᾶν ἀπῆρε διωκόμενον παρὰ τοῦ τάχα ἀδελφοῦ αὐτοῦ Με-

* Numeri inter uncas positi Lectorem revocant ad loca parallela Chronici majoris.

χρήματα. καὶ εἰς τὴν Λήμνον ἀπέστειλε, μετέπειτα ἄ
 εἰς τὴν Μορέαν. Ἦν δὲ τῷ χειμῶνι τοῦ αὐτοῦ
 οὗ ἐτους, θανατικοῦ γενομένου ἐν τῇ Μορέῃ θάλασση
 καὶ φαιλικῶς ἐδρισκομένων αἰετῶν καὶ τῶν
 ἐκείσε, κεφάλαια τῶν ὄντων ἡ γὰρ ἡμεῖς γινώσκοντες ὁ
 Παλαιολόγος ὁ Μαρμυρῆς, ἀνὴρ ἀριστος, υἱὸς μεγά-
 λου δουκὸς τοῦ Μαρμυρῆ, καὶ ἀθρόοντος ποτὲ τῆς Μο-
 νεμβασίας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἀδελ-
 φή μου καὶ γυνὴ αὐτοῦ καὶ παῖδιον ἐν αὐτῶν θῆλυ
 ἀπέθανον, πρῶτον τὸ παῖδιον, καὶ εἰς ἑξήκοντα τοῦ
 παιδὸς ἡ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ εἰς ἑξήκοντα τοῦ πα-
 τρὸς ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ἔτι δὲ καὶ ἕξ τῶν ὑποχειρίων
 αὐτῶν ἀνδρῶν τε, καὶ γυναικῶν· ἐναπολειφθέντων
 οὗ δύο καὶ μόνων τῶν αὐτῶν, ἐλθόντες ἐν τῇ πόλει
 εἶπον ἐν μιᾷ φωνῇ ταῦτα τοῖς ἀδελφοῖς μου γενέτας,
 οἳ καὶ ἑλλοτρίως ἀπέθανον ἀκούσαντες τοῦτο, εἰ
 καὶ οὐκ ἀπέθανον, ὡς τελείως ἀπὸ τούτου μετέπειτα
 καὶ ἀσθενεῖς, ὅπερ ἦν καὶ αἴτιον τοῦ μὴ ἐλθεῖν τῶν
 γεννησάντων με εἰς τὴν Μορέαν μετὰ τοῦ αὐθαυτο-
 πούλου κύρ Θωμᾶ εἰς τάξιν κατὰ αὐτοῦ, καὶ ἐμοῦ
 μετ' αὐτοῦ εἰς ὑπηρεσίαν ἐπὶ τραπεζίου καὶ κελλιῶ-
 του αὐτοῦ, ὡς ὠρίσθημεν παρὰ τοῦ ἀγίου βασιλέως
 τοῦ πατρὸς τοῦ ἀθρόοντος αὐθεντοπούλου, καὶ ἡτοιμα-
 ζόμεθα· καὶ ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ μὲν ἐμοῦ πρῶτος ἀδελφός
 ἦν εἰς τὴν Μορέαν μετὰ τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ μετ' ἐμὲ
 ἕτερος, ὡς ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
 ἀφείκε καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ ἀδελφούς, εἰς τὴν
 κοῦ Χαρσιανίτου λεγομένην μονῆν, ἐν ἣ ἦν καὶ ὁ
 κατ' ἀλήθειαν διδάσκαλος κύρ Γεωργίου, γέγονε καλῶ-
 γερως. Τοῦ δ' αὐτοῦ θανάτου γενομένου περὶ τὸ ἔαρ
 καὶ τὸ θέρος εἰς τὴν πόλιν ἐν μηνὶ Αὐγούστου ἀπέ-
 θανε καὶ ἡ δέσποινα κυρᾶ Ἄννα ἡ ἀπὸ τῆς Ῥωσ-
 σίας λειμώδου νύμφη, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Λαῖκῶ
 μονῆ.

μη.

[110]. Καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ κς' ἔτους ἐστία
 καὶ εἰς τὴν Μορέαν παρὰ τοῦ ἀγίου βασιλέως καὶ
 πατρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ αὐθεντοπούλος κύρ Θωμᾶς· ἐν
 τῷ δὲ χρόνῳ ἐπανίσταται καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ ὁ βασι-
 λεὺς κύρ Ἰωάννης· καὶ ἐμὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ
 εὐατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ προσηγάγετο
 Μαρτίου ιζ', ὑπάρχοντός μου χρόνων ις', ἐκείνου δὲ
 τοῦ ἀγίου ξθ'.

υβ.

Καὶ τῷ κς' ἔτει ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ ἦλθεν εἰς τὴν
 πόλιν καὶ ἡ δέσποινα κυρᾶ Σοφία, ἡ τοῦ Μόντας
 πατρὸς αὐτοῦ· καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ ὁ βασι-
 λεὺς κύρ Ἰωάννης· καὶ ἐμὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ
 εὐατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ προσηγάγετο
 Μαρτίου ιζ', ὑπάρχοντός μου χρόνων ις', ἐκείνου δὲ
 τοῦ ἀγίου ξθ'.

υγ.

Καὶ τῷ κς' ἔτει ἔπειτα ὁ ἅγιος βασιλεὺς Ἰωάννης
 καὶ ἡ δέσποινα κυρᾶ Σοφία· καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ ὁ
 βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης· καὶ ἐμὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ
 εὐατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸ καλλίον αὐτοῦ προσηγάγετο
 Μαρτίου ιζ', ὑπάρχοντός μου χρόνων ις', ἐκείνου δὲ
 τοῦ ἀγίου ξθ'.

καὶ τῶν ἱερομνηστικῶν πρῶτον καὶ ἐδοῦλεον τῷ
 βασιλεῖ ἵνα πιάσῃ αὐτόν· ἐκείνος δὲ οὐ κατεπαίσθη
 ποτὲ λέγων, Οὐκ ἐθέλω τὸν ὄρκον ὃν πρὸς ἐκείνον
 ἐποιήσαμην, ἂν ἐδοθεῖσθαι καὶ ὅτι, καὶ ἂν ἐλθῇ,
 μέλλει αἰχμαλωτεύσειν ἡμεῖς· εἰ δὲ πόλιν ἐκείνος
 ἀσπασθῆται τοῖς ὄρκους του, ἀπέμεινεν εἰς τὸν Θεὸν
 τὸν πολλὰ πλεονεχόμενον ἐκείνου· διὰ ταύτην δὲ
 τὴν αἰτίαν οὐδέ τινα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐστειλεν εἰς
 ἐναντήσιν αὐτοῦ ὁ δὲ τοῦ ἀσθεοῦς, ἀλλὰ μόνους τῶν
 ἀριστῶν ἀνδρῶν Δημήτριον τὸν Λεοντάρην, Ἰσαάκιον
 τὸν Ἀσάνην, καὶ Μανουὴλ πρωτοστράτορα τὸν Καν-
 τακουζηνόν, μετὰ πολλῶν ἀρχοντοπούλων καὶ στρα-
 τιωτῶν καὶ θύρων· [112] οἳ καὶ ἐνηντήσαν αὐτῷ
 περὶ τὰ Κουτουλοῦ, καὶ ἦλθον μετ' ἐκείνου ἕως τὸ
 Διπλοκιδόνιον, ὅθεν δηλονότι τὴν ὁδὸν ὁμιλῶν μετὰ
 τοῦ Λεοντάρη· ἐκείσε δὲ εἰς τὸ Διπλοκιδόνιον εἰσε-
 θέντας καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ
 ἐνὸς κατέργου ἵνα περάσῃ ἐκείνον, καὶ ἐμὲ εἰς
 αὐτό, εἰς τὴν θάλασσαν μέσον ἐχαιρετήθησαν πρὸς
 ἀλλήλους ἀπὸ τὰ κάτεργα, καὶ ὁμιλοῦντες ἀπῆλθον
 μέχρι εἰς τὸν πέρα τόπον τῆς ἀνατολῆς, ὅπερ γυν
 Σκουτάρην ἀνομάζεται, πρῶτον δὲ Χρυσόπολις·
 καὶ ἐκείνος μὲν ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ κατέργου ἀνέβη εἰς
 τὴν πόλιν ὡς αὐτῷ προηγοίμασταν· οἳ δὲ βασιλεῖς μετὰ
 τῶν κατέργων τρώγοντες καὶ πίνοντες καὶ ἀκρατο-
 λῶς τροφίμους πρὸς ἀλλήλους ἀποπέλλοιτες, περὶ
 τὸν ἔσπερον ἐκείσε μὲν καθάλαμεισας ἀπῆλθον
 τὴν ὁδὸν τὴν περὶ τὴν Νικομηδείαν φέρουσαν· οἳ δὲ
 βασιλεῖς ἐπανίστασαν οἴκαδε. Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ
 ἔτους ἐπαναστάσαντος εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς ὁδοῦ
 τῆς Καλλιπόλεως ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀδριανόπολιν·
 ὁ δὲ ἅγιος βασιλεὺς ἐταξίμασε τὸν Λεοντάρην Δημή-
 τριόν ἐστειλε πρὸς ἐκείνον, ἵνα καὶ περὶ τῶν προ-
 μελετωμένων μάθῃ καὶ ἰερομνηστικῶν καὶ ἐκείνον
 ἐλέγξῃ διὰ τῆς καλῆς ἀγάπης καὶ ἐμῆς ἡ· πρὸς
 ἐκείνον ἐπεδίδξαντο, καὶ διὰ τοῦ περάματος καὶ διὰ
 τοῦ τοιούτου ἀποκρηστικίου τοῦ προτόπου λέγω
 καὶ τῶν θύρων ὧν προσεκόμισεν. Ἰδὼν οὖν αὐτὸν
 ὁ ἅγιος μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης ἔτι πλείους,
 καὶ τέλος εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐχω ἡμέρας ὅτι οὐχ
 ὀλίγας ἔγω· ὅρα θέλω γυνὴν καλὰ, καὶ θέλωμεν φά-
 γειν καὶ πίνειν ὄρου καὶ ὁμιλήσαν· ἐκείνος δὲ μετὰ
 τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανε. Καὶ τὸν μὲν Λεοντάρην τὸ
 εὐχὸν οὐκ ἐποίησαν, ἀλλ' ἦν εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ,
 καὶ τῶν θανάτου τῶν οὐδὲν προσεκόμισεν αὐτόν
 διὰ τὴν ἀγάπην, ἵνα καὶ τὰς θύρας αὐτοῦ ἀκούσῃ·
 τοῦτο μακάριον τῶν θανάτων αὐτοῦ κατ' αὐτὴν δὲ
 εὐχὸν εἶναι ὄραν, ἐπειδὴ [113] τὰς θύρας ἐκλεψε
 κρυφίως τὰς φερούσας εἰς τὴν πόλιν, καὶ πολλοὺς
 γραμμυτοκομιστὰς ἀποστειλάς ὁ Λεοντάρης, οὐδὲν
 τοῖς ἀπῆλθον· καὶ ἐλθόντες καὶ ἡμεῖς παρῆλθον,
 ἴδου ἀπὸ τούτου τὰ κατὰ τῆς πόλεως ἀπεκαλύφθη
 μυστήριον, καὶ θροῦς μέγας ἐγένετο καὶ βουλή καὶ
 μακρότης, καὶ πολλοὺς ἐλέγχους ὁ ἅγιος βασι-
 λεὺς παρὰ τῶν βουλευόντων ἵνα πιάσῃ αὐτόν, εἰς
 τὴν μονὴν τῆς Περιβλέπτου διὰ αἰτίαν θανατικοῦ
 εὐρισκομένου· μόλις οὖν ποτὲ δὲ ἄλλης ὁδοῦ εἰς
 τὴν Νικομηδείαν ἀπαγούσης σταθμῆς ὁ Λεοντάρης
 ἀνθρώπων, καὶ ἂν ἐκείσε ἐκείσε ἐλθόντος, ἔφασε

γραφὴν ὅτι ὁ Ἄμνηρς ἀπέθανε· καὶ ἐγένετο τοῦτο ἄ
 δὴ τὸ, εἰ Ἐσπέρας αὐλοσθήσεται κλαυθμὸς καὶ εἰς τὸ
 πρῶτῃ ἀγαλλίασι· καὶ ἰδοὺ ἔπεσον εἰς ἑτέραν
 φροντίδα καὶ βουλήν καὶ μελέτην, πότιρον νὰ ἔχουσι
 (πρὸς) τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μουράτην ἀγάπην καὶ νὰ
 παραχωρήσωσιν εἶναι αὐτὸν αὐθέντην, ὡς καὶ τὰ
 ὀρκωμοτικὰ αὐτῶν διελάμβανον, ἢ νὰ φέρωσι τὸν
 Μουσταφᾶν ἀπὸ τοῦ Μυζηθρᾶ, καὶ ποιήσωσιν αὐτὸν
 αὐθέντην εἰς τὴν δύσιν, καὶ ὁ Μουράτης ἐνὶ εἰς τὴν
 ἀνατολήν αὐθέντης· τοῦ μὲν ἁγίου βασιλέως καὶ
 πατρὸς τὸν πρῶτον βουλευομένου καὶ κρίνοντος δι-
 καίως ἐκ πολλῶν αἰτιῶν· τοῦ δὲ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ
 Καντακουζηνοῦ Δημητρίου ὅτι νὰ ποιήσωσιν τὸν δεύ-
 τερον, καὶ ὅτι δίδη τους καὶ τὴν Καλλιπόλιν, μόλις
 δὲ ποτε οἶονεὶ ὡς κατὰ παραχώρησιν δέδωκεν ἐξου-
 σίαν ὁ ἅγιος βασιλεὺς τῷ υἱῷ αὐτοῦ, εἰ ὡς θέλεις,
 ἐπεικῶν, ποιήσω· ἐγὼ γὰρ εἶμι, υἱὲ μου, καὶ γέ-
 ρων καὶ ἀσθενῆς καὶ ἐγγύς τοῦ θανάτου· τὴν δὲ βα-
 σιλείαν καὶ τὰ αὐτῆς δέδωκα πρὸς σέ, καὶ ποιήσω
 ὡς θέλεις.

υκα'.

[114] Καὶ ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ τοῦ κθ' ἔτους μετὰ
 κατέργων ἀπελθόντος εἰς τὴν Καλλιπόλιν τοῦ βασι-
 λέως κύρ Ἰωάννου Ἀμνηρᾶν τὸν Μουσταφᾶν φέρων
 ἀπὸ τοῦ Μορέως αὐθέντην ἐξέβαλεν εἰς δύσιν, καὶ
 ἡ Καλλιπολις αὐτὸν προσεκύνησε· καὶ μετὰ τινὰς
 ἡμέρας ζητηθεῖσα παρὰ τοῦ βασιλέως, τάχα κατὰ
 τὰς ὑποσχέσεις ἀπεκρίνατο, πάντες οἱ Τούρκοι λέ-
 γουσι· ὅτι ἡ πίστις ἡμῶν ἡ Καλλιπολις ἐνὶ, καὶ οὐ-
 δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὴν ἴδωμεν, πολλὰ τοῦ Μουράτη
 ἀπὸ τὴν ἀνατολήν δι' ἀποκρισιῶν δεσμένῳ καὶ
 τᾶσσοντος. Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος τοῦ αὐ-
 τοῦ ἔτους παράσαντος τοῦ Παλαζήτου ἀπὸ τὸ ἐπάνω
 στενὸν εἰς τὴν δύσιν, ἀνδρὸς χρησίμου Μπελογρηκεῖ
 καὶ βιζήρου ὄντος τοῦ πατρὸς τοῦ Μουράτη, καὶ τὴν
 Ἄγκυραν ἔχοντος χειραλαττικῶν, εἰς τὸ, ἂν δυνηθῆ,
 νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Μουράτη τὴν δύσιν
 δηλονότι· καὶ τοῦ Μουσταφᾶ πάλιν ἀπελθόντος ἀπὸ
 τὴν Καλλιπόλιν, ἐπίασεν αὐτὸν δὴ τὸν Παλαζήτην
 καὶ τὸν ἐσκότωσε, καὶ τὴν εἰς τὴν δύσιν πᾶσαν ἀρ-
 γήν τῶν ἀσθεῖων ἐκυρίευσεν· καὶ πάλιν ἐπιστρέψας
 [116] ὁ Μουσταφᾶς εἰς τὴν Καλλιπόλιν τῷ αὐτῷ
 ἔτει ἐπέρασεν εἰς τὴν ἀνατολήν κατὰ τοῦ ἀναφίτου
 αὐτοῦ Μουράτη εἰς τὴν Προῦσαν εὐρισκόμενου, καὶ
 ἤτηθεῖς ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν δύσιν. Καὶ τὸ θέρος
 τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέρασεν, καὶ αὐτὸς δὴ ὁ Μουράτης
 μετὰ Γενουτικῶν κίραβίων, καὶ διώξας τὸν θεῖον
 αὐτοῦ ἔφθασε καὶ ἐσκότωσε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λ'
 ἔτους.

υκβ'.

Καὶ τῆ ἦ' τοῦ Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστειλε καὶ
 ἀπέκλεισε τὴν πόλιν διὰ τοῦ Μιχάλλμπεϊ· καὶ τῆ ιε'
 τοῦ αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ Μουράτης καὶ αὐθέντης αὐτοῦ,
 καὶ ἐπολιόρουν τὴν πόλιν, φέρων μετ' αὐτοῦ καὶ
 δεσμίους καὶ τοὺς ἀποκρισιῶν, αὗς προαπίστει-
 λαν εἰς ἐκεῖνον διὰ κατάστασιν ἀγάπης, Δημήτριον
 τὸν Καντακουζηνὸν καὶ Ματθαῖον τὸν Λάσκαριν καὶ
 τὸν γραμματικὸν Ἄγγελον τὸν Φιλομάτην· καὶ τῆ

κβ' τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐπολέμησεν αὐτὴν δὴ τὴν
 πόλιν καθολικὸν πόλεμον.

υκγ'.

[117] Καὶ τῆ ε' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ λα' ἔτους
 ἀπῆλθεν ἀπρακτος ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθεῖα Θεοῦ·
 καὶ τῆ λ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἦλθεν ὁ Μουσταφὸπουλος
 καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ δὴ τοῦ Μουράτη καὶ ἐπέρασεν εἰς
 τὴν πόλιν καὶ ἔπεσαν ἔξω εἰς τὸν αὐθεντικὸν περι-
 βολον· καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον τῆ α' Ὀκτωβρίου ἦλθεν
 εἰς προσκύνησιν τῶν βασιλέων· καὶ τῆ αὐτῆς ἡμέρας
 μετὰ τὸ ἀριστον ἐγένετο τὸ τῆς ἡμιπληξίας νόσημα
 τῷ ἁγίῳ βασιλεῖ κύρ Μανουήλ, ὃν ἰδόντες οἱ ἀπὸ
 τῆς ἀνατολῆς μετὰ τοῦ Μουσταφοπούλου Τούρκοι
 καὶ θαυμάσαντες καὶ ἀπ' αὐτῆς μόνης τῆς θεωρίας
 αὐτοῦ μετὰ θαύματος ἔλεγον ὅτι τὸν τῆς πίστεως
 αὐτῶν ὀρχηγὸν Μαχούμετ ὁμοιάζει· ὡς καὶ ὁ πατὴρ
 Παλαζήτης· καὶ ἐχθρὸς αὐτοῦ εἶρηκεν, ὅτι τὸν βασι-
 λέα καὶ ὅπου οὐδὲν γνωρίζει αὐτὸν καὶ ἀπὸ μόνης
 τῆς αὐτοῦ θεωρίας θέλει εἰπεῖν ὅτι· Αὐτὸς τυχέναι
 νὰ ἐνὶ βασιλεὺς· ὁ δὲ Μουσταφὸπουλος πλημμε-
 λήσας καὶ πλείους ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τὸ
 συμβᾶν εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἅγιον τέλος ἀπῆλθεν
 μέχρι καὶ τῆς Σηλυβρίας καὶ μικρὸν διατρίψας
 ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν καὶ παράσας ἐπῆλθεν
 εἰς τὴν Προῦσαν τὸ δὲ ἔαρ πάλιν τοῦ αὐτοῦ ἔτους
 ἐπέρασεν καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν
 ἀνατολήν καὶ ἐσκότωσεν αὐτὸν πρὸς αἰχ τῶν ἰδίων
 αὐτοῦ· [118] καὶ τὸν Μάιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐχάλασε
 καὶ ὁ Τούραχάνης τὸ Ἐξαμίλιον εἰς τὸν Μορέαν καὶ
 πολλοὺς τῶν Ἀλβανικῶν ἐσκότωσεν· καὶ τὸ θέρος
 τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔφυγεν ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Δημή-
 τριος μετὰ Ἰλαρίωνος Νιώρα καὶ Γιούργη Ἰσαούλ
 καὶ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Νιώρα, καὶ ἀπῆλθον εἰς
 τὸν Γαλατᾶν ἵνα ὑπάγωσιν εἰς τοὺς Τούρκους, εἰ
 καὶ οὐκ ἀπῆλθον, ἀλλ' εἰς τὴν Οὐγγαρίαν.

υκδ'.

Καὶ τῆ ιε' τοῦ Νοεμβρίου τοῦ λβ' ἔτους διέβη ὁ
 βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Οὐγγα-
 ρίαν, ποιήσας δεσπότην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν αὐθεν-
 τόπουλον κύρ Κωνσταντῖνον, καὶ καταλέψας αὐτὸν
 εἰς τὴν πόλιν ἀντ' αὐτοῦ· τῆ δὲ κβ' τοῦ Φεβρουαρίου
 μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐποιήσαμεν ὀρκωμοτικὰ
 ἀγάπην μετὰ τοῦ Ἀμνηρᾶ τοῦ Μουράτη, ἀποκρισι-
 ῶν ἀπελθόντων Λουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ τοῦ γεγονότος
 δευτέρου καὶ μεγάλου δουκὸς, τοῦ Μελαχρηνοῦ Μα-
 νουήλ καὶ ἐμοῦ δι' αἰτίας ταύτας· ὅτι ὁ μὲν Μελα-
 χρηνοὺς προαπῆλθεν εἰς τὸν Ἀμνηρᾶν, καὶ ἐγνώρισεν
 ὅτι θέλει γενέσθαι τὴν ἀγάπην· ὁ δὲ Νοταρᾶς ἵνα
 τελέσῃ αὐτὸς καλῶς κατὰ τὸ δυνατόν ὡς χρήσιμος
 καὶ καλός· ἐγὼ δὲ ὡς ἀπὸ τὴν ἁγίαν δέσποιναν συγ-
 γενίδα αὐτοῦ δὴ τοῦ Ἀμνηρᾶ ἀπὸ τὴν μητέρα του,
 καὶ ὅτι, ἂν δεήσῃ, νὰ γράψω καὶ δι' ὑφιλτῶν εἰς τε
 τὸν ἅγιον βασιλέα καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα
 εἰς τὴν Οὐγγαρίαν εὐρισκόμενον.

υκε'.

[119] Καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ
 λγ' ἔτους ἐπανῆλθεν καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ μέ-
 ρους τοῦ εἰς τὸν Δανούθιον ποταμὸν Καλλίου ὀνομα-
 ζομένου ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης, ἀπελθόντων κα-

τεργων ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείσε. Προέπεμψε γάρ ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν ἄνθρωπον ἀλλόγλωσσον καὶ ἀλλογενῆ, τοῦ ἐλθεῖν διὰ τῆς στερεᾶς μετὰ πιττακίου ὀφιλτοῦ, οὐκ ἐλθόντος ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸν βασιλέα ὅτι ἔχει τι τῶν ἀναγκαίων. Τοῦτο πῶς ἤθιλε γενῆν, ἄνθρωπος τοιοῦτος νὰ ἴδῃ βασιλέα ἀσθενῆ; Κατάκοιτος γὰρ ἦν· καὶ μόνος πρὸς μόνον. Πολλῶν οὖν λόγων δαπανηθέντων, τέλος ἐστάλησαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον δύο τῶν Καλλιωτῶν καὶ συντρόφων μου, καὶ εἶπον τῷ ἀνθρώπῳ· Ἦ τῷ παρόντι εἶπέ τὸ θέλον (βαίξαντες ἐμὲ), ἢ ἀπελθε εὐθα θέλεις. Τότε παραλαβὼν με ἴδω, δέδωκέ μοι χαρτὴν τι ὀφιλτοῦ, καὶ ἐδήλωσέ μοι καὶ ὅθεν καὶ ὅποτε ἐξῆλθεν. Ὡς δὲ διώρθωσα τὸ ὀφιλτὸν καὶ ἀπῆλθον ἀναγνώνας τοῦτο, ἀνέφερον ὅτι ζητῶ εὐεργεσίαν· [120] ἐπεὶ χαριέντα μέλλει ἀναφέρειν ἐκείσε τῆς ἁγίας δεσποίνης καθεζομένης καὶ τῆς νόμφης αὐτῆς τοῦ δεσπότης λιπόντισ· εἰς τὸ κυνήγιον· καὶ ἀναγνοῦς τὴν χάρτην ὅτι καὶ ὑγιαίνει καὶ ἀπέρχεται καλῶς καὶ εἰς τὰ περὶ τὴν μεγάλην Βλαχίαν, καὶ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸ Κελλιν ὀνομαζόμενον λιμῶνα κάταργα ἵνα ἐπάρωσι καὶ φέρωσιν αὐτὸν, ἐχάρησαν μεγάλως καὶ μετὰ μικρὸν ὀρίζει ὁ ἅγιος βασιλεὺς πρὸς τὸν βουχάριν αὐτοῦ, Δὲς πρὸς τὸν Φραντζῆ τὸ καθάδι, τὸν μολιθὸν χαμουχᾶν, τὸν μετὰ βαρεοκαίλιας ἐνβεδυμένον, καὶ ἀμέλει καὶ τὸ σεντούκιον ὅπερ μοι ἐζήτησαν· ἦν γὰρ εἰς τὰς χεῖρας μου σεντούκιον κάλλιστον καὶ μέγα, ἔχον πολλὰ καὶ καλὰ εἶδη· ἅπερ διεδόθησαν τὰ μὲν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, τὰ δὲ ὑπὲρ τῆς ἁγίας ψυχῆς αὐτοῦ. Καὶ τέλος ἐζήτησα ἐγὼ τὸ σεντούκιον, καὶ ὤρισέ μοι ὅτι αὐτὸ ἦτον τοῦ ἀσθεντοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ πατρός μου, καὶ εἶχα ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς ψυχῆς ἐκείνου πολλὰ καὶ καλὰ, καὶ πολλῶ πλείω τῶν ὧν εἶδες· καὶ θέλω πάλιν νὰ τὸ δώσω καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν υἱὸν μου ἵνα ἐν αὐτῷ ἔχη καὶ ἐκεῖνος μετὰ τῆς εὐχῆς μου τὰ ἑαυτοῦ· τότε δὲ πάλιν ὤρισαν ἵνα τὸ ἔχω· καὶ εἶλον αὐτὸ μετὰ τῆς ἁγίας εὐχῆς ἐκείνου γεμάτον ἀπὸ πάντων τῶν χρησίμων καὶ τιμίων τοῦ βίου τούτου τοῦ ματαίου· ἡ δὲ ἁγία δεσποῖνα ὀρίζει καὶ φέρουσί με χαμουχᾶν καλὸν πράσινον. Ἦ δὲ νέα δεσποῖνα μηνύει με ὅτι τὸ δεῖνόν μου βούχον, ὅταν μέλλῃς λαβεῖν γυναῖκα, [121] θέλει ἦσθαι ἐκείνης. Τῇ δὲ κα' τοῦ Ἰουλίου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους τέθνηκεν ὁ ἐν μακαρίῳ τῇ λήξει γενόμενος αἰδέμιος καὶ εὐσεβῆς βασιλεὺς κύρ Μα-
D
νουήλ, ὁ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς πρὸς ἡμερῶν β' Ματθαῖος μοναχός, καὶ ἐτάφη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ σεβασμίᾳ βασιλικῇ καὶ περικαλλεῖ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος μετὰ πένθους καὶ συνδρομῆς οἷας οὐ γέγονε πώποτε εἰς τινὰ τῶν ἄλλων· ἦσαν δὲ πάσαι αἱ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἡμέραι ἔτη οὗ καὶ ἡμέραι κα'.

[122] Καὶ τῷ (25') ἔτει μηνὶ Αὐγούστῳ διέβη φυγοῦσα εἰς τὴν αὐτῆς πατρίδα ἡ δεσποῖνα κυρία Σοφία.

[123] Καὶ τῷ (26') ἔτει τοῦ Αὐγούστου καθ' ἕτερον μετὰ κατέργων ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦνταν κυρίαν Νίκαριαν τὴν Κομνηνῆν, θυγατέραν κύρ Ἀλ. ξίου βασιλέως Τραπεζοῦντος τοῦ Κομνηνοῦ.

A
Καὶ τῷ (27') ἔτει μηνὶ Σεπτεμβρίῳ εὐλογήθη αὐτὴν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης· καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Νοεμβρίῳ ἐξῆλθεν αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν τῇ κα' Δεκεμβρίου μετὰ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ δεσπότη κύρ Κωνσταντίνου διὰ τὸ βούλεισθαι γενέσθαι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τὸν δεσπότην κύρ Θεόδωρον καλόγερον, καὶ ὁ κύρ Κωνσταντῖνος ἀναπομείνη ἀσθεντοῦ τοῦ Μορίου, εἰ καὶ μεταμαλήθη καὶ οὐκ ἐγένετο· μεθ' ὧν [γάρ] ἐγὼ ἀρχῇ εἰς τὸν Μορίαν ἦλθον, εἰς τὴν τοῦ βασιλέως μου δουλοσύνην ὑπάρχων, εἰς δὲ τὴν τοῦ δεσπότη κύρ Κωνσταντίνου ἀποβλέπων ἐξ αἰτίας τοιαύτης· τοῦ γὰρ αἰδέμιου καὶ μακαρίτου πατρός αὐτῶν ἐγγίζοντος πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ὤρισέ μοι καὶ ἔγραφα ἰδίως, οὐχὶ διαθήκην αὐτοῦ· οὐ γὰρ διατίθενται οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ προτιτάνουσιν· ὅτι νὰ ἔχη εἰς ἕκαστος τὸ καὶ τὸ, ὁ δὲ τότε ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀξιολόγων εἰδῶν· καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ ἵνα μερισθῇ εἰς τέσσαρα μερίδια, εἰς παραστάσιμα καὶ λειτουργίας ὑπὲρ αὐτοῦ κατεπέκεινται τῶν συνήθων, ὧν πολυτελῶς καὶ καλῶς ἐτελέθησαν παρὰ τῶν αὐτοῦ καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῆς βασιλείας, εἰς πτωχοῦς, εἰς τοὺς ἰατροῦς καὶ εἰς τοὺς αὐτοῦ κηλιώτας· ἐπίτροποι δὲ νὰ ᾖσιν ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ ὁ εἰς τῶν Σανθοπούλων Μακάριος ὁ εἰς Ἰουδαίων, ὁ διδάκκαλος Ἰωσήφ ὁ εἰς τοῦ Χαρσιανίτου, καὶ ἐγὼ καὶ ἀναγνωσθείσης ταύτης δὴ τῆς προστάξεως παρ' ἐμοῦ ἐμπροσθεν αὐτοῦ καὶ τῆς ἁγίας δεσποίνης καὶ τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῶν καὶ μόνον τέλος ὤρισε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· Ἰδέ μου, ἤκουσας τὸ αἶς προτιτάνω διὰ τοὺς ἰδίους μου ὁποῦ λατρεύουσιν· ἔγραψον γάρ· οἱ δὲ κελλιῶται μου, οἵτινες ἐδούλευσάν μοι καλῶς καὶ εὐνεκῶς διάκινται καὶ δουλικῶς ὡς ἐνὶ εἰκῆς εἰς ἐμὲ, ἃς ἔχωσι παρὰ πάντων ὑμῶν τῶν υἱῶν μου ἀγάπην τε καὶ ἀνεκδοχὴν καὶ προμηθειαν κατὰ τὸ ἀναλογεῖν ἐνὶ ἕκαστῳ αὐτῶν. Ἰδίως δὲ πάλιν λέγω σοι διὰ τοῦτον δὴ τὸν Φραντζῆν ὅτι ἐδούλευσέ μοι καλῶς καὶ ἐθεράπευσέ μοι εἰς τὰ τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώματος, καὶ νῦν εἰς τὰ τῆς ἀσθενείας μου πλείον τῶν ἄλλων μοι θεράπειαι, καὶ θαρρῶ ὅτι καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου μετὰ θάνατον καλῶς τὰ θέλει ἐξοικονομήσειν· ἡ νεότης οὖν αὐτοῦ καὶ τὸ γῆρας τὸ ἄμεινον οὐδὲν ἀφῆκαν ἵνα γένηται πρὸς αὐτὸν ἀντάξιον τῆς ἀγάπης καὶ δουλοσύνης αὐτοῦ. Ἀφήμι δὲ αὐτὸν εἰς σέ, καὶ νὰ ἔχη τὴν εὐχὴν μου, τὸ ἐτύχενεν ἵνα γένηται παρ' ἐμοῦ πρὸς αὐτὸν, καὶ οὐδὲν ἐγένετο αἰ· ἃς αἰτίας εἶπον, ἃς γένηται παρὰ σέ· ἐπειδὴ μετὰ τοῦ δεσπότη κύρ Κωνσταντίνου εἶχον ἀγάπην καὶ πληροφορίαν ἣν ὁ θεὸς ἀπεδέχετο, ὅτι ὁ τοῦ πατρός μου ἀδελφός ἦν αὐτοῦ τατάς, [126] καὶ αἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνανάτροφοι καὶ φίλοι καὶ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν· εἶτα ἔφερον ὁ καιρὸς καὶ οἰκείωσιν ἐμοῦ εἰς τὸν μακαρίτην καὶ αἰδέμιον πατέρα αὐτοῦ· καὶ τὰ ἔχρηζαν ἀπ' ἐκεῖνον πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα, εὗρισκεν αὐτὰ δι' ἐμοῦ· ἠγάπα καὶ τὸν ἐμὲ εἶχε καὶ ἰδίως εἰς τὴν δουλοσύνην του. Καὶ συνηθείας καὶ τάξεως οὐσης εἰς τὰ τῶν βασιλέων ὁσπῆτια ὅτι τοῦ πατρός οἱ κελλιῶται νὰ χωρῶσι καὶ εἰς τὰ καλλία τῶν υἱῶν

αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ τῶν υἱῶν εἰς τὸ τοῦ πατρὸς· τοῦτο δὲ ἕως ἂν ἐν τοῖς ζῶσιν ὁ πατήρ εὐρίσκηται, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ θάνατον· ὡς ἀπέθανεν ὁ μακαρίτης καὶ ἀνιδίμος πατήρ αὐτοῦ μετὰ τὸ ἐκείνου πρῶτον μνημόσυνον ἐπιστρέψαντες πάντες ἡμεῖς οἱ ἐκείνου κελλιώται εἰς τὸ παλάτιν· ἔθο· γὰρ ἐνὶ καὶ τούτο ὅτι οἱ κελλιώται αὐτοῦ δὴ τοῦ βασιλέως νὰ καταμένωσι περὶ τὸν τάφον αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ πρώτου μνημοσύνου· ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ ὀσπήτιον ὅπερ κατέμενον ὁ βίθεις δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος· καὶ ἐκάθισα ἐξω ὡς οἱ πολλοί. Μαθὼν δὲ τοῦτο ἔστειλε τὸν θεῖόν μου καὶ ὤρισέ μοι, ὅτι Οὐ μὲν ἐτήρησας τὴν τάξιν καὶ οὐδὲν ἦλθες εἰς τὸ κελλίον μου ἐξ ὀρθοῦ, ὡς ἐποίησες ζῶντος τοῦ αὐθεντοῦ μου βασιλέως τοῦ πατρὸς μου· ἀμὴ πάλιν ἡμεῖς διὰ τὸ χρεῖος τῆς εἰς ἐκεῖνον ἀγάπης σου καὶ δουλοσύνης καὶ τῆς εἰς ἡμᾶς εὐεργετουμένῃ σοι, καὶ οὕτως ὡς ἂν ἦ εἰς τὴν δουλοσύνην τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ μου νὰ ἔρχεται [127] ἐξ ὀρθοῦ εἰς τὸ κελλίον μου, ὡς καὶ πρότερον. Ἀπὸ τούτων οὖν τῶν αἰτιῶν ὡς ὤρισθη παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὅτι νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτῷ ἀπερχομένῳ εἰς τὸν Μορέαν δι' ἣν αἰτίαν προεδηλώσαμεν, ὤρισέ μοι ἰδίως τὸ δὴ μέλλει γενέσθαι· καὶ ἀγαπῶ νὰ ἡμπορῇ νὰ σε εἶχον μετ' ἐμοῦ· καὶ ἀνέφερον αὐτῷ καὶ ἐγὼ τοῦτο πολλῶ πλεον, σωζομένου μόνον ὅτι νὰ ἐνὶ μετὰ ἀποδοχῆς καὶ ὀρισμοῦ τοῦ αὐθεντοῦ τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ σου· ἐζήτησεν οὖν ταῦτα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ μετὰ λόγων παρακλητικῶν καὶ αἰτίων ἀναγκαίων ὅπου τὸν ἠνάγκαζον ἵνα ἔχη τὸ ἐμὸν χρεῖον. Ἐκεῖνος δὲ ἀπελογήσατο, ὡς ζητοῦντα ἀδύνατόν τι οὐ δι' ἄλλο τι· ἀλλ' ἢ διὰ τὴν ὀρισμὸν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἐμὴν διὰ στόματος παραδοσιν. Ὁ δὲ πάλιν ἐζήτησε τοῦτο διὰ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ μητρὸς αὐτῶν, καὶ ἐτι μετὰ τῶν μεσοζόντων αὐτοῦ· καὶ μόλις ποτὲ ὤρισε τοῦτο, ὅτι Ἄς ἔλθῃ μεθ' ἡμῶν ὁ Φραγκτζῆς· καὶ εἰ μὲν ἀπομείνῃ ὁ ἀδελφός μου ἰκεῖν, νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ἔχη αὐτόν· ἐπεὶ καὶ ἡ κυρά μου ἡ δεσποῖνα ὤρισέ μοι περὶ τούτου καὶ συγχωρεῖ τό· εἰ δὲ ἐπαναστρέψῃ ἐδῶ ὁ ἀδελφός μου μετ' ἐμοῦ, οὐδὲν τυχένοι εἰ μὴ νὰ ἐνὶ εἰς ἐμὲ καθίως ὤρισεν ὁ αὐθεντοῦ μου ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου νὰ ἔχωμεν δίκαιον νὰ ποιήσωμεν εἰς αὐτόν. Ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὸν Μορέαν τοῦ μὲν ὑπῆρχον τελείως ὑποχείριος ὡς προείπον, πρὸς δὲ τὸν ἀγάπη καὶ ἐλπίδι προσαπέβλεπον· ἀποσιθέντες οὖν εἰς τὸν Μορέαν καὶ κατὰ τοῦ τόπου παντὸς οὐ ἐντὸς τοῦ Μορέως ἐκράτει δεσπότης ὁ Κάρουλλος, ἀπελθόντες πάντες εἰς αὐθέντες καὶ ἀδελφοί, τέλος ἐπεὶ [128] οὔτε οὗτοι ἦσαν τεθαφρῆκότες ὅτι θέλουν δουλώσειν εἰς ἑαυτοῦς ὅλον τὸν τόπον ὃν ἦρχεν ὁ Κάρουλλος, οὔτε πάλιν ἐκεῖνος ἔτι νὰ δυνήθῃ νὰ φυλάξῃ τὸν ἐπίλοιπον τόπον ὅπου ἀπέμεινεν αὐτῷ· ἀπῆραν γὰρ οἱ αὐθέντες ἡμῶν τινὰ τῶν αὐτοῦ· ἐφάνη καλὸν ἵνα ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος ἐπάρῃ τὴν ἀνεψιάν αὐτοῦ δὴ τοῦ Καρούλου δεσπότης εἰς νόμιμον γυναῖκά καὶ τὰ κάστρα, ἅσα δὴ καὶ εἶχεν εἰς τὸν Μορέαν, λάθῃ εἰς προῖκαν αὐτῆς· οὐ δὴ γενομένου τελείου τῆ πρώτῃ Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, σταλεῖς ἐγὼ παρέλαθον τὴν Γλαρέν-

τζαν, καὶ ἄλλοι τὰ ἄλλα· καὶ ἐπαναστρέψαντες εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἐνεργεῖτο τὸ τῆς καλογερικῆς τοῦ δεσπότης κυρίου Θεοδώρου. [129] Διὰ δὲ τὸ νὰ ἐπάρου, ἀνεμπορέσουν, τὴν Πάτραν, ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον ἔσθαι, καὶ διὰ τὸ νὰ μηδὲν εὐρίσκονται εἰς τὸν Μυζηθρᾶν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν βουλομένου γενέσθαι καλογέρου, ἐξελθόντες τῆ πρώτῃ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἦλθον κατὰ τῆς Πάτρας οἱ τρεῖς τῶν ἀδελφῶν· καὶ περὶ τοὺς μύλους αὐτῆς σκηνώσαντες ἐκείσε καὶ τὴν ἀνεψιάν τοῦ δεσπότης Καρούλου ἔφερον κυρίαν Θεοδώραν· καὶ ἐκεῖσε αὐτὸς καὶ ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος τὴν εὐλογήθη. Εἰς δὲ τὴν Πάτραν οὐδὲν ἐκατορθώθη τι πρὸς ἄλλωσιν· ἀλλ' ἦν μᾶλλον καὶ αἰτίον ὅτι καὶ ὅπερ ὁ ἀδελφός αὐτῶν κύρ Θεόδωρος ὁ δεσπότης εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἔστησεν ἵνα ποιήσῃ, ἀβαστήσῃ, ὅπερ αἰτίον πολλῶν κακῶν· ὡς οὖν εἰς τὰ τῆς Πάτρας· τι συμπέρασμα χρηστὸν οὐδὲν ἐκατορθοῦτο, ἀλλ' ἢ μόνον τρία κατετέλειον ὅπου ἀπῆραν ποιήσαντες εἰρήνην μετὰ τῶν ἐν τῷ κάστρῳ· καὶ ὅτι νὰ δίδουν καὶ κατ' ἔτος πρὸς τὸν δεσπότην κύρ Κωνσταντῖνον φλωρία φ', ἐγεθέντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν βασιλεὺς δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, [130] ὁ δὲ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος δι' ἄλλης εἰς τὸ Χλουμούτζιν μετὰ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ βασιλίσσης. Μετὰ δὲ τινὰ καιρὸν ὀλίγον, ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς ἤθελεν ἵνα ἀπέλθῃ ἐπισθεῖν εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, μηνυθεῖς καὶ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἀπὸ τοῦ Χλουμούτζιν· κάκεισε διαβιβάσαντες ἀμφότεροι εἰ δύο ἀδελφοὶ ἡμέρας ὀλίγας, τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ (λ') ἔτους ἐκαθαλίκευσαν ὁμοῦ καὶ ἀπῆλθον μέχρι καὶ τῆς Κορίνθου· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐμθᾶς εἰς τὰ κάτεργα ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὁ δὲ δεσπότης κύρ Θεόδωρος ἀπῆλθεν ἐπισθεῖν τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν· καὶ ὁ κύρ Θωμάς ὁ αὐθινοπούλος μετ' αὐτοῦ μέχρι τινὸς ἀπῆλθεν εἰς τὰ Καλάβρυτα· ἡμεῖς δὲ μετὰ τοῦ αὐθεντοῦ ἡμῶν κυρίου Κωνσταντῖνου τοῦ δεσπότης διὰ τῆς ἄλλης ὁδοῦ ἦλθομεν εἰς τὴν Βαστίτζαν· καὶ γὰρ εἰ καὶ καλόγερος οὐκ ἐγένετο ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος, ἵνα ἀπομείνῃ ἅπας ὁ τόπος αὐτοῦ εἰς τὸν κύρ Κωνσταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀλλ' οὖν καὶ οὕτως δέδωκε πρὸς αὐτόν τὴν Βαστίτζαν, καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος ὅσα δὴ ἦρχεν ὁ Φραγκόπουλος πρωτοστράτωρ. [133] Ἀνδροῦσαν λέγω καὶ Καλομύταν, καὶ Πιδημα καὶ Μάνην καὶ Νησίον καὶ Σπητάλιον καὶ Γραμπίνην, καὶ Ἄειθον καὶ Λωί, καὶ Νεόκαστρον καὶ ἕτερα πολλά· ἃ καὶ σταλεῖς ἐγὼ παρέλαθον ταῦτα παρὰ τοῦ βῆθέντος πρωτοστράτορος.

[134] Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτι ἐν μηνὶ Μαρτίῳ ὁ τέθνηκεν ὁ δεσπότης κύρ Ἀνδρόνικος, ὁ δὲ καὶ τοῦ θεοῦ σχήματος μετονομασθεῖς Ἀκάκιος· καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῆ, ἐν ᾗ καὶ κατέμενε· βουλῆς δὲ ἀποκρύφου μόνον εἰς ἐμὲ οὕσης παρὰ τοῦ αὐθεντοῦ μου καὶ δεσπότης, ὅτι νὰ ἀπέλωμεν κατὰ τῆς Πάτρας, καὶ εἰ μὲν ἐπάρωμεν αὐτήν, ἰδοὺ νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὸν Μορέαν, καὶ ὁ τόπος αὐτοῦ ὁ τῆς Μαύρης δηλονότι θαλάσσης δοθῆ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα· εἰ δὲ οὐδὲν ἐπάρωμεν τὴν

Πάτραν, νὰ ἐπάγωμεν ὁπισθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ νὰ ἔχη ἐνταῦθα εἰς τὸν Μορέαν τὰ τῆς προικῆς αὐτοῦ κάστρα. [135] καὶ ἐκεῖσε τὸν τόπον του, τὴν Μικύρην θηλονότι θάλασσαν· τὰ δὲ δοθέντα παρὰ τοῦ δεσπότη κάστρα πάλιν νὰ δοθῶσιν, ἐνθα ὁ βασιλεὺς διακρίνει, περηκόλουθήσῃ καὶ τοῦτο, ὅπερ ἦτον ἀπὸ μέρους βεβαίως τῆς ἀποκρύφου μελέτης. Ἀπὸ τῆς Βοστίτζης διερχόμενοι διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πάτρας, ἵνα εἰς τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὸ Χλομούτζιν ἀπέλθωμεν, ἐνθα καὶ ἡ βασίλισσα, ἐστία Ἀνδρόνικος Λάσκαρις ὁ Παδιάτης εἰς τοὺς ἐν τῇ Πάτρᾳ ἔρχοντας διὰ τινὰς δουλείας· κακεῖσε προσμείναντες συνέτυχον αὐτῷ ἰδίως καὶ ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ περὶ τοῦ, ἂν θέλει ὁ αὐθέντης αὐτοῦ, ἔχουσι τρόπον ὅτι νὰ ποιήσουν νὰ ἐπάρῃ τὴν Πάτραν. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Λάσκαρι καὶ εἰπόντος μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰ τῶν Πατρηνῶν ἀπόκρυφα, ἀπεπέμφθη ὡς ἀδύνατα καὶ περισσὰ καὶ ἀκούσαντος καὶ λέγοντος· σταλείς οὖν εἰς κεφαλὴν εἰς τὴν Ἀνδρούσαν ὁ αὐτὸς Λάσκαρις, ἐτι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἔρχοντας εἰς τὰ ἐκεῖσε κάστρα Κεφαλάδες, (ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ πρῶτος τῶν ἀρχόντων τοῦ ὀσπῆτιοῦ αὐτοῦ ὁ Λάσκαρις Ἀλέξιος εἶχε λάβῃν εἰς κεφαλατικὸν τὴν Βοστίτζην καὶ ἐναπέμεινεν ἐκεῖσε) διερχόμενοι, [136] ὡς δεδήλωκα, τοῦ δεσπότη καὶ αὐθέντος μου μετ' ἐμοῦ καὶ μόνου ἐνεργούντος τὸ περὶ τῆς Πάτρας, εὐρισκόμεθα εἰς τὴν Γλαρέντζαν· ἐγράψαμεν πολλάκις, πάλιν ἔκρινον τὰ παρ' ἡμῶν ἀδύνατα, ὡς καὶ ὁ καιρὸς ἔδειξε. Τέλος ἐστήσαμεν ἵνα ἀπέλθωμεν καὶ νυκτὸς οὕσης εὐρεθῶμεν εἰς τόπον πλησίον τοῦ τέλους τῶν ἀμπελιῶν αὐτῶν δὴ τῶν Πατρηνῶν εἰς τρεῖς ἐκκλησίας ὀνομαζόμενον, ἐπεὶ καὶ ἦσαν παλαιόθεν, ἐκεῖσε δὲ εὐρεθῶσι καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ δηλώσωσιν εἰς πλάτος τὰ διὰ γρηφῆς, καὶ, εἰ μὲν δυνατὰ εἴτι, νὰ ἐνεργηθῶσιν, εἰ δ' οὖν, νὰ ἀπέλθωμεν, φανερώς νὰ ἀποκλείσωμεν τὸ κάστρον καὶ ὡς φέροι τὸ φέρον. Καὶ ἰδοὺ ἐγράψαμεν ὀρισμῶς εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἀνδρούσης, ἐτι τῇ 15' τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἵνα ἔλθωσι μετ' ἀρμάτων καὶ τῶν πλειόνων ἀνθρώπων τῆς ἀρχῆς ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν, ἵνα μετὰ τοῦ πρέποντος διέλθῃ τὸν τόπον τοῦ περιγίτου καὶ ἀπέλθῃ εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀνδρούσαν ὁ νέος αὐθέντης τοῦ τόπου ἐκείνου· ὁμοίως ἐμνησθῆ καὶ Λάσκαρις Ἀλέξιος ἀπὸ τῆς Βοστίτζης· ἔλθόντος δὲ ὡς ἐκαθαλικεύσαμεν καὶ οὐδὲν ἐπάσαμεν τὴν περὶ τὸν Ἀλφιδὸν ὁδὸν, ἀλλὰ τὴν ἀριστερὰν, ἐθαύμαζον καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον ἐρωτῶντες, Ποῦ ἀπερχόμεθα; Ἐλθόντες δὲ περὶ τὸν συμφωνηθέντα τόπον περὶ ὧραν ἀλεκτοροφωνίας καὶ εὐρόντες καὶ τοὺς ἀνθρώπους, [137] καὶ ἰδόντες αὐτοὺς καὶ ἀπράκτους καὶ ἀπρακτὰ λέγοντας ἀπεπέμφαμεν· ἐξημερωθέντες δ' ἐκεῖσε βουλευόμενοι τί ἄρα νὰ πραχθῇ, τὸ φωσάτον νὰ πηλαλήσῃ νὰ αἰχμαλωτήσῃ τοὺς εὐρισκόμενους ἔξωθεν ἀνθρώπους καὶ πᾶσαν τὴν τῶν Ἑβραίων οἰκισιν, ὡς ἐφάνη ἀπρακτον διὰ πολλὰ αἴτια, ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τὸ κάστρον ἰδόντες ἡμῶς καὶ ἀπορήσαντες τί ἄρα καὶ ἐνι, (οὐδὲ γὰρ προεβήσαν τὸ τυχόν) ἀπέστειλαν ἕνα τῶν ἀρχόντων, καὶ ἕνα κανονικὸν Μάρκον ὀνομαζόμενον

ἅ μετὰ καὶ θραγουμένον καὶ ἀνθρώπων, ἵνα μάθωσι τίς ἐνι καὶ διὰ τί; Ὡς δὲ εἶδον τίς ἐνι καὶ ἤκουσαν ὅτι ἤλθωμεν ἢ νὰ μᾶς δώσητε τὸ κάστρον, ἢ νὰ τὸ ἐκάρωμεν μεθ' οἴου τρόπου ἐμπορέσωμεν, ἐπιστρέψαντες καὶ μετὰ σπουδῆς καὶ κραύσαντες λάρμα ἐνήχθησαν βίᾳ πάντες οἱ ἐκτὸς ἐντὸς. Ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὴν εὐρίον, ἢ τῶν Βαίων καὶ ἡ ἑορτὴ τυχοῦσα, τεμόντες πάντες βία μυσίνης, τοῦ τόπου πλήθος ἔχοντες, καὶ φέροντες ἀνὰ χεῖρας, ἐλθόντες ἐπέσαμεν περὶ τὰς πόρτας τοῦ κάστρου· [138] ὡς δ' ἐκείμεθα τῇ 15' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μαρτίου μετὰ τὴν τοῦ μεγάλου Σαββάτου ἀκολουθίαν, ὡς ἐφάγομεν, ἐκαθήμεθα εἰς τὴν τοῦ αὐθέντος ἡμῶν τέραν, ὁμιλοῦντες περισσὰ. Ἀφνω δὲ ἐξεκρότησαν ἀπὸ τῆς πόρτας τῆς Ἑβραϊκῆς ἢ τοῦ Ζευγαλατίου (καὶ οὕτως γὰρ ὀνομάζεται) καθαλλάρισι ὀλίγοι, καὶ διωχθίντες ὡς ἐφάνησαν, ἀπῆλθον καὶ ἐσέθησαν εἰς τὴν τοῦ αἰγιαλοῦ πόρταν, ἐκεῖσε κατασκευαστικῶς πάντες οἱ τοῦ κάστρου ὑπάρχοντες μετὰ τζαγγρῶν καὶ τοξαρῶν καὶ σκλόπων. Τοῦ δὲ δεσπότη κάμου (προβιζιζόντων πρὸ τοῦ θυοῦ διὰ τὸ) εὐρεθῆναι κατὰ τύχην τὰ ἄλογα ἡμῶν ἔτοιμα πλησίον τοῦ γεφυρίου τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπερχομένης εἰς τὸν ἄγιον Ἀνδρέαν, τίς τῶν Πατρηνῶν ἐτόξευσεν οὕτως τὸ τοῦ δεσπότη ἄλογον, ὅτι εὐθὺς ἔπεσε· καὶ θραμόντες ἵνα ἢ σκοτώσωσιν ἢ πιάσωσιν αὐτὸν, εὐρέθη ἐγὼ ὑπέρμαχος, καὶ ἐκεῖνος μὲν Θεοῦ βοήθειᾳ ἀποπλακείς ἀπὸ τὸ ἄλογον ἐφυγε πιζὸς, ἐγὼ δὲ καὶ δέδωκα, καὶ ἕνα καὶ ἐπίασα υἱὸν Σταματέλλη, ἀλλὰ καὶ δεδώκασι με καὶ ἐμὲ, καὶ τὸ ἄλογόν μου τσαῦτα ὅτι ὅτι ἀδυνατήσαν ἔπεσε καὶ ἐπλάκωσε με, ἄλογον ἀριστεν, ὅπερ ὁ ἀμηρὸς δίδοικε τῷ Ἀσάνῃ Ἰσαακίῳ, ὅτεν ἐσυνήνητησεν ἐκείνῳ· ὁ δ' Ἀσάνης τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ τῷ Φιλανθρωπίνῳ Γεωργίῳ, [139] κόκαϊνος τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ τῷ Κομνηνῷ, τῷ τοῦ πρωτοστράτορος Καντακουζηνοῦ γαμβρῷ, καὶ φεύγοντος μετ' αὐτοῦ ἵνα εἰς τὸν Γαλατῶν ἀπέλθῃ, φθάσας ὁ ἀδελφὸς μου ἐπίασεν αὐτὸν, καὶ εὐεργετήθη ὁ ἀδελφὸς μου τὸ ἄλογον αὐτοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως· ἐγὼ δὲ πάλιν ἀπῆρα τοῦτο παρ' ἐκείνου, ἐρχόμενος εἰς τὸν Μορέαν. Πιάσαντές με οὖν μετὰ πολλῶν λαθωμάτων, ἀπαγαγόντες με, ἔβαλόν με εἰς τὸν Κουλῶν εἰς ὀσπῆτιον σκοτεινόν, ἔχον μύρμηκας καὶ σιταροφήρας καὶ ποντικούς, διὰ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ πρὸ τοῦ αἰτάρου, ἔβαλόν με καὶ σιθηρὰ μονοκάνονα καὶ εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα ἄλυσιν στερεὰν εἰς τζόκον μέγαν καρφωμένην· καὶ ἐκοιτόμην ἐν τῇ ταιαύτῃ φυλακῇ πικρῶς διαβιβάζων ἀπὸ τῶν λαθωμάτων καὶ τῶν σιθηρῶν καὶ τοῦ ξηροῦ κοιτασμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὅπου εἶχεν, ὡς ἐδηλώσαμεν, τὸ ὀσπῆτιον κακῶν.

Ἐνταῦθα δ' ἔστι προσῆκον διηγήσασθαι καὶ περὶ τῆς ὀσιωτάτης θωμαΐδος. Αὕτη γένους χρησίμου ὑπάρχουσα ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἀπορφανισθεῖσα, φέροντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, δεδώκασι τῇ ἀδελφῇ τῶν τριῶν ἀρχιερέων καὶ ἀδελφῶν, τῶν καὶ βασιλέων, καὶ μητρὶ τοῦ σοφωτάτου Καθασίλα Νικολάου· ἡ δὲ ταύτην ἔχουσα καὶ παιδεύουσα μετὰ καιρὸν τινὰ ἀπῆλθεν εἰς τὴν

Θεσσαλονίκη, Νικολάου τοῦ Καθαστῆ καὶ ἀδελφοῦ αὐτῆς ἀρχιερέως ἐκεῖσε ὄντος, [140] καὶ εἰς τὴν μονὴν τῆς ἁγίας Θεοδώρας ἤκησαν μετὰ Παλαιολογίνας γυναῖκας ἀναρίτου καὶ λόγιου, περὶ ἧς πολλοὺς καὶ πολλὰκις ἤκουσα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ ἐπαίνους, καὶ πολλοὺς κανόνας εἰς τε τὸν ἅγιον Δημήτριον καὶ τὴν ἁγίαν Θεοδώραν καὶ ἄλλους ἁγίους ἀνέγνωσα ἐκεῖνης ποιήματα, ἔχουσαι σὺν αὐταῖς καὶ τὴν ὁσίαν Θωμαΐδαν, καὶ παιδεύουσαι εἰς τε ἀρετὴν καὶ λόγον. Ὡς δὲ ἦλθε τὸ τέλος αὐτῶν κατέλειπον αὐτὴν πάντα τὰ αὐτῶν, ἀλλὰ εἶ καὶ τὴν τοῦ Κυπριανοῦ γυνήν, ἥτις ἀγανακτήσασα τὸ σκληρὸν τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἀπελθοῦσα εἰς τὰς ῥηθείας μοναχῆς καλογραφα γέγονεν· ἐπεὶ δὲ περὶ τὸ τέλος αὐτῶν ἐγένετο, πάλιν εἰς τὴν κληρονομήν ἐκαίνων καὶ τοῦ βίου, ὅπως εἶ ποτε καὶ τῆς ἀρετῆς, ὑπετάγη· καὶ καλῶς διήνησε τὸν τῆς ὑποταγῆς δρόμον μέχρι θανάτου. Κυπριανοῦ δὲ γυνήν λέγω τοῦ ἐλθόντος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν μονὴν κτίσαντος τὴν εἰς ὄνομα τῶν ἁγίων Θεοδώρων, ἐπονομαζομένην δὲ τοῦ Κυπριανοῦ. Τῶν δὲ ἀσεβῶν τὴν Θεσσαλονίκην παραλαβόντων, ἐξεληθῆσα ἡ ὁσία Θωμαῖς μετὰ καὶ τῆς ὑποτακτικῆς αὐτῆς τῆς Κυπριανῆς ἦλθεν εἰς τὴν Λήμνον, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε πάλιν (ἀπέλθῃ) εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· [141] ἐν ἣ Ἀλήμνῃ ὁ πάππος μου εὕρισκόμενος μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδῶν, ἰδοῦσα αὐτὴν καὶ τὴν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον ἡ πρώτη τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτοῦ, τῆς κυρίως πρώτης θυγατρὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπομεινάσης μετὰ καὶ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς καὶ τῶν παιδῶν, καταλείψασα γονεῖς καὶ ἀδελφὰς καὶ ἀδελφοὺς, καὶ τὸν ὄν ἐρησταύσατο εἰς ἄνδρα, ἀπελθοῦσα γέγονε καλογραφα καὶ ἐν ὑποταγῇ αὐτῆς εἶ τῆς ὁσίας· ἐκαίθην δὲ ἐξελθοῦσαι καὶ ἐλθοῦσαι αἱ τρεῖς καὶ μόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει καθήνησαν ἀρχὴν ἐν τῇ μονῇ τῇ ἐπονομαζομένῃ τῆς Κλεραΐνας. Διαδοθείσα δὲ ἡ ἀρετὴ αὐτῆς δὴ τῆς ὁσίας καὶ ἡ εἰς τὴν ὁσίαν Γραφὴν ἐμπειρία εἰς τε τὸν βασιλέα καὶ τὸν πατριάρχην καὶ πάντας τοῖς τῆς πόλεως, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐγύρευσε ἵνα καὶ λάβῃ μοναστήριον, ὅσον ἂν ἐνὶ τῷ μεγάλωτερον καὶ πολυεπισοδιώτερον, ὁ δὲ πατριάρχης τὸ δοῦναι αὐτὸν ἔνταλμα πνευματικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς βουλομένας τῆς πόλεως γυναῖκας· οἱ δὲ τῆς πόλεως ἔτι καὶ νῦν προσέρχονται καὶ νῦν βλέπουν καὶ νῦν θεραπεύουν εἰς τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ἦν ἐν ἐκαίναις οὔτε ἀργύριον, οὐκ ἄλλο τι, εἰ μὴ τὸ ἐργόχειρον καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἀρχόντων προμήθεια. Λαθοῦσαι δὲ μικρὸν τι κάθισμα συνέδραμον εἰς ὑποταγὴν τῶν αὐτῶν, ὅσαι οὐκ ἂν ἐχώρησαν εἰς τε τὴν τοῦ Λιθὸς μονὴν καὶ τῆς κυρῆς Μάρθας, ἡ δὲ οὐ πλείους ἢ δύο καὶ δέκα προελάβετο· καὶ ἦσαν τοιαῦται εἰς τε ἀκρημοσύνην καὶ ὑπακοὴν καὶ σωφροσύνην, [142] καὶ πᾶν ὅ τι εἰς Θεὸν εὐαπόδεκτον, ὅ τι κατέλειπον οἱ τῆς πόλεως λέγειν, ἡ ἁγία, ἀλλ' αἱ ἁγίαι, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ ὄνομα εἶχον εἰς αὐτὰς ἁγίας. Καὶ τὸ μὲν τῶν καλογραφῶν, τὸ κοινὸν τῆς τροφῆς καὶ φορεμάτων καὶ τὸ μὴ ἔχειν τι ἴδιον, καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι τὸ μικρότερον ἢ πρὸς κοινὴν ἢ πρὸς ἴδιαν

χρεῖαν, εἰ μὴ μετὰ συγχωρήσεως, καὶ τὸ ἀνυπόδητον καὶ ὀλιγότροπον καὶ τὸ χαμᾶτι κεῖσθαι καὶ ἐν εὐτελεί, καὶ τὰλλα ὅσα τῆς ἀρετῆς εἰσὶν ἐκμαρτύρια, τῶν περισσῶν ἔστι διηγεῖσθαι· ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ τῆς αὐτῶν ὁσίας καὶ πνευματικῆς μητρὸς, τῆς εἰς ἐκείνην συνδρομῆς καὶ θεωρίας βασιλέως καὶ δεσποινῶν καὶ ἀρχόντων, καὶ ἀρχοντισσῶν, αἱ μὲν δι' ἐξομολόγησιν, αἱ δὲ δι' εὐχὴν καὶ θεωρίαν, εἰς ἂν ἀκριβῶς καὶ ταῦτα καὶ τὴν ἐκείνης ἀρετὴν εὐνηθεῖη ἀκριβῶς διηγήσασθαι; Ἐν δὲ καὶ μόνον διηγησάμενοι δεῖξομεν πάντα ἀληθῆ· Τῷ ῥηθέντι μεγάλῳ Σαβδάνῳ ὑπὲρ μοι συμβέβηκεν ἄπερ διηγησάμην, καθήμενης μετὰ τὴν τελετὴν τῆς λειτουργίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ σὺν αὐτῇ πᾶσαι αἱ καλογραφαὶ αὐτῆς καὶ προσμένουσαι ἵνα μικρῶν τε καὶ ἀπογεύσωνται διὰ τὴν τοῦ ἀντιδώρου μετάληψιν, εἶτα εἰς τὰς Ἠράξεις τῶν ἀποστόλων τεθῆναι (τὴν) ἀνάγνωσιν, λέγει ἡ ὁσία, Καλογραφαί, ἐγείρεσθε. Αἱ δὲ, Τί ἐστὶ σοι χρεῖα; κυρία ἡμῶν ἁγία! Ἡ δὲ, Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ προσῆλθε πειρασμός, [143] καὶ ἵνα δεηθῶμεν τῆς Θεοτόκου ὑπὲρ ἐκείνου. Τὸ δὲ ἀκούσασαι πᾶσαι, ἐξαιρέτως δὲ αἱ τῆς μητρὸς μου ἀδελφαί (καὶ γὰρ ἑτέρα ἀδελφὴ καὶ ὑτέρα γέγονε κάκεινη καλογραφα καὶ ὑποτακτικὴ αὐτῆς καλή), προσέδραμον μετὰ δακρύων, Τί ἐστὶ τοῦτο; κυρία ἡμῶν ἁγία! Ἡ δὲ πρὸς αὐτάς, Μὴ θροεῖσθε! ὁ Θεὸς ὁ συγχωρήσας τὸν πειρασμὸν θέλει χορηγήσειν καὶ τὴν βοήθειαν καὶ διάλυσιν αὐτοῦ εἰς τὸ πειρασμοῦ· καὶ σταθεῖσαι ἐψάλλον τὴν εἰς τὴν Θεοτόκον παράκλησιν μετὰ δακρύων. Τοῦτου τί κρεῖττον ἐκμαρτύριον τῆς εἰς Θεὸν ἐκείνης ἀρετῆς καὶ οἰκειώσεως; Ζήσασι οὖν οὕτω καλῶς καὶ πολλὰ ἐκμαρτύρια τῆς ἀρετῆς αὐτῆς ἐνδείξετε ὁ Θεὸς, τέλος καὶ ὁ θάνατος αὐτῆς τίμιος ἐναντίον Κυρίου καὶ τῶν ἀνθρώπων προσέθη· ἡμέρας γὰρ τινὰς ἀσθενήσασα μικρῶν, καὶ πάσας κοινῶς νοουθετήσασα, καὶ καταλείψασα εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς μητρὸς μου τῆς ἀδελφῆς, ἡ καὶ πρώτη εἰς ἀρετὴν καὶ ὑποταγὴν αὐτῆς ἦν, καὶ πάντα τὰ τοῦ καλλίου κείων ἐκείνης διοικουσης, εἶτα ὡς ἐνθους γενομένη ἐκάθητο, τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ἔχουσα κεκλεισμένους, τὸ δὲ στόμα ἀεὶ κινουσα πρὸς ὕμνους καὶ εὐχαριστίας [144] πρὸς Θεὸν, μηκέτι προσλαμβάνουσα τροφίμῳ ἢ ποτίμῳ, μήτε ὀμιλοῦσα τὸ τυχὸν ἀνευ τοῦ καθ' ἡμέραν, ἐρχομένου τοῦ ἱερέως εἰς τὸ μεταλαβεῖν αὐτὴν τῶν θείων μυτηρίων, τότε καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀΐρουσα καὶ συγχώρησιν αἰτούσα μεταλαμβάνεν· ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως κυρίου Ἰωάννου καὶ τῶν δεσποινῶν καὶ ἄλλοτε πολλὰκις εἰς ἐκείνην ἀπελθόντων, ἀλλ' αὐτῇ καὶ τότε διὰ τελευταίαν εὐχὴν καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν, καὶ ἐγκρίτων ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, ἀνένευε καὶ συγχώρησιν καὶ εὐχὴν ἐχορήγει καὶ οὕτως διαρκέσασα ἡμέρας ζ' πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν· καὶ ἐτάφη φιλοτίμως συνδραμόντων σχεδὸν πάντων (τῶν) ἱερέων ἱερομονάχων (κλητῶν καὶ) ἀκλήτων καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως καὶ ἀληθῶς.

Ἐροῦ δὲ κειμένου ἐν φυλακῇ ἡμέρας μ', ὡς ἦλθεν ἡ μνήμη τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῶν αἰχμαλώτων, τοῦ μεγαλομάρτυρος δηλονότι Γεωργίου, ἰδεθήην αὐτοῦ, ὡς καὶ γὰρ Γεώργιος, καὶ παιδιόθεν δοῦλος αὐτοῦ, ἵνα λυτρώσῃ με τῶν δεσμῶν· καὶ ἀφυπνισθεὶς ἔδοξε μοι ὅτι εὐρέθην εἰς τὸν περικαλλῆ ναὸν τὸν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ τῶν Μαγγάνων [145] ἐκονομαζόμενον, εἰς τὴν φιάλην ἱστάμενος καὶ φορῶν καὶ τὰ σιδηρᾶ· διαρρομένου δὲ τοῦ βασιλείως τάχα ἵνα εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησίας ἀπέλθῃ, ἰδεθήην αὐτοῦ, ἵνα με ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ σιδηρᾶ· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς θεῖσθαι ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἄρχων δὲ τις νέος ἐπιστρέψας πρὸς ἐμὲ λέγει μοι· Ἄρισεν ὁ αὐθέντης ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἵνα σε ἐκβάλουν ἀπὸ τὰ σιδηρᾶ· ἐζήτησέν το γὰρ καὶ ἡ κυρία ἡμῶν δεσποῖνα. Καὶ περὶ τὴν αὐγὴν αὐτὴν τῆς νυκτὸς ἐν ὥρᾳ ἀσυνήθει, ἰδοὺ οἱ τοῦ κουλᾶ ἄρχοντες, καὶ ἕτεροι μετὰ σιδηρικῶν, καὶ ἐκβάλλουσί με ἀπαντα τὰ σιδηρᾶ· καὶ ἐξακτιῶνται καὶ λέγουσιν, οὐχ ὅτι ἐχθροῶς ἔχουσι, καλῶς οὐδὲν με τρέφουσιν, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔχουσι· καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἐλθόντες πάλιν ζητοῦσίν με, καὶ δίδωμαι τοῦ αὐθέντος μου διὰ γραφῆς, ὅτι νὰ ἐνδώσῃ νὰ ἐξεέλθουν ἄρχοντες νὰ συντύχουν πρὸς συμβίβασιν, ὅπερ καὶ γέγονε· καὶ συμβιβάσθοντες δεδιώκασεν αὐτῷ τὸ Σαραθάλε, οὕτως ὅτι νὰ σηκωθῇ εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ τὴν Γλαρέντζαν· καὶ μέχρις ὄλου Μαΐου εἰ μὲν ἔλθῃ ὁ μητροπολίτης καὶ αὐθέντης αὐτῶν, ποιήσῃ ἐκείνος ὡς θέλει· εἰ δ' οὐκ, νὰ δώσωσιν αὐτῷ τὸ κάστρον· καὶ γεγοῶτων ὄρκων καὶ παραλαβάντος καὶ τὸ Σαραθάλε τῆ ε' Μαΐου ἐκαβαλίκευσεν καὶ ἀπῆλθε μέχρι [146] τῆς Σκλαβίτζας καὶ τοῦ Ῥώλου τὰ ὄρια· εἰ μὲν δὲ ἐπαφῆκαν Ἰωάννην τὸν Ῥωσατῆν ἵνα με ἐπάρῃ· σωζομένου γὰρ τοῦ ἐλευρωθῆναί με ἔξουσι τὸ βέβαιον τὰ πραχθέντα· καὶ ἐλευθερωθεὶς ἡμιθνής δὴ μόλις ἀπίσωσα, ἐνθα καὶ ὁ αὐθέντης μου, δεῖ ἰδὼν με μετὰ χαρᾶς ὅτι πολλῆς καὶ λύπης, τὸ μὲν ὅτι ἡμην οὕτως ἡμιθνής, τὸ δὲ ὅτι ἠλευθερώθην, καὶ ὀρίσας πολλοὺς λόγους πρὸς ἔπαινον καὶ παραμυθίαν μου, ὡς ἀπῆλθον εἰς τὴν κατοῦναν μου, ἔφερόν με εὐεργεσίαν αὐτοῦ, ταμπάρον διπλοῦν χαμουχᾶν πράσινον ἀπὸ τὴν Λούχαν ἀξιόλογον, μετὰ καὶ πρασίνης τζόχας καὶ καλῆς ἐνδεδυμένον, σκούφιαν Θεσσαλονικαίαν μετὰ χρυσοκοκκίνου χασδίου ἐνδεδυμένην, καθδάδιον χρεμεζῆν χαμουχᾶν μετὰ βραίου καταράχου ἐνδεδυμένον, κουρτζουβράκιν χαμουχᾶν χρυσοῦν πράσινον, καὶ φωτᾶν πράσινον καὶ σπαθὴν ἐγκασμημένον. Ἐπὶ τὴν αὐριον οὖν ἀπελθόντες εἰς τὴν Γλαρέντζαν ἰδοὺ καὶ ἄρχων τοῦ ἀμηνᾶ μετὰ τινος ὀλίγας ἡμέρας λέγων, ὅτι ἡ Πάτρα δίδει με χαράτζι καὶ διαβαίνει ἰδική μου· σηκώθητι οὖν ἀπ' αὐτῆς καὶ μηδὲν πολιόρκει αὐτήν· εἰ δ' οὖν, θέλωμεν πέμψειν φωσάτον κατὰ σοῦ. Ὁ δ' αὐθέντης μου πάλιν εἶπεν πρὸς αὐτὸν, [147] Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ὅτι θέλει νὰ δώσουν αὐτὴν τοῖς Καταλάνους· οὐδὲν οὖν ἐφάνη πρόπον ἐχθροῦς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ μεγάλου ἀμηνᾶ καὶ ἡμῶν νὰ τοῖς ἀφήσωμεν νὰ ἐπάρωσι τοιοῦτον κάστρον εἰς τὴν μίσην τοῦ τόπου μας· διὰ τοῦτο ἀπῆλθομεν ἐκεῖ· καὶ ἐξετάσαντες τὸ πρᾶγμα ἐστήσαμεν νὰ μηδὲν γένηται·

καὶ ἰδοὺ ὡς βλέπεις, ἐσηκώθημεν καὶ ἦλθομεν εἰς τὸ ὀσπήτιον ἡμῶν· εἰς ὀλίγας οὖν ἡμέρας ἔχω σκοπὸν νὰ στέλλω τοῦτον δὴ τὸν ἄρχοντα εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μέγαν ἀμηνᾶν (δεικνύς ἐμὰ), καὶ θέλει δηλώσειν καὶ τοῖς πλείονας ἡμῶν λόγους· ὁ δὲ Τοῦρκος ἀκούσας τοῦτους τοῖς λόγους, ἔτι δὲ καὶ φιλοφρονηθεὶς καλῶς ἀπῆλθε χαίρων· ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος, ὤρισεν ἐμὲ, ἰδοὺ προετοίμαζε τὰ πρὸς χρεῖαν τῆς ἰδοῦ, μὴ εἰδότες μου πρότερον τὸ τυχόν· ἐγὼ δ' ἀνέφερον αὐτῷ, ὅτι μόνον νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ μηδὲν ἔλθῃ ὁ μητροπολίτης, καὶ νὰ δώσουν ἡμᾶς τὸ κάστρον, καὶ ἐγὼ νὰ ἀναρβώσῃ τί ποτε πλέον· ἀμὴ πάντα θέλω τὰ ἔξω ἔτοιμα εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποδοχῆς σου. Τῆς δὲ προθεσμίας ἐλθούσης καὶ τοῦ μητροπολίτου οὐκ ἐλθόντος, τῇ αὐτοῦ Ἰουνίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καθολικεύσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Πάτραν. [148] Ἐν ταύταις οὖν ταῖς ἡμέραις καὶ ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Θωμᾶς τὸ τοῦ πριγκίπου Τζεντουρίου κάστρον τὴν Χαλαντρίτζαν τοῦ καὶ μετέπειτα γεγοῶτος πενθεροῦ αὐτοῦ ἐπολιόρκει· ὡς δὲ διήρχετο ὁ αὐθέντης μου καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Πάτραν, κατελθὼν καὶ οὗτος δὴ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ, ἔμειναν ὁμοῦ εἰς τὴν Καμενίτζαν· ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο καὶ ὁ εἰς τὴν Χαλαντρίτζαν τοῦ πριγκίπου εὐρισκόμενος ἄρχων, ὁ Ἰωαννουτζὶς Παλότας, αἰτίσας ἀφιέρωσιν, ἵνα ἔλθῃ καὶ προσκυνήσῃ ἀμφοτέρους τοὺς αὐθέντας, ἦλθε, καὶ ἐξελθόντος εὐθὺς ἐκβαλὼν τὰς τοῦ κάστρου κλείς δίδωκε ταύτας τῷ αὐθέντῃ μου τῷ δεσπότη, εἰπὼν· Τοῦτο ἐνὶ κάστρον ἰδίως τοῦ αὐθέντη μου καὶ συγγάμπτου τῆς βασιλείας σου· καὶ γὰρ ὁ τοῦ πριγκίπου υἱὸς προσπῆρεν εἰς νόμιμον γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τῆς βασιλείσης κυρᾶς Θεοδώρας· καὶ ὤρισέ μοι, ἵνα παραδώσω τοῦτο αὐτῷ. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ· Οὕτως ἔχει, ὅτι συγγενοῦς μοῦ ἐστὶν ὁ τόπος, ἀλλ' οὐ γνησιωτέρου τοῦ ἀδελφοῦ μου· λοιπὸν προγενέστερον ἂν εἶχε ποιήσειν τοῦτο, καὶ ὁ ἀδελφός μου ὡς εἰς ἐμὸν οὐδὲν ἠθέλει ἐπιχειρήσειν τι καὶ ἐγὼ εἰρηνικῶς ἠθέλα ἔχειν αὐτὸ καὶ ὁ αὐθέντης σου ἀλλοτρώπως· ἀμὴ νῦν (εἰ) αὐτὸ ἐπάρω, ἀναγκαῖον νὰ διαφερώμεθα μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ οὐδὲν τυχένοι διὰ πολὺ τι, πολλῷ μᾶλλον διὰ τοσοῦτον· ἀλλ' ἀπελθε ἐν αὐτῷ καὶ ὡς δύνασαι ποιεῖ. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν, ἐζήτησεν, ἵνα καλῶς ἐκβῇ εἰς τὸ κάστρον αὐτοῦ. Ἦρισθην δ' ἐγὼ καὶ ἀπῆρα αὐτὸν μετὰ στρατιωτῶν καὶ ἀπὸρχομένην· καὶ περὶ τὸ κάστρον εὐρέθεις [149] Ῥαδὺλ ὁ Θωμᾶς ἐνόμισεν εὐκολον εἶναι ἵνα ἐπάρῃ αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ καὶ εἰς κίνδυνον ἦλθε τοῦ γενέσθαι μέσον τῶν ἀδελφῶν μέγα τι μάχιμον καὶ λυπηρόν· ὁμοῦ οὖν Θεοῦ εὐδοκήσαντος, ἐκείνον μὲν καλῶς ἀπεκατέστησα εἰς τὸ κάστρον αὐτοῦ, καὶ ἐγὼ δὲ καλῶς ἐπιστρέψας εὐρον τὸν αὐθέντην μου ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ναῷ καὶ τάφῳ ἀπροσώθιντα τῇ δ' τοῦ Ἰαννουαρίου ἀργά· τῇ δὲ ε' πρωτῆ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρᾳ τῆς ἐβδομάδος α', ἐξελθόντες οἱ τοῦ κάστρου ἔγκριτοι καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἐλθόντες μέχρι καὶ τοῦ ἁγίου αὐθέντος ναοῦ τοῦ ἁγίου, τῷ δεσπότη καὶ αὐθέντῃ μου προσεκύνησαν καὶ τὰς κλείς τοῦ κάστρου δεδώκασι

καὶ καθάλασκεύσαντες μετὰ πλείστης ὀτι χαρᾶς καὶ ἁ
 τοῦ ἐνδὸς μέρους· καὶ τοῦ ἄλλου ἐπέστημεν εἰς τὸ κά-
 στρον καὶ μέχρι τῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικο-
 λάου ὁσπητίων ἀπήλθομεν, τῆς μὲν ὁδοῦ πάτης
 κτιστρωμένης πάντων ἀνθέων καὶ εὐκοσμίας καὶ
 ἀπὸ τὰ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ὁσπήτια πάντων
 ῥοομένων διὰ ῥοοσταμμάτων καὶ ῥόδων καὶ τρι-
 κονταφύλλων· [150] ἀπὸ δ' ἀνωθεν τοῦ Κουλά διὰ
 σκευῶν καὶ τζαγγρῶν κακῶς δεξιουμένων ἡμεῖς, εἰ
 καὶ οὐδέν τι ἐβλαψαν· οἱ γὰρ τοῦ μητροπολίτου κρα-
 τήσαντες τὸν Κουλά, ἐτι δὲ καὶ τὰ αὐθεντικά πλησίον
 αὐτοῦ ὁσπήτια καὶ σιταρχήσαντες καὶ ἀφιερῶσαντες
 κατέτχον, ἐλπίζοντες ὅτι ἐλθόντος τοῦ μητροπολί-
 του, διὰ τούτου ἔξιν πάλιν ἔπερ καὶ πρότερον εἶ-
 χον· ἡμῶν δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθίντων ἐν τῷ τοῦ
 ἁγίου Νικολάου ναῷ καὶ παντὸς τοῦ τῆς χώρας λαοῦ
 ὁδῶκασι δρχον ὅτι νά ὡσι πιστοὶ δοῦλοι τοῦ αὐθεν-
 τὸς ἡμῶν τοῦ δεσπότη· καὶ ἐμὲ εἰς κεφαλὴν αὐτῶν
 ἐζήτησαν· ἤκουσαν δὲ, ὅτι καὶ δύο καὶ πλέον τού-
 των τὸν χρεωστοῦμεν, καὶ ἐκ τῆν ὁμῶν αἴτησιν
 θέλω ἤσθην αὐτὸς εἰς κεφαλὴν ὁμῶν. Καὶ τῆ η' τοῦ
 Ἰουνίου μηνὸς περάσαντός μου εἰς τὸν Ναυπάκτον,
 ἵνα εἰς τὸν βασιλέα πρῶτον ἀπέλθω, ἵνα κάκεινος
 τὰ εἰς τὴν Πάτραν παρακολουθήσαντα μάθη· εἴτ'
 ἀπ' ἐκεῖσε μετὰ καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ εἰς τὸν ἀμη-
 ρᾶν· καὶ γὰρ κατὰ τὴν δ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἐν ἧ
 φθάσαντες ἐμείναμεν ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου
 ναῷ, ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τὸν Ναυπάκτον ἐπέρασαν δύο
 Τοῦρκοι, ὁ μὲν τοῦ ἀμηρᾶ, ὁ δὲ τοῦ Τουρζιχάνη,
 λέγοντες ἕρισμὸν ὅτι τὴν Πάτραν ἵνα μὴ ἐπάρομεν
 αὐτὴν· οἱ δὲ πάλιν ὑπέστρεψαν μετ' ἐμοῦ ἀπολο-
 γίαν λαβόντες, ὅτι, ἐπεὶ ὁ παρὼν ἄρχων ἐμοῦ ὑπά-
 γει εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μέγαν ἀμηρᾶν, [151]
 ὡς ἂν ὄριση, θέλομεν ποιῆσαι. Ὡς οὖν περάσαν-
 τες ἐν τῷ Ναυπάκτῳ ἐμείναμεν, πρωτὶ σκοτίας οὐ-
 σης, ἰδοὺ ἐκεῖσε καὶ ὁ παλαιῶν Πατρῶν μητροπο-
 λίτης, Παντοῦλφος Μιλατέστας, μετὰ κατέργου
 Καταλανικοῦ ἦλθεν· διερχόμενος γὰρ ὡς ἔμαθε περὶ
 τὰ νηούδρια τὰ μέσον τῆς ὁδοῦ, ὅτι ἐδόθη τὸ κά-
 στρον πρὸς τὸν δεσπότην, ἐπίασε τὴν λιθέραν τοῦ
 μέρους τοῦ Ναυπάκτου, ἵνα πρῶτον τοῦτο καλῶς
 μάθη ὡς ἐγένετο· ἐδέησαν οὖν ἐπιμεῖναι κάμοι ἐκεῖσε
 καὶ τὴν αὐριον, ἵνα πρῶτον μηνύσω τοῦτο τῷ αὐ-
 θέντη μου, ὅπερ καὶ γέγονε· καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦτο
 πρῶτον ἔμαθεν· καὶ δεύτερον ἵνα καὶ, τίς ὁ ἐπί-
 σκοπος αὐτοῦ δὴ τοῦ μητροπολίτου, τὸ δυνατόν
 μάθω· μέσον δὲ γενομένου καὶ τοῦ Μπερνάρδου
 Μαρτζέλλου ἐκείνου καπετάνου Ναυπάκτου, εἶδομεν
 καὶ ἀλλήλους· ὃν ἰδὼν ἐθαύμασα ὅτι διέφερε πάν-
 των ἀνθρώπων εἰς τὸ δυσειδὴς εἶναι· ἐξετάζων οὖν
 ἐκεῖνος τί βούλομαι ποιῆσαι· εἰς τὸν ἀμηρᾶν, κάγῳ
 ἐκεῖνον, τί κατὰ τῆς Πάτρας, ἀπήρα ἐγὼ παρ' ἐκεῖ-
 νου, τὸ δὴ λεγόμενον, κουκουζέλα, ἐκεῖνος δὲ παρ'
 ἐμοῦ βρύα. Ὅμως δεδωκῶς ὁ μητροπολίτης τοῖς
 σκλάβοις χαρτῖα πρὸς τὸν ἀμηρᾶν καὶ τὸν Του-
 ραχάνην πολὺν λογισμὸν ἐνέβαλεν εἰς ἐμὲ, μὴ ποτε
 ὑπισχνεῖται δοῦναι κατέλλιά τινα τῆς Πάτρας,
 [152] εἴπερ αὐτὸν βοηθήσῃ, ἵνα ἐπάρῃ αὐτὴν, ἢ
 πολλὰ τινα χρήματα· καὶ οὐκ ἔπαυσεν ὁ ἐμὸς λο-

γισμὸς ἕως οὗ πολλὰ κοπίασα· καὶ μεθύσας (πολ-
 λάκις καὶ ἀκουσίως ἐμέθυσαι), κάκεινους τοσοῦτον
 ὅτι ἀπήρᾶ τους τὰ χαρτῖα, καὶ ἀνέγνωσα καὶ με-
 τέγραψα, κάκεινα πάλιν ἐδοῦλωσα καὶ ἀφήκα· ὡς
 δὲ ἐφθασα εἰς τὴν πόλιν, ἐδόθη μοι συναποκρισιά-
 ρησι, [153] Μάρκος Παλαιολόγος, ὁ Ἰαγρος, ὁ ὑπε-
 ρον πρωτοστράτωρ, τότε δὲ πρωτοδεσποτιάρητης, πλέον
 ἀνατρεθείς εἶναι κατὰ τῆς δουλείας μου, ἢ ὑπὲρ
 αὐτῆς· οὐκ οἶδα δὲ ἄλλο τι αἴτιον, ἀλλ' ἢ τὸ φθόνος
 οὐκ εἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον· ἀπελθόντες δ' ὁμοῦ
 εἰς τὸν ἀμηρᾶν, ἀπήραμεν ἀπολογία, ἵνα δώσω-
 μεν αὐτὴν εἰς εἶχον· ἀπελογησάμην οὖν τῷ τότε
 πρώτῳ βιζιέρῃ καὶ ἄρχοντι, τῷ Μπραῖμ Πασίᾳ, ὅτι
 τοῦτο ἐγὼ τὸν αὐθέντην μου οὐδὲν ταλμῶ ἵνα εἶπω,
 ἀλλ' ἐπεὶ ἐκεῖνος ὅπως δὴ ποτε ἄρχονταν αὐτοῦ ἀπέ-
 στειλε πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντην, ἰδοὺ ἄς ὄρισῃ καὶ
 ὁ αὐθέντης σκλάβου του καὶ ἄς ἐλθῃ μετ' ἐμοῦ, καὶ
 ἄς εἴπῃ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ μεγάλου αὐθεντός· καὶ
 ἔστερξῃ τοῦτο καὶ εἴπε· Φρόνιμα καὶ καλὰ λέγετε·
 τοῦ Ἰαγρου ἰδίως σκώπτοντος· τοῦτο εἰς ἐμὲ ὡς
 ἔπρακτον καὶ μόνον ἐπιζήμιον· ἐγὼ Θεοῦ εὐδο-
 κούντος, ἔπραξα τοῦτο καὶ ἀπήρα Ἀρχοντούσκλαδον,
 καὶ ἦν τοῦτο πρῶτον αἴτιον τοῦ λάθειν τὴν διόρθω-
 σιν τὸ περὶ τῆς Πάτρας.

υλ'.

[154] Καὶ τῷ λη' ἔτει ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ εἰς
 τοὺς κρατικούς, ἔπραξαν τὸ συνοικεσίον τοῦ αὐθεν-
 τοπούλου Θωμά, οἱ αὐτάδελοι αὐτοῦ οἱ δεσπότες,
 μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ πρίγκιπος Ἀσάνη Ζαχαρία
 τοῦ Κεντηρίωνος· ᾧ δὴ μηνὶ κάγῳ πάλιν ἐπανέ-
 στρεψα εἰς τὰ Τρίκκαλα πρὸς τὸν Τουραχάνην καὶ
 τὴν περὶ τῆς Πάτρας δουλείαν τελείως διώρθωσα·
 καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ ἡ βασίλισσα
 κυρὰ Θεοδώρα εἰς τὸ Στάμοιρον εὐρισκιμένη ἀπέ-
 θανε, καταλείψασα λύπην πολλὴν καὶ εἰς τὸν ἄνδρα
 αὐτῆς καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς οικείους αὐτοῦ διὰ τὸ εἶναι
 αὐτὴν καλλίστην. Ἐτάφη δὲ μέχρι τινὸς εἰς μίαν
 τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Γλαρέντζας· καὶ μετὰ ταῦτα
 ἀπήγαν αὐτὴν εἰς τὴν ἐν τῷ Μυζηθρᾷ τοῦ Ζωοδότου
 μονῆν. Καὶ τῷ Ἰαννουαρίῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους
 εὐλογήθη καὶ ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Θωμάς· εἰς τὸν
 Μυζηθρᾶν κυρὰν Αἰκατερήναν τὴν θυγατέρα τοῦ
 ῥηθέντος πρίγκιπος. Τῇ δὲ κς' Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ
 ἔτους ἡμέρα καὶ ὥρα ὅπου μὲ ἐπίασαν οἱ Πατρηναί
 ἀπερχομένου μου εἰς τὸ δεσποτάτον ὡς ἀποκρισα-
 ρίου ζητήσῃ αὐτῶν ἕνεκα εἰρήνης μέσον τοῦ ἀνε-
 φιοῦ δεσπότη τοῦ Καρόλλου καὶ γυναικαδέλφου τοῦ
 αὐθεντός μου, καὶ τῶν φυσικῶν υἱῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ
 Καρόλλου, [155] Ἐρκούλα καὶ Μενώνου· ἐποίησαν
 γὰρ ἐνέρκους συμφωνίας, ὅτι, εἰ τι ἄρα καὶ διακρί-
 νει ὁ ζητήσῃ ἡμῶν σταλαῖς ἄρχων τοῦ δεσπότη κύρ
 Κωνσταντίνου εἰς τὰ μέσον ἡμῶν διαφερόμενα,
 στέρξομεν καὶ ἀμφοτέρω τὰ μέρη κατὰ τὰ πλησίον
 νηούδρια τῆς ἁγίας Μαύρας· ἀπήραί με οἱ Κατα-
 λάνοι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ σκευῶν πολυ-
 τίμιον ὄντα με, καὶ κρατήσαντες μέχρι τινὸς καὶ
 ἀπαγαγόντες μέχρι καὶ τῆς Κεφαλωνίας ὡς ὄθον
 περάσοντες εἰς τὰ περὶ τὴν Νέαν πόλιν, τέλος ἐγυ-
 ρίσασμεν εἰς τὴν Γλαρέντζαν· καὶ ἐπούλησαν καὶ

ἐμὲ καὶ τοὺς σὺν ἐμοί· ἐν ᾧ δὲ Μαρτίῳ μηνὶ καὶ ἀμηνᾶς ὁ Μωυράτμπεϊς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπῆρεν ἀπὸ τοῦς Βενετικοῦς πολέμῳ· ὁ δὲ δεσπότης καὶ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος, τὴν Μαῖον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸν κοιλᾶν τῆς Πάτρας ἀπῆρεν ἀπὸ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης κακοπαθείας τῶν εὐρισκομένων ἐντὸς αὐτοῦ· καὶ τῆ 15' Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, [156] ἀπῆραν οἱ Καταλάνοι τὴν Γλαρέντζαν, ἣν καὶ κρατήσαντες μέχρι τινὸς πάλιν ἐπούλησαν αὐτήν· καὶ τῷ Αὐγούστῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπαναστρέψαντες οἱ ἀπὸ τοῦ βασιλέως κύρ Ἰωάννου πρὸς τὸν πάπαν Μιρτίνον πρέσβεις, ὁ τε Μάρκος ὁ Ἰαγρός καὶ μέγας στρατοπεδάρχης, καὶ ὁ μέγας πρωτοσύγγελος καὶ ἡγούμενος τῆς σεβασμίας βασιλικῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς, Μακάριος ὁ Μακρὸς ὀνομαζόμενος, ἀνὴρ ἄριστος κατὰ τε λόγον καὶ ἀρετὴν καὶ σύνεσιν, ἐποίησαν ὄρισμῷ τοῦ βασιλέως δεσπότην τὸν αὐθεντόπουλον κύρ Θωμᾶν.

υλβ'.

Καὶ τῷ 20' ἔτει μηνὶ Σεπτεμβρίῳ εὐεργετήθη ἐγὼ τὸ κεφαλατικὸν τῆς Πάτρας· [157] καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἀπῆρεν ὁ Μπελαρμπεϊς τῶν Τούρκων ὁ Συνάνις τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν αὐτῶν περιοχὴν, καὶ τῆ 25' Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τῆ αὐτῆ, ἐν ἣ καὶ τὰ πρῶτα μοι συνέβησαν, ἔδεξάμην καὶ τὸ ἀπεικταίου ἐμοὶ μήνυμα δι' ὄρισμῷ τοῦ αὐθεντός μου ἀπὸ τῆν Βαστίτζαν, ὅτι τῆ τοῦ παρελθόντος Ἰαννουαρίου 5' τέβνηκε λοιμώδεις νόσῳ ὁ ἄριστος κήμοῦ φίλος, ὁ Μικαρίας καὶ ὄν καὶ καλούμενος ὁ Μακρὸς, ὁ παρ' ὀφθαλμῷ μὲν πατριαρχικῷ ὑπερηφάνῳ καὶ ἀπλήστῳ τῆ ἀγροικῆ καρδίᾳ αἰρετικὸς, παρὰ δὲ ὀφθαλμῷ παντοκρατορικῷ ἀκραιμῆτι καὶ ἀληθείᾳ δικάζουση ὀρθόδοξος, ὅς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανήλθεν ἀπὸ τοῦ ἁγίου θρόνου, καὶ τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος ἔλαθε παρακινήσει καὶ συνεργείᾳ ἰδικῆ μου, ὡς οἱ πάντες ἠπίσταντο, καὶ συνᾶσαι μὲν πρῶτον τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, ἔπειτα δὲ σπουδῆ καὶ ἐπιμελείᾳ ἐμοῦ τε κακείνου, πᾶν εἴ τι καλὸν καὶ πρὸς σύστασιν καὶ εὐκοσμίαν εἰς τὴν αὐτὴν μονὴν προεχώρησε· καὶ τῷ τέλει τοῦ ἔαρος αὐτοῦ δὴ τοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ Τουραχάνης, καὶ κατεχάλασε καὶ ἔτι τὸ Ἐξαμίλιον καὶ θανατικὸν ὅτι πολὺ εἰς τὴν Πάτραν ἐγένετο.

υλβ'.

Καὶ τῆ 1α' Ἰαννουαρίου τοῦ μ' ἔτους ὄρισθαις ἀπῆλθον ἀποκρισιάρεις εἰς τε τὸν βασιλέα (καὶ) εἰς ὁ καὶ τὸ τοῦ πρωτοβασταρίου τότε ὀφθίκιον [158] εὐεργετηθῶ, εἰς τὸν ἀμηνᾶν· ἐν ᾧ ἔτει κατὰ τὸν Μάρτιον μῆνα καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν τόπων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν καὶ δεσποτῶν κύρ Κωνσταντίνου καὶ κυροῦ Θωμᾶ ἐγένετο, καὶ ὁ μὲν ἀπῆρε τὰ Καλάδρυτα καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε τοῦ κύρ Θωμᾶ· ὁ δὲ πάλιν τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρούσαν πάντα.

υλγ'.

Καὶ τῷ μ' ἔτει τέβνηκεν ἡ τοῦ Μαλατέστα μὲν θυγάτηρ, γυνὴ δὲ τοῦ δεσπότη κυρίου Θεοδώρου τοῦ

παρφυρογεννήτου, κυρὰ Κλεώπη· καὶ ἐτάφη ἐν τῆ τοῦ Ζιωθότου μονῆ.

υλδ'.

Καὶ τῷ μβ' ἔτει Ἰαννουαρίου 5' πάλιν ἀπῆλθον ἀποκρισιάρεις εἰς τε τὸν ἀντιόνιον καὶ αὐθέντην τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς τὸν ἀμηνᾶν, καὶ εἰς τὸν βασιλέα· ἐν ᾧ δὲ Ἰαννουαρίῳ, τῆ 20' αὐτοῦ, νυκτός ὥρᾳ γ' ἐπυρπόλησε τὸν ἐν Βλαχέρναις εἰς ὄνομα τῆς Θεομήτορος περικαλλῆ καὶ θείον ναὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὅπερ ἐκηκόαμεν ἐκίχτε ἀπαρχόμενοι εἰς τὴν ποταμὸν τὸν Μίστον ὀνομαζόμενον τῆ α' Φεβρουαρίου, ὥρᾳ μετὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς δεσποτικῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς· καὶ ἐλογισάμεθα αὐτὸ ψῦδος, ἐπεὶ ὁ εἰρηκῶς οὐκ ἐγκώσθη, καὶ διελθόντες εἰς τὸ ἐμπροσθεν μονᾶς α' καὶ αὐδὲν περὶ τούτου ἀκούσαντες, τῆ εἰς τὸν Ῥεδεστὸν 5' μονῆ ἡμῶν ἐμάθομεν [159] τοῦτε ἀκριβῶς, ὅπως καὶ ὁπότε ἐγένετο· ὅπερ παρέδοξον.

υλε'.

Καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους τοῦ μγ' ἔτους ἀπέθανε καὶ ὁ τῶν Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν αὐθέντης κύριος Ἀντώνιος Νεβλανζιόλης, καὶ ζητήσαι τῆς ἐκείνου γυναικὸς ἐστάλην ἐγὼ μετὰ ἐνόρκου ἀργυροβούλλου καὶ πολλῶν στρατιωτῶν, ἵνα παραλάβω τὴν Ἀθήναν, καὶ ἄλλον εἰς τὸν Μορβαν αὐτῆ δώσω τόπον ὁπόσον καὶ ὁποῖον φαίνεται μοι· προλαβόντες δὲ τοῦ Τουραχάνη καὶ τὴν Θήβαν ἀποκλείσαντες, ἦν καὶ ἀπῆρε μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀπρακτος ἐγύρισα ἀπὸ τὸ Ἐξαμίλιον τούτου παραγγελίαν ἔχοντός μου. Εἰς δὲ τὰ Στυλάρια εὐρισκομένου τοῦ δεσπότη καὶ αὐθεντός μου, καὶ τὰ τῆς πραγματείας κάτεργα [160] Βενετικᾶ ἐκδεχομένου, ἵνα ἐμβᾶς εἰς τὴν πάλιν ἀπέλθῃ, ἰδοὺ καγὼ ἀπρακτος ἐφθασα. Καὶ ἐμβᾶς καγὼ ἀπερχόμεθα, καὶ εἰς τὴν Εὐρίπῳ φθάσαντες, ἐφάνη καλὸν, καὶ ἐστάλην εἰς τὸν Τουραχάνην εἰς τὴν Θήβαν εὐρισκόμενον, καὶ τὴν δουλείαν τὴν περὶ τῆς Ἀθήνας ἐδηλοποίησα αὐτῷ· καὶ ἐπληροφόρησά μοι μεθ' ὄρκου, ὅτι Διὰ τὴν πρὸς τὸν δεσπότην καὶ σὲ ἐγνωρίμην καὶ ἀγάπην, καλῶς καὶ προθύμως ἤθελα παρχωρήσῃ ἵνα πράχθῃ τοῦτο, ἂν εἶχα ἐξούρειν τι πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν με ἀπὸ τὸ ὀσπήτιόν μου καὶ ἐλθεῖν ἐνταῦθα· ἐπεὶ ὄρισμῷ τοῦ μεγάλου αὐθεντός σου ἐποίησα τοῦτο· καὶ εὐρισκομένου μου (ἐν τῆ οἰκίᾳ) εἶχον πολλὰ σκεπάσματα, νῦν δὲ πλέον σκέπασμά τι οὐκ ἔχω· φιλοφρονηθεὶς δὲ φιλοτίμως παρ' ἐκείνου καὶ τοὺς υἱούς αὐτοῦ φέροντος εἰς πρεσκύνησίν μου καὶ παραδόντος αὐτοὺς πρὸς ἐμὲ καὶ τὸν αὐθέντην μου, ἐξ ὧν ἦν καὶ ὁ νῦν πολὺς καὶ μέγας Ἀμέρης, ἐπανέστρεψα κακείθεν ἀπρακτος· καὶ ἐπεὶ προλαβόντες οἱ ἐν τῷ Εὐρίπῳ ἐσκόπισαν τὸ γεοφύριν, καὶ ἀκουσίως ἐμείναμεν εἰς τὰς ἔξω τοῦ γεοφύρου πέτρας, διεθιβάσαμεν οὖν τοιαύτην νύκταν ἀπὸ τε χρούς, κθ' ἦν τοῦ Αὐγούστου, ἀπὸ τε πείνας ἀπὸ τε ξηρότητος τῶν πετρῶν, ἀπὸ τε φόβου καὶ κλαπτῶν τῶν ἀπὸ τοῦ φωσάτου τοῦ Τουραχάνη, διὰ τὰ ξένα ἔλογα, [161] ἀ ἀπὸ τοῦς ἐν τῷ κάστρῳ ἐδανεισάμεθα, ὅτι παροιμία ἐγένετο ἐπὶ κακῶ τοῖς μετ' ἐμοῦ τότε οὖσιν εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον. Ἀναβάντες οὖν εἰς τὰ κάτεργα ἐπὶ τὴν αὐρίαν,

τῆ κγ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ μδ' ἔτους εἰς τὴν Ἀ
Κωνσταντινούπολιν ἐφθάσαμεν.

υλζ'.

Καὶ τῆ κε' Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς
τὴν πόλιν καὶ ἡ τοῦ Παρασπονδήλου μεγάλου δουκὸς
θυγατέρα Ζωὴ, μετὰ κατέργου βασιλικοῦ, ὁποῦ
ἐστάλη μετὰ Μαλατολόγου τοῦ Μανουῆλ, ἵνα φέρω-
σιν αὐτὴν ἣν δὴ καὶ μετὰ τινος ἡμέρας εὐλογηθῆ
αὐτὴν ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος· μεθ' οὗ δὴ κατ-
έργου ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ὁ δεσπότης κύρ
Θεόδωρος, ἵνα ἐκεῖνος εἰς τὴν πόλιν εὐρίσκηται καὶ
διάδοχος ὡς δεύτερος ἀδελφὸς τῆς βασιλείας· ὁ καὶ
ὁ βασιλεὺς ἑατέρως μὲν καὶ ἀκουσίως, ἐπεὶ τὸν κύρ
Κωνσταντῖνον τὸν αὐθέντην μου πολλάκις με ἐπιλη-
ροφόρησε καὶ ἐνδράκως ὡς ἐν μυστηρίῳ ἠγάπα καὶ
ἠθέλην, ὡς καὶ ὁ λόγος προῖόν δηλώσει. Ἐπεὶ δὲ
οὕτως περηκολούθησεν, ἐσπούδαζεν ἵνα εἰς τὸν
Μορέαν καὶ τοὺς τρεῖς ἄλλους ἀδελφοὺς ἐγκατοικήσῃ·
ὁ γοῦν αὐθέντης μου πάλιν ὁ δεσπότης κύρ Κων-
σταντῖνος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κυροῦ Θωμᾶ τοῦ
δεσπότης (ἦν γὰρ εἰς τὴν πόλιν μεθ' ἡμῶν ὁ πρῶτος
ἀρχὸν τοῦ ὁσπητίου ἐκεῖνου Γραῦλ Μιχαὴλ ὁ Ἰσῆς),
ἐσπούδαζον, ἵνα αἱ δύο μὲν σὺν τῷ βασιλεῖ εὐρί-
σκωνται εἰς τὴν πόλιν, [162] οὗτοι δὲ αἱ δύο αὐ-
θένται εἰς τὸν Μορέαν· διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν καὶ
τὸν Ἰωάννην τοῦ αὐτοῦ ἔτους διέβη ἀπὸ τῆς πόλεως
εἰς τὸν Μορέαν ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος ὡς
φυγὰς μετὰ Λαλιώτου καὶ ἐγὼ ἐστάλην παρ' αὐτοῦ
εἰς τὸν ἀμηνρᾶν διὰ ταύτην δὴ τὴν δουλείαν, ἵνα
αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἔχωσι· καὶ ἀπῆλθον καὶ καλῶς
ῥυθωμένα τὰ ἀνατεθειμένα, καὶ διὰ τῆς στερεᾶς
εἰς τὸν Μορέαν ἐφθασα· εὐρον δὲ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ
αὐθέντας ἔχοντας ὄχλησιν μάχης μεγάλης· καὶ γὰρ
ἐπισθεν τοῦ κυρίου Κωνσταντῖνου καὶ αὐθεντός μου
σταλαῖς μετὰ κατέργου καὶ ὁ κύρ Θεόδωρος ἐμάχε-
το τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὡς καὶ φωσάτων συν-
αχθέντων ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι, καὶ πολέμου
μερικοῦ μέσον αὐτῶν γεγονότος.

υλζ'.

Τῆ με' ἔτει καὶ ἀποκρισιῶν ἀποσταλέντων
παρὰ τοῦ βασιλέως, ἦσαν δὲ ὁ καλὸς κάγαθος Διο-
νύσιος ἱερομόναχος, ὁ χρηματίσας καὶ μητροπολί-
της Σάρδεων, καὶ Δυσύπατος Γεωργίος, τὴν μάχην
ἀπὸ μέρους κατεπράϋναν· τέλος δὲ πάλιν ἄλλων
ἐλθόντων ἀποκρισιῶν τοῦ βασιλέως Γρηγορίου
ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ τοῦ χρηματίσαντος
ὑστερον καὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
αὐτοῦ δὴ πάλιν Γεωργίου τοῦ Δυσυπάτου συνεδίδα-
σαν, ἵνα ὁ μὲν αὐθέντης μου δεσπότης κύρ Κων-
σταντῖνος ἀπέλθῃ καὶ ἐνὶ εἰς τὸν πόλιν, ὁ δὲ κύρ
Θεόδωρος καὶ κύρ Θωμᾶς οἱ δεσπότης εἰς τὸν
Μορέαν.

υλη'.

[163] Καὶ τῆ ε' Σεπτεμβρίου τοῦ μς' ἔτους διέ-
βημεν ἀπὸ τῆς Πάτρας διὰ τῆς στερεᾶς εἰς τὸν Εὐ-
ρῖκον, μετὰ τοῦ αὐθεντός μου λέγω, καὶ ἐπέβημεν
εἰς κάτεργον Βενετικὸν ἀπὸ τὸ καστέλλον τῆς Εὐ-
ρίπου, τὴν Κάρυστον· ἐν ᾧ δὴ κατέργου ἦν καὶ ὁ
ποτὲ μὲν ἐν τῇ Πάτρᾳ Κανονικὸς Μόρκος, ὅταν

ἀπῆλθομεν κατ' αὐτῆς, γεγονώς δὲ λεγάτος παρὰ
τοῦ πάππα Εὐγενίου τοῦ συγγενεῦς αὐτοῦ, καὶ παρ'
ἐκεῖνου καὶ ἀποκρισιῶν εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ
τῆ κδ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἀπρωθήμεν εἰς
τὴν πόλιν· [176] καὶ τῆ κζ' Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ
ἔτους διέβη ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης μετὰ τοῦ πα-
τριάρχου καὶ τοῦ ἐκπρέτου κύρ Δημητρίου, καὶ πολ-
λῶν ἀρχόντων τῆς [177] αὐγκλήτου καὶ τῆς ἐκκλη-
σίας καὶ πάντων σχεδὸν τῶν μητροπολιτῶν καὶ
ἐπισκόπων διὰ τὴν μελετηθεῖσαν, ὡς μὴ ὄφειλε,
σύνοδον. Καὶ οὐ λέγω τοῦτο διὰ τῆς ἐκκλησίας
δόγματα· ταῦτα γὰρ παρ' ἄλλοις ἀδόθησαν κρίνε-
σθαι· ἐμοὶ δ' ἔφακε ἡ πατρικὴ μου διαδοχὴ τῆς πί-
στεως, καὶ ὅτι εὐδέποτε παρὰ τινος τῶν τοῦ μέρους
ἐκεῖνου ἤκουσα ὅτι τὸ ἡμῶν κακόν, ἀλλὰ καλόν καὶ
ἀρχαῖον, καὶ τὸ ἐκεῖνον οὐ κακόν, ἀλλὰ καλόν· καὶ
νὰ εἶπω, ὡς ἐν παραδείγματι, ὅτι τὴν μέσῃν ὁδῶν
τῆς πόλεως, τὴν πλατείαν καὶ εὐρύχωρον, διερχό-
μεθα πολλοὺς χρόνους μετὰ τινων, δι' ἧς ἐκαταν-
τώμεν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, εἴτα μετὰ τινος και-
ροῦς εὐρέθη παρὰ τινων καὶ ἄλλη ὁδὸς κατανηῶσα,
ὡς λέγουσι, καὶ αὐτὴ ἐκεῖ, καὶ νὰ μὲ παροτρύνω-
σιν, ὅτι ἔλθε καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἧς εὐρομεν·
καὶ γὰρ, εἰ καὶ ἔστιν αὕτη, ὁποῦ ἀπέρχη, καλὴ καὶ
ἀρχαία, καὶ ἡμῖν ἀρχῆθεν σὺν ὁμῖν γνωστὴ καὶ
διερχομένη, ἀλλὰ καὶ αὕτη, ἦν εὐρομεν νῦν, καλὴ
ἔστιν. Ἐγὼ δὲ νὰ ἀκούω παρὰ μὲν τῶν, ὅτι καλὴ
ἔστι, παρὰ δὲ τῶν, ὅτι οὐ καλὴ, διὰ τί νὰ μηδὲν
εἶπω, Μετ' εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἀπέρχεσθε καλῶς
εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, ὁπόθεν βούλεσθε· ἐγὼ δὲ
πάλιν θέλω διερχεσθαι διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣν καὶ μεθ'
ὁμῶν πολὺν τινα χρόνον διερχομένη, [178] καὶ κα-
λὴν αὐτὴν καὶ παρ' ὁμῶν καὶ τῶν προγόνων μου
μαρτυρουμένην. Οὐ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν εἶπον·
ὡς μὴ ὄφειλεν· ἦθαλα γὰρ νὰ εἶχε γενῆν καλῶς
ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν καὶ νὰ μὲ εἶπεν ὁ εἰς τῶν
ὀφθαλμῶν μου· ἀλλὰ διὰ τί; Ὅτι ἦν καὶ αὕτη ἡ
σύνοδος δουλεία αἰτία μία καὶ πρώτη καὶ μεγάλη
εἰς τὸ νὰ γένηται ἡ κατὰ τῆς πόλεως τῶν ἀσεβῶν
ἐφοδος καὶ ἀπὸ ταύτην πάλιν ἡ πολιορκία καὶ ἡ αἰχ-
μαλωσία καὶ τειαύτη καὶ τωσαύτη συμφορὰ ἡμῶν·
καὶ ἀκούσατε λόγους ἀληθεῖς τὴν αὐτοαλήθειαν προ-
βλομένου μου μαρτυρίαν. Εἶπεν ὁ ἀσπίδος βασι-
λεὺς πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα κύρ Ἰωάννην
μόνος πρὸς μόνον, ἱσταμένου καὶ ἐμοῦ μόνου ἐμ-
προσθεν αὐτῶν, ἐμπεισόντος λόγου περὶ τῆς συν-
όδου· γιέ μου, βεβαίως καὶ ἀληθῶς ἐπιστάμεθα ἐν
μέσῃ τῆς καρδίας δὴ τῶν ἀσεβῶν, ὅτι πολλὰ τοὺς
φοβεῖ, μὴ συμφωνήσωμεν καὶ ἐνωθῶμεν μὲ τοὺς
ῥάγκους· ἠγοῦντο γὰρ ὅτι, ἂν τοῦτο γένηται,
θέλει γενῆν μέγα τι κακόν εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν
τῆς Δύσεως Χριστιανῶν· δι' ἡμᾶς λοιπὸν τὸ περὶ
τῆς συνόδου μελέτα μὲν αὐτὸ καὶ ἀνακάνονε, καὶ
μάλιστα ὅταν ἔχῃς χρεῖαν τινὰ φοβῆσαι τοὺς ἀσε-
βεῖς· τὸ δὲ νὰ ποιήσῃς αὐτὸν, μηδὲν ἐπιχειρήσῃς
αὐτὸ, διότι εὐδὲν βλέπω τοὺς ἡμετέρους, ὅτι εἰσὶν
ἀρμόδιοι πρὸς τὸ εὐρεῖν τινα τρόπον ἐνώσεως καὶ
εἰρήνης καὶ ὁμονοίας, [179] ἀλλ' ὅτι νὰ τοὺς ἐπι-
στρέψουν εἰς τὸ νὰ ἐσμέν ὡς ἀρχῆθεν· τοῦτου δὲ

ἀδυνάτου ὄντος σχεδόν, φοβοῦμαι μὴ καὶ χεῖρον ἂ κλειῖον Ἀλεξίου Παλαιολόγου τοῦ Τζαμπλάκουτος. ἰαθ'.

Καὶ Μαΐου α' τοῦ μζ' ἔτους ἐγεννήθη μοι υἱὸς Ἰωάννης, ὃν καὶ βασιλεὺς ὁ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος ἀνεγέννησε διὰ τοῦ θεοῦ βαπτίσματος, ὁ καὶ πρὸ τοῦ ἡμῶν σταφανώσης.

υα'.

Καὶ Δεκεμβρίου ιζ' τοῦ μ' ἔτους ἀπέθανεν ἡ δεσποίνα κυρὰ Μαρία, ἡ ἀπὸ τῆς Τραπεζοῦντος· καὶ τῆ α' Ἰαννουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανεν ἡ δεσποίνα κυρὰ Εὐγένεια ἡ τοῦ Γατελιούτζη θυγάτηρ, αἱ καὶ ἐτάφησαν ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῇ, καὶ σφοδρῶς, εἴπερ ποτὲ, χειμῶνος τότε γενομένου· καὶ τῆ ιζ' τοῦ αὐτοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς ἀπέθανεν ἡ βασίλισσα κυρὰ (Ζωὴ) καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τῆς κυρᾶς Μάρθας μονῇ [192] καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανέστραψαν εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς συνόδου ὅ τε βασιλεὺς καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ ἀπελθόντες ἄλλοι, τοῦ πατριάρχου καὶ μόνου καὶ τοῦ καλοῦ Σαρδέων (μητροπολίτου) κάμοι πλείστα φίλων ἐκείσιν τελευτησάντων, τοῦτου μὲν εἰς τὴν Φεβρουάριον, τοῦ δὲ πατριάρχου ἐν Φλωρεντίᾳ ὕστερον. Καὶ τῆ κζ' Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆ λαμπρᾷ Κυριακῇ ἐγεννήθη μοι ὁ δευτέρος υἱὸς Ἀλέξιος, ὃς καὶ ἐπέζησεν ἡμέρας καὶ μόνον λ'· καὶ τὰ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐγγόνει καὶ πατριάρχης ὁ πρότερον Κυζίκου κύρ Μητροφάνης.

υμα'.

Καὶ τῆ ε' Δεκεμβρίου τοῦ μθ' ἔτους ὄρισθεις ἀπῆλθον εἰς τὴν νῆσον Λέσβον, καὶ κατέστησα τὸ συμπενθέριον, καὶ ἐποίησα καὶ μνηστῆραν γάμου μετὰ κυρᾶς Αἰκατερήνης τῆς θυγατρὸς [193] αὐθεντοῦ τῆς Μιτυλήνης καὶ τῶν ἐξῆς κύρ Νοταρᾷ Παλαιολόγου τοῦ Γατελιούτζη. Καὶ τῆ ις' Ἀπριλλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆ λαμπρᾷ πάλιν Κυριακῇ ἐγεννήθη μοι θυγάτηρ ἡ Θάμαρ· καὶ τῆ αὐτῆς ἡμέρας λαβὼν τὴν αὐτοῦ θυγατέραν Ἀσπυρίαν τὴν Θεοδώραν Παῦλος ὁ Ἀσάνης, ἐφυγεν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μεσημβρίαν· καὶ δέδωκεν αὐτὴν εἰς νόμιμον γυναῖκα τῷ δεσπότη κύρ Δημητρίῳ· καὶ τῆ κζ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μιτυλήνην μετὰ κατέργων βασιλικῶν, καὶ εὐλογῆθη ὁ αὐθέντης μου δηλονότι τὴν ῥηθείσαν κυρὰν Αἰκατερήνην, τὴν Γατελιούτζην, κακστανίου ὄντος εἰς τὰ κάτεργα τοῦ μετὰ ταῦτα γεγενοῦς μεγάλου δουκὸς Δουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ.

υμβ'.

Καὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα τοῦ ν' ἔτους καταλείψας ἐκεῖσιν εἰς τὸν αὐτῆς πατέρα τὴν βασίλισσαν καὶ γυναῖκα αὐτοῦ, ὁ αὐθέντης μου δηλονότι, ἦλθον εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τῶν αὐτῶν κατέργων καὶ τῆς Μιτυλήνης ἐτέρου ἐνός· [194] καὶ τῆ κ' Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὄρισθεις διέβην ἐγὼ εἰς τὸν ἀμνηρᾶν καὶ τὸν βασιλεὺς ἀπεκρισιάρης, ἔχοντος μου καὶ ἀπόκρυφον μυστήριον, ὅτι, ἐάν ἐνδύσῃ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς, νὰ ἀπέλθω εἰς τὸν δεσπότην κύρ Δημητρίον ἀνω εἰς τὴν Μεσημβρίαν καὶ δώσω πρὸς ἐκεῖνον ἅπαντα τὸν τόπαν, ὃν ὁ αὐθέντης μου εἰς τὸν Μορέαν εἶχεν· αὐτὸς δὲ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν

ἀδυνάτου ὄντος σχεδόν, φοβοῦμαι μὴ καὶ χεῖρον ἂ κλειῖον Ἀλεξίου Παλαιολόγου τοῦ Τζαμπλάκουτος.

ἀσχίσμα γένηται· καὶ ἰδοὺ ἀπεσκεπάσθημεν εἰς τοὺς ἀσπίδας. Τοῦ δὲ βασιλέως, ὡς ἔδοξε, μὴ δεξαμένου τὸν λόγον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μηδὲν εἰπὼν ἀναστὰς ἀπῆλθε· καὶ μικρὸν σύννουσ γαγονῶς ὁ μακαρίτης καὶ ἀοιδίμος πατήρ αὐτοῦ ἐμβλέψας πρὸς με ὄριζει· Ὁ βασιλεὺς, ὁ υἱὸς μου, ἐνὶ μὲν ἀρμοδίως βασιλεῖ, οὐ τοῦ παρόντος δὲ καιροῦ. Βιάται γὰρ καὶ φρονεῖ μεγάλα, καὶ τοιαῦτα οἶα οἱ καιροὶ ἐχρηζόν (ἐπι) τῆς εὐήμερίας τῶν προγόνων ἡμῶν· ἀμὴ σήμερον, ὡσάν παρακολουθοῦσιν εἰς ἡμᾶς τὰ πράγματα, οὐ βασιλέα θέλει ἡ ἡμῶν ἀρχή, ἀλλ' οἰκονόμον· καὶ φοβοῦμαι, μήποτε ἐκ τῶν ἐνθυμημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ γένηται χαλασμός τοῦ δεσπότης τοῦτου· προεῖδον γὰρ καὶ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐδόξαζε κατορθῶσαι μὲ τὸν Μουσταφᾶν, καὶ εἶδον καὶ τὰ τέλη τῶν κατορθωμάτων, εἰς τί κίνδυνον μᾶς ἔφερον, ἕτερον βεβαιούν τὴν ποτὲ βουλὴν τοῦ ἀοιδίου πατρὸς αὐτοῦ. Ὡς ἐστάθη, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν σύνοδον, ἐστάλη εἰς τὸν ἀμνηρᾶν ἀποκρισιάρης Ἀνδρόνικος ὁ Ἰαγρός, δηλώσαι τοῦτο πρὸς ἐκεῖνον ὡς τάχα φίλον καὶ ἀδελφόν· κάκτινος ἀπελογήσατο, [180] ὅτι· Οὐδὲν μοι φαίνεται καλὸν νὰ ὑπάγῃ νὰ κοπιᾷσῃ τοσοῦτον καὶ νὰ ἐξοδιάσῃ· καὶ τί νὰ κερδίσῃ; Ἴδοὺ ἐγὼ, καὶ ἐάν ἐγῆ χρειαν καὶ ἄσπρων δι' ἐξόδον καὶ εἰσόδημα καὶ ἄλλο τι πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ, ἔτοιμός εἰμι νὰ τὸν θεραπεύω. Καὶ ἐγένετο πολὺς λόγος καὶ βουλή, πότερον νὰ γένηται τὸ τοῦ ἀμνηρᾶ, ἢ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν σύνοδον· καὶ ἐγένετο, ὅπερ ἤθελεν ὁ βασιλεὺς, ἢ μᾶλλον ἢ κακὴ τύχη. Ἐξελεθόντος οὖν τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ἀπερχομένου ἐβουλεύσατο ὁ ἀμνηρᾶς ὅτι νὰ ποιήσῃ μάχην εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ πέμψῃ φωσάτον κατ' αὐτῆς· οὐ τοσοῦτον, ὅτι νὰ ἐπάρῃ αὐτὴν, ὅσον ἵνα ποιήσῃ τὸν βασιλέα νὰ ἐπιτρέψῃ. Καὶ τοῦτο ἐβεβαιώθη καὶ ἐστάθη παρὰ πάντων τῶν αὐτοῦ ἄνευ μόνου τοῦ Χαλὶ πασία, ὅστις ἀντίεστη λέγων, ὅτι· Μᾶλλον μὲν οὖν αἰτίον θέλει ἦσθαι, ἐάν ποιήσῃ μάχην τὴν πόλιν, ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴπῃ τοὺς Φράγκους ἀπὸ ἀνάγκης, ὅτι, Ἄπερ λέγετε, στέργω τα· καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ὅπερ ἐφοβούμεθα· ἀμὴ ἄφες τὸ καὶ ἰδοὺ τὸ τί θέλει πράξειν· καὶ εἰ μὲν ὁμονοήσουσιν, οὐ ἀγάπην ἔχεις μετ' ἐκείνων καὶ ἔρχουσιν εἰς τὸ ἐμπροσθεν πάλιν, ὡς ἂν βλέπῃς. Θέλεις πράττειν· εἰ δὲ μᾶλλον οὐδὲν ὁμονοήσουσιν, τότε μᾶλλον ἐξέβη ὁ λογισμὸς, καὶ μὲ πλέον θάρρος ποιήσουσιν τὸ θέλεις. Καὶ αὕτη ἡ βουλή τὸν μὲν ἀμνηρᾶν τοῦ σκοποῦ ἐκώλυσεν· πρὸς δὲ τοῦ Χαλὶ πασία τὴν βουλήν ὄντος τοῦ καιροῦ μαθεῖν ἡμᾶς ἄλλα τῶν ἄλλων, [181] ὁ αὐθέντης μου δεσπότης καὶ οἱ ἄρχοντες ἐξώρθησαν τὸν Παλαιολόγον Θεωμᾶν καὶ (πρὸς) τὸν βασιλέα ἀπέστειλαν· καὶ λογισμὸς καὶ τρικυμία τοῖς ἐν τῇ πόλει περιέπεσαν ὅτι πλείστη, ἕως οὐ πάλιν ἐμάθομεν τὴν ἰσχύσασαν βουλήν τοῦ Χαλὶ πασία· καὶ ἰδοὺ ἐκμαρτυρία τοῦ ὡς μὴ ὠφελος γενέσθαι τὴν σύνοδον· ἀφήμει γὰρ τὰ ἄλλα ἃ παρηκολούθησαν ἀπὸ τοῦτου. [191] Τοῦ δὲ αὐτοῦ [μζ' ἔτους τῆ κς' τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς εὐλόγηθη ἐγὼ Ἐλένην, τὴν θυγατέραν τοῦ ἐκὶ Κανι-

Καὶ Μαΐου α' τοῦ μζ' ἔτους ἐγεννήθη μοι υἱὸς Ἰωάννης, ὃν καὶ βασιλεὺς ὁ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος ἀνεγέννησε διὰ τοῦ θεοῦ βαπτίσματος, ὁ καὶ πρὸ τοῦ ἡμῶν σταφανώσης.

Καὶ Δεκεμβρίου ιζ' τοῦ μ' ἔτους ἀπέθανεν ἡ δεσποίνα κυρὰ Μαρία, ἡ ἀπὸ τῆς Τραπεζοῦντος· καὶ τῆ α' Ἰαννουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανεν ἡ δεσποίνα κυρὰ Εὐγένεια ἡ τοῦ Γατελιούτζη θυγάτηρ, αἱ καὶ ἐτάφησαν ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῇ, καὶ σφοδρῶς, εἴπερ ποτὲ, χειμῶνος τότε γενομένου· καὶ τῆ ιζ' τοῦ αὐτοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς ἀπέθανεν ἡ βασίλισσα κυρὰ (Ζωὴ) καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τῆς κυρᾶς Μάρθας μονῇ [192] καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανέστραψαν εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς συνόδου ὅ τε βασιλεὺς καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ ἀπελθόντες ἄλλοι, τοῦ πατριάρχου καὶ μόνου καὶ τοῦ καλοῦ Σαρδέων (μητροπολίτου) κάμοι πλείστα φίλων ἐκείσιν τελευτησάντων, τοῦτου μὲν εἰς τὴν Φεβρουάριον, τοῦ δὲ πατριάρχου ἐν Φλωρεντίᾳ ὕστερον. Καὶ τῆ κζ' Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆ λαμπρᾷ Κυριακῇ ἐγεννήθη μοι ὁ δευτέρος υἱὸς Ἀλέξιος, ὃς καὶ ἐπέζησεν ἡμέρας καὶ μόνον λ'· καὶ τὰ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐγγόνει καὶ πατριάρχης ὁ πρότερον Κυζίκου κύρ Μητροφάνης.

Καὶ τῆ ε' Δεκεμβρίου τοῦ μθ' ἔτους ὄρισθεις ἀπῆλθον εἰς τὴν νῆσον Λέσβον, καὶ κατέστησα τὸ συμπενθέριον, καὶ ἐποίησα καὶ μνηστῆραν γάμου μετὰ κυρᾶς Αἰκατερήνης τῆς θυγατρὸς [193] αὐθεντοῦ τῆς Μιτυλήνης καὶ τῶν ἐξῆς κύρ Νοταρᾷ Παλαιολόγου τοῦ Γατελιούτζη. Καὶ τῆ ις' Ἀπριλλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆ λαμπρᾷ πάλιν Κυριακῇ ἐγεννήθη μοι θυγάτηρ ἡ Θάμαρ· καὶ τῆ αὐτῆς ἡμέρας λαβὼν τὴν αὐτοῦ θυγατέραν Ἀσπυρίαν τὴν Θεοδώραν Παῦλος ὁ Ἀσάνης, ἐφυγεν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μεσημβρίαν· καὶ δέδωκεν αὐτὴν εἰς νόμιμον γυναῖκα τῷ δεσπότη κύρ Δημητρίῳ· καὶ τῆ κζ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μιτυλήνην μετὰ κατέργων βασιλικῶν, καὶ εὐλογῆθη ὁ αὐθέντης μου δηλονότι τὴν ῥηθείσαν κυρὰν Αἰκατερήνην, τὴν Γατελιούτζην, κακστανίου ὄντος εἰς τὰ κάτεργα τοῦ μετὰ ταῦτα γεγενοῦς μεγάλου δουκὸς Δουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ.

Καὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα τοῦ ν' ἔτους καταλείψας ἐκεῖσιν εἰς τὸν αὐτῆς πατέρα τὴν βασίλισσαν καὶ γυναῖκα αὐτοῦ, ὁ αὐθέντης μου δηλονότι, ἦλθον εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τῶν αὐτῶν κατέργων καὶ τῆς Μιτυλήνης ἐτέρου ἐνός· [194] καὶ τῆ κ' Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὄρισθεις διέβην ἐγὼ εἰς τὸν ἀμνηρᾶν καὶ τὸν βασιλεὺς ἀπεκρισιάρης, ἔχοντος μου καὶ ἀπόκρυφον μυστήριον, ὅτι, ἐάν ἐνδύσῃ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς, νὰ ἀπέλθω εἰς τὸν δεσπότην κύρ Δημητρίον ἀνω εἰς τὴν Μεσημβρίαν καὶ δώσω πρὸς ἐκεῖνον ἅπαντα τὸν τόπαν, ὃν ὁ αὐθέντης μου εἰς τὸν Μορέαν εἶχεν· αὐτὸς δὲ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν

έχη τὴν Σηλυμβρίαν καὶ τὸν πρῶτον τόπον αὐτοῦ τὴν
 Μισημβρίαν καὶ τὰ ἄλλα ἕως τῶν Δέρκων (διὰ τὸ) καὶ
 εἰς ἐλκίδαν εἶναι τῆς βασιλείας, ὡς ἠγάπα ὁ βασιλεὺς,
 ἔκεισε εὐρισκόμενον· ἢ δὴ καλῶς ἀποδεξάμενος ὁ
 βασιλεὺς, τὴν Ἰαννουέριον μῆνα εἰς τὴν Μισημβρίαν
 πρὸς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον ἀπέλθον· ἐκεῖνος
 δὲ ἐνεργῶν τὰ κατὰ τῆς πόλεως μᾶλλον τὰ κατ'
 ἐκείνου ἀπέπεμψε με ἀπρακτον· ἐν ᾧ μηνὶ καὶ ἐν
 ἀποπληξίᾳ δεινῆ περιπεσῶν Παῦλος ὁ Ἀτάνης ἀνα-
 πέφυξεν· ἐμοῦ δὲ ἐπιστρέψαντος εἰς τὴν πόλιν, καὶ
 προσμένοντος ὀρισμῶ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἐπι-
 στρέψαι εἰς τὸν αὐθέντην μου, τῆς γ' τοῦ Ἀπριλλίου
 μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐπηλόγησε μετὰ Τούρκων
 καὶ ἀπέκλεισε καὶ ἐφθαιρε τὰ τῆς πόλεως ὁ δεσπότης
 κύρ Δημήτριος, ἐν ᾧ δὴ μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐγεννήθη
 αὐτῷ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ· καὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα
 τοῦ αὐτοῦ ἔτους [195], ἐρχομένου τοῦ αὐθέντός μου
 καὶ δεσπότης κύρ Κωνσταντίνου εἰς βοήθειαν τῆς
 πόλεως, καὶ διὰ τῆς Μετυλήνης διελθόντος, καὶ λα-
 βόντος καὶ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα τὴν βασίλισσαν, εἰς
 τὴν Λήμνον ἦλθε· καὶ εὐρεθέντος ἐκεῖσε ἐπολεμήθη
 εἰς τὸν Κότζηνον ἡμέρας πολλὰς ὑπὸ τοῦ στόλου
 παντὸς τῶν Τούρκων· ἀπελθόντος δ' ἀπράκτου τοῦ
 στόλου βοήθεια Θεοῦ ἡ βασίλισσα ἀπὸ τῆς περιστά-
 σεω, ἀσθενήσασα καὶ ἐκτροθεῖσα, τὸν Αὐγου-
 στον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὸ Παλαιόκαστρον τοῦ
 αὐτοῦ νησιῦ τῆς Λήμνου ἀπέθανε καὶ ἐτάφη.

υμγ'.

Καὶ τῆς ιδ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ να' ἔτους
 ἐγεννήθη μοι ὁ ἕτερος υἱὸς Ἀλέξιος· καὶ τὸν Νοέμ-
 βριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν ὁ δεσπότης
 καὶ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντίνος· καὶ τῆς
 α' Μαρτίου ἔλαθεν ἀπὸ τὴν βασιλέα τὴν Σηλυμβρίαν,
 καὶ ἀπέστειλεν ἐμὲ ἐκεῖσεν εἰς κεφαλὴν, ἵνα καὶ
 ἀπὸ τὸν ἀμηνῶν καὶ τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον
 καὶ αὐτὸν δὴ τὸν δεδωκότα βασιλέα προστάξας φυ-
 λάττω. Καὶ τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς
 τὴν πόλιν Φραγκόπουλος ὁ πρωτοστράτωρ· καὶ ὀρι-
 σθεὶς καὶ γὰρ ἀπὸ τὴν Σηλυμβρίαν εἰς τὴν πόλιν ἦλ-
 θον· καὶ συμφωνίαι γεγόνασιν, ὅτι ὁ μὲν δεσπότης
 καὶ αὐθέντης μου εἰς τὸν Μορέαν ἀπέλθη καὶ τὸν
 τόπον πάντα τοῦ δεσπότης κύρ Θεοδώρου λάβη, ἐκεῖ-
 νος δὲ εἰς τὴν πόλιν ἔλθη, καὶ τὴν Σηλυμβρίαν λάβη,
 ἢ δὴ καὶ ἐγένετο.

υμδ'.

[196] Καὶ τῆς ι' Ὀκτωβρίου τοῦ νβ' ἔτους μετὰ
 καραβίου ἐξελθόντος ἀπὸ τῆς πόλεως τοῦ αὐθέντός
 μου καὶ δεσπότης, καὶ ἀπελθόντος εἰς τὸν Μορέαν,
 καὶ πάλιν μετὰ αὐτοῦ δὴ τοῦ καραβίου ὁ δεσπότης
 κύρ Θεόδωρος τὸν Δεκέμβριον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους
 εἰς τὴν πόλιν ἀπέσωσε. Καὶ τὸν Μάρτιον παρέδωκα
 ἐγὼ πρὸς αὐτὸν τὴν Σηλυμβρίαν, καὶ ἐμβάντος μου
 εἰς καράβιον τοῦ ἀπὸ τὴν Κρήτην Ἰαλινῶ Ἀντων-
 νίου εἰς τὴν τοῦ Εὐρίπου Κάρυστον ἐπαρῆκέ με·
 καὶ τῆς γ' τοῦ Ἰουνίου διὰ τῆς στερεᾶς ὁδοῦ εἰς τὴν
 Μυζηθρᾶν ἐφθασα, πολλὰ τοῦ δεσπότης κυροῦ Θεο-
 δώρου ζητοῦντός με καὶ παροτρύνοντος, ἵνα καὶ τὴν
 Σηλυμβρίαν ἔχω καὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ ὑποχειρίων
 εὐρίσκωμαι. Διερχόμενος δὲ εὐρον καὶ τὸ Ἐξαμί-

λιον κτισθὲν παρὰ τοῦ αὐθέντός μου καὶ δεσπότης
 τῶν παρελθόντι καιρῶ τοῦ ἔαρος. Φθάσαντός μου οὖν
 εἰς τὴν Μυζηθρᾶν, μετὰ τινας ἡμέρας ἄλλως, τοῦ
 καρδηνάλιου καὶ βιζυκαγγελάρια καὶ λεγάτου κα-
 θελικοῦ τοῦ πάπα ἀπερχομένου μετὰ πολλῶν κατε-
 ἔργων εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν κατὰ τῶν δεσπότης
 βήγος τῆς Οὐγγαρίας ἐξέλευσιν. [197] Ἐστάλην καὶ
 ἐγὼ πάλιν ἀποκρισιᾶριος πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ
 πρὸς τὸν ἀμηνῶν καὶ αὐτὸν δὴ τὸν βήγαν. ἄλλὰ
 δὴ καὶ πρὸς τὸν λεγάτον καὶ πρὸς τὸν καπετάνιον
 Ἀλωάσιον Λορέδῶν δι' ἀναγκαίας δουλείας πρὸς οὐ
 προῦσαι τὰ πράγματα· καὶ διερχομένου μου τὴν
 Κόρινθον τῆς λ' τοῦ Αὐγούστου, ἵνα εἰς τὸν Εὐρίπον
 τὰ κάτεργα τῆς ἀρμάτας φθάσω, εὐρον θαπτόμενον
 τὸν καλὸν κάγαθον Κορίνθου Μάρκον, ὃς καὶ ἐν τῇ
 αὐτῇ ἡμῶν ἐγεννήθη καὶ μεθ' ἡμῶν ἀνετράφη καὶ
 ὑπὸ τοῦ κακοῦ τῆς μητριᾶς αὐτοῦ πολλὰ πιεζόμε-
 νος μεγάλας θεραπείας παρὰ τῶν γεννητόρων μου
 εὐρίσκειν· ἐκεῖ ἀναγκασθεὶς ἀπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ
 ἐφυγεν ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν τῶν Ξαν-
 θοπούλων μονὴν ἀπήλθε· καὶ τοιοῦτος χρήσιμος
 ἀπεκατεστάθη.

υμε'.

Φθάσας οὖν ἐγὼ εἰς τὸν Εὐρίπον, τὰ δὲ κάτεργα
 οὐ φθάσας, δι' ἄλλου πλευσίμου εἰς τὴν Λήμνον
 ἀπεσώθην, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ιγ'
 ἔτους· τῷ δὲ αὐτῷ μηνὶ ια' ὁ βήγος τῆς Οὐγγαρίας
 ἐσκοτώθη παρὰ τοῦ ἀμηνῶν εἰς τὴν Βάρναν [200]
 καὶ τῆς ιζ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγε-
 γόνει παγκόσμιος καύσων καὶ ἄξιος μνήμης, ἐν ᾧ
 δὴ θέρει καὶ ἐπνευματικῶς κύρ Γρηγόριος πατριάρ-
 χης ἐγεγόνει· καὶ τῆς ιε' τοῦ Αὐγούστου μηνὸς τοῦ
 αὐτοῦ ἔτους ἐγεννήθη μοι υἱὸς Ἀνδρόνικος, ὃς ἐζη-
 σεν ἡμέρας καὶ μόνον ὀκτώ.

υμς'.

Καὶ τῷ νδ' ἔτει, Δεκεμβρίῳ μηνὶ πρὸς τέλος, ἐλ-
 θόντος μου εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τῆς πραγμάτων
 Βανετικῶν κατέρργων.

υμζ'.

Σεπτεμβρίου αὐτοῦ νε' ἔτους εὐεργετήθη τὸ κε-
 φαλατικὸν τοῦ Μυζηθρᾶ, μετὰ καὶ πάντων τῶν
 περὶ αὐτὸ, ἦγουν Κουλά, Ἑβραϊκῆς Τρύπης, Τζε-
 ραμίου, Παγκότων καὶ Σκλαβοχωρίου, καὶ μετὰ
 πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ὡς οὐκ εἶχεν ἄλλος
 τις οὕτως πώποτε τὸ τοῦ Μυζηθρᾶ κεφαλατικόν·
 ὤρισέ μοι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι Ἐγὼ δέδωκά σοι τὸν
 Μυζηθρᾶν εἰς κεφαλατικόν καὶ διὰ τὴν σὴν καλὴν
 δουλοσύνην καὶ τὴν ἐμὴν πρὸς σὲ ἀναδοχὴν καὶ ἀγά-
 πην, καὶ ὅτι θέλω νὰ ἐνὶ καὶ τοῦτο ἐν, ὡς ἡ Κόριν-
 θος καὶ ἡ Πάτρα· ὧν τὴν μὲν ἔχει ὁ Καντακουζηνὸς
 Ἰωάννης, τὴν δὲ Ἀλέξιος ὁ Λάσκαρις· καὶ γίνωσκε
 ὅτι ἕτερον μεσάζοντα οὐδὲν θέλω ποιήσῃν παρὲς
 αὐτὸν δὴ τὸν Εὐδαιμοναῖωάννην ὃν ἔχω· ἀλλ' οὐδὲ
 ἐνταῦθα θέλω εὐρίσκεσθαι ἀεὶ· [201] ἀμὴ θέλω
 διερχεσθαι τὸν τόπον μου διὰ πολλὰ ὠφέλιμα· καὶ
 ὅταν εὐρίσκωμαι εἰς τὴν Κόρινθον, θέλω πράττειν
 τὰς ἐμὰς δουλείας καὶ τὰς τοῦ τόπου ἐκείνου μετὰ
 τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τοῦ Εὐδαιμοναῖωάννου·
 ὅταν δὲ εἰς τὴν Πάτραν ἀπέλθω πάλιν μετὰ τὸν Λάσ-

κτρην καὶ τὸν Εὐδαιμονοῦ ἀνὴν καταλιμπίνων τὸν Καντακουζηνὸν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ὅταν δὲ εἶμι ἐνταῦθα μετὰ σοῦ καὶ τοῦ Εὐδαιμονοῦ ἀνὴν καὶ ἄλλων, ὅτι, ὅταν εὖν θιῶ ἔχω καὶ γυναικῶν, διὰ σοῦ θέλω εἶσιν αὐτὴν, ἐνταῦθα τὸν πλείονα χρόνον θέλω διαβιθάσειν, καὶ θέλεις ἦσθαι καὶ σὺ ὁ πλείον γινώριμος αὐτῆς εἰς τὰ τῆς θειραπαίας αὐτῆς. Νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι πρὸς οἰκοδομὴν καλλίονα τοῦ Ἐξαμιλίου· σὺ δὲ ἐνταῦθα εὐρισκόμενος ἄρχε καλῶς τὴν ἀρχὴν μου, καὶ παῦσον τὰς ἀδικίας καὶ τὰς πολλὰς ἀρχὰς τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων, καὶ ποιήσον πάντας τῶς ἐνταῦθα ἵνα αἱ μόνον ἔχωσιν ἀρχὴν, ὡς ἐμὲ μόνον αὐθέντην. Προσκυνήσαντός μου οὖν αὐτῷ καὶ εὐχαριστήσαντός ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ἐξαμιλίον τῆ ἡ' τοῦ αὐτοῦ Σεπτεμβρίου μηνός [202]. Τὸν δὲ Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Ἰλαρέντζας ἡ θυγάτηρ κυραῦ Θωμᾶ τοῦ δεσπότη κυρᾶ Ἐλένη, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν Σερβίαν καὶ Λάζαρον τὸν υἱὸν κυραῦ Γεωργίου ἀνδρα λάθη, ὅπερ καὶ ἐγένετο· καὶ διὰ τοῦτο καὶ δεσπότην καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Λάζαρον ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης διὰ τοῦ Φιλανθρωπίνου Γεωργίου τιτίμηκε. Τῆ δὲ κζ' τοῦ Νοεμβρίου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ ἀμυρᾶς κατὰ τοῦ Ἐξαμιλίου, καὶ τῆ ε' τοῦ Δεκεμβρίου ἀπῆρην αὐτὸ καὶ τὸ ἰχάλασε· [205] καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ καὶ ἔως τὴν Πάτραν, τὴν χώραν καὶ μονὴν ἀπῆρε καὶ κατέκρυσε καὶ ἠφάνισε. Καὶ τὸν Αὐγουστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστάλην πόλιν ἐγὼ εἰς τὴν πόλιν, καὶ δι' ἄλλας μὲν δουλείας καὶ διὰ τὴν Τραπεζοῦνταν καὶ τὴν Γοθλίαν συνοικασίου διὰ τοῦ αὐθέντος μου δουλείαν· ἐπεὶ προσνέτυχον ἀπ' ἐκεῖθεν εἰς 6 μέρη καὶ ἱερομόναχον τὸν ὕστερον χρηματίσαντα καὶ μητροπολίτην Ἀθηνῶν καὶ ἀνθρώπους μου ἑστειλα καὶ ἔγραψα.

υμη'.

Καὶ προσμένοντός μου ἐκεῖ τὸν Ἰούλιον τοῦ νς' ἔτους, ἀπέθανεν ὑπὸ λοιμώδους νοσήματος εἰς τὴν Σηλυμβρίαν ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος, καὶ φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ἔθαψαν ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῇ· καὶ τῆ ιε' τοῦ Αὐγουστου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανεν ἐμοὶ ὁ υἱός Ἀλέξιος, ζήσας χρόνους ε' καὶ μῆνας ια'· οὗ ὁ θάνατος καὶ σφόδρα μου καθήφατο, οὐκ εἰδότες μου τοῦ ἀθλίου τὰ μέλλοντά μοι συμβῆσθαι λυπηρότερα.

υμβ'.

Καὶ τῆ ια' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός τοῦ νς' ἔτους ἀπέθανε καὶ ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης χρόνιον ὑπάρχων νς' καὶ μηνῶν ι' καὶ ἡμερῶν ιε'· καὶ ἐτάφη τῆ α' Νοεμβρίου εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, αὐτοκρατορήσας χρόνους κγ', καὶ μῆνας γ', καὶ ἡμέρας ι'· [204] καὶ τῆ ιγ' τοῦ αὐτοῦ Νοεμβρίου μηνός ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ καραβίου ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς, οὐκ εἰδὼς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ περὶ τὴν Καλλιπόλιν διερχόμενος ἀκούσας αὐτόν· ἐκεῖνου δὲ ἐλθόντος ἐπαυσαν πολλῶ πλείον, ἄπερ ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος ἢ μᾶλλον οἱ αὐτοῦ σφετεριζόμενοι ἐνεργουσαν, ἵνα βασιλεύσῃ, τὸν οὐχὶ καὶ δεσπότην καὶ πορφυρογέννητον παρὰ τῶν Κωνσταντινοπολιτῶν ἄξιον ὄντα κρίνεσθαι,

ζῶντος τοῦ πρώτου καὶ τοιοῦτου ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῦ πρώτου φητος· ἄνευ τοῦ δυνατοῦ εἶναι, ὅμως τὸ κρίπον καὶ δίκαιον ἰσχύσαν ὀρισμῶ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ τῶν υἱῶν αὐτῆς τῶν δεσποτῶν καὶ ἀρχόντων βουλῆ καὶ γνώμη, [205] τῆ ε' τοῦ Δεκεμβρίου, ἀπῆλθον ἐγὼ ἀποκρισιάρχος εἰς τὸν ἀμυρᾶν, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ τὸ πρωτεῖον τοῦ χρόνου καὶ ἡ ἀριτὴ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐν τῇ πόλει σχεδὸν πάντων τῶν κύριον Κωνσταντίνον εἰς βασιλεῖα κρίνουσι, καὶ νὰ ἐπίσταται τοῦτο κάκεινος ὅς ὁ ἀμυρᾶς, ὅπερ καὶ ἔστειρε καὶ ἀπεδέξατο, καὶ μετὰ τιμῆς καὶ δώρων κάμει ἀπέπεμψε. Τὰς αὐτὰς δὲ ἡμέρας καὶ ἄρχοντες ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὸν Μορέαν ἐστάλησαν Ἀλέξιος Φιλανθρωπίνος ὁ Λάσκαρις, ἔς ἐστάλη εἰς τὴν πόλιν παρὰ τοῦ αὐθέντος ἡμῶν μετὰ τοῦ δεσπότη κυραῦ Θωμᾶ ὑπὲρ τῶν δουλειῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ δεσπότη εἰς τὸν βασιλέα καὶ αὐτὸς ἐπιμαληθῆναι, καὶ Μενουήλ Μαλαμιολόγος ὁ Ἰαγρᾶς, καὶ βασιλέα πεποιθήκασιν εἰς τὸν Μυζηθρῶν τῆ ε' Ἰαννουαρίου τὸν δεσπότην κύρ Κωνσταντίνον. Καὶ τῆ ιβ' τοῦ Μαρτίου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθε καὶ εἰς τὴν πόλιν μετὰ καραβίου Καταλανικοῦ καὶ παρὰ πάντων ἑσπασίως ἐδέχθη· καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει, ἐν μηνὶ Αὐγουστῷ [206] ἐξῆλθεν ὁ δεσπότης ὁ πορφυρογέννητος τιμηθεὶς κύρ Θωμᾶς καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν.

υν'.

Καὶ τῆ α' Σεπτεμβρίου τοῦ νη' ἔτους ἐξῆλθε καὶ ὁ δεσπότης καὶ πορφυρογέννητος κύρ Δημήτριος, καὶ ἀπῆλθε κάκεινος εἰς τὴν πόλιν συμβιβασθέντων ἑμπροσθεν τῆς κυρίας καὶ ἀγίας μητρὸς αὐτῶν καὶ τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ καὶ ἡμῶν τῶν ἐγκρίτων ἀρχόντων καὶ ὄρκους πεποιηκότων, οὓς καὶ κακῶς ἔστειραν καὶ κακῶς ἀπέλαβον, ὡς εἶδον ὕστερον κάγῳ, εἰ καὶ, πῶς πρὸς ἀλλήλους διετέθησαν, οὕτω τῶν ἀναγκαίων διηγεῖσθαι, οὕτω ἐν τῇ πόλει εὐρισκόμενον, ἵνα καλῶς αὐτὰ ἐπίσταμαι· τῆ γὰρ ιδ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστάλην ἐγὼ εἰς τὴν τῆς Ἰθρηίας Μίσην, ἔχουν βασιλέα κύρ Γεώργιον, καὶ τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος κύρ Ἰωάννην τὸν Κομνηνὸν μετὰ χαρίτων ἄξιολόγου καὶ παρασκευῆς ὅτι πολλῆς καὶ καλῆς ἀρχοντεπούλων καὶ στρατιωτῶν καὶ ἱερομονάχων καὶ ψαλτῶν καὶ ἱατρῶν καὶ τεχνιτῶν κροτούντων καὶ ὄργανον· οἱ καὶ ἤκουον ὄνομα μὲν αὐτὸ, τί δὲ ἔστιν, οὐκ εἶδον, καὶ ἐπιθυμοῦσαν ἰδεῖν καὶ ἀκούσαι οἱ Ἰθρητες· καὶ διὰ τοῦτο καὶ συνέτρεχον ἐκ τῶν περάτων αὐτῆς δὴ τῆς Ἰθρηίας, ἵνα ἀκούσωσιν αὐτοῦ· ἀπῆλθον δὲ διὰ συμπαροῦσαν, ὅπου ἄρα με φανῆ ἐκ τῶν δύο γενῶν· ἐδέξατο οὖν, ἵνα διὰ τὸ ἀναίτιόν μου πλείον δηλώσω τῷ αὐθέντῃ μου τῷ βασιλεῖ τὰ καλά ὀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ τὰ ἐναντία, καὶ πάλιν ὡς ἂν ὀρίσῃ, καὶ ἔστειλα γραφὰς μετὰ ἀνθρώπων, καὶ πάλιν ἄλλους ὁ αὐθέντης μου ἀπο ογησάμενος· καὶ ἐρχόμενοι παρὶ τὴν Ἀμισὸν ἐναυάγησαν. Καὶ ἔως οὐ νὰ μάθῃ τοῦτο ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς νὰ στείλῃ ἄλλους, δεξιόθισα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα χρόνους β' παρὰ ἡμέρας λ'. Εὐοισκομένου μου οὖν ἐκεῖσε τῆ κγ' τοῦ Μαρτίου μηνός τοῦ αὐτοῦ ἔτους

[210] τέθνηκεν ἡ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένη ἀσπίδος καὶ ἀγία δέσποινα, ἡ διὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεῖσα Ὑπομονὴ μοναχή, καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μονὴν τοῦ Μαντοκράτορος πλησίον τοῦ μακαρίτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ ἀνδρὸς αὐτῆς.

υνα΄.

Καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ νθ' ἔτους ἀπέθανεν ὁ ἀμνηρᾶς ὁ Μουράτης· καὶ τοῦτο οὐκ ἀκούσαντός μου εἰς τὴν Ἰθέρϊαν, ὡς ἦλθον εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, λέγει μοι ὁ βασιλεὺς· Ἄρχον ἀποκρισάρι, [211] νὰ σὲ εἶπω μὲν καλὰ μαντάτα, μόνον νὰ μὰ; δώσης τὰ συγχαρίκια· καὶ ἀναστὰς προσεκύνησα αὐτὸν εἰπὼν· Νὰ ποιήτῃ ὁ Θεὸς πολυχρόνιον τὴν βασιλείαν σου, ὅπου πᾶσι τρόποις εὐεργατεῖς ἡμῖν, καὶ θέλεις εὐεργατήσῃν καὶ νῦν τὰ καλὰ μαντάτα. Ἄμῃ ἡμεῖς τί ἀξίον ἔχομεν νὰ ἀποδώσωμεν τῇ βασιλείᾳ σου; Καὶ λέγει μοι τὸν θάνατον τοῦ ἀμνηρᾶ, καὶ ὅτι ἐγένετο καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐθέντης, καὶ δέδωκε πολλὰ τὸν βασιλέα καὶ ἑστερέξεν, ἵνα ἔχη καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν μετὰ τοῦ πατρὸς του εἶχε τὸ ὁσπήτιον ἐκεῖνο. Καὶ ἀκούσας τοῦτο ἐγενόμην ἀφρονος καὶ οὕτως ὀδυνηθεὶς, ὡσπερ νὰ μὲ ἐλεγεν θάνατον τῶν ἐμῶν φιλότιμων καὶ μέχρι τινὸς κατηφιάσας λέγω· Δέσποτά μου, τοῦτο οὐ χάριεν μαντάτον, ἀλλὰ καὶ ὀδυνηρὸν λίαν. Καὶ λέγει· Πῶς, καλέ; Καὶ εἶπον· Διότι ἐκεῖνος ἦν γέρον καὶ τὸ κατὰ τῆς πόλεως ἀπεπειράσθη αὐτῷ, καὶ πλέον οὐδὲν ἠθέλεν, μόνον τὴν ἀγάπην καὶ εἰρήνην· ἀμῃ οὕτως, ὅπου ἐγένετο νῦν αὐθέντης, ἐνὶ νέος καὶ παιδιόθεν ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν, νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ ἐπαπειλῆται, ὅτι θέλει ποιῆσαι τὰ καὶ τὰ κατὰ τῶν Χριστιανῶν· καὶ ἡ πόλις, εἴπερ ἄλλοτε, ἐνὶ ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν τοῦ αὐθεντοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ γαμβροῦ ἠκαρημένῃ, [212] καὶ χρεὸς εἰς τὰ εἰσοδήματα ἐκείνης πολὺ, καὶ ἀπορία εἰς πάντα· καὶ ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς νέος αὐθέντης καὶ θέλει κερὸν εἰρηνικὸν νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ ἐκείνης, καὶ ἂν παραχωρήσῃ ὁ Θεός, νὰ νικηθῇ ἀπὸ τῆς νεότητος αὐτοῦ καὶ κακίας καὶ νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τῆς πόλεως, οὐκ οἶδα, τί νὰ γένηται. Ναί, ἂν εἶχαν εὐδοκήσῃν ὁ Θεός, νὰ ἀπέθνησκεν οὗτος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἰδοὺ εὐφρόσυνο; κατὰ ἀλήθειαν ἀγγελία! ἐπεὶ ἄλλον οὐκ εἶχε, καὶ ἀπὸ τῆς λύπης ἠθέλε γυνῆν καὶ ἀσθενέστερος καὶ ὀλιγοχρονιώτερος, καὶ μέσον τοῦτου ἠθέλεν ἀναρρώσθῃν καὶ τὸ ὁσπήσιον ἐκεῖνο· καὶ ἀποθανόντος ἐκείνου ἠθέλεν ὑπάγειν εἰς προίμην μεγάλην· καὶ λέγει μοι· Σὺ ἦσαι καὶ τῶν φρονίμων καὶ τῶν πρώτων ἀρχόντων τοῦ ὁσπητίου ἐκείνου, καὶ θέλεις γινώσκῃν [213] καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα καλλίω· ὁμοίως ὁ Θεὸς δυνατὸς ἐνὶ, νὰ τὸ ποιήσῃ διὰ καλόν. Καὶ εἶπον· Οὕτως ἐνὶ ὡς ὀρίζεις· καὶ ἀπέμειναν εἰς ἐκεῖνον. Ἐγὼ δὲ ὡς ἤκουσα τοῦτο, καὶ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ ἀμνηρᾶ, ἡ θυγάτηρ δεσπότης Σερβίας, ἐντίμως καὶ καλῶς ἐπενέστρεφεν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς· ἐπεὶ ἐγὼ ἐμελλον μέναι εἰς τὴν Τραπεζοῦντα διὰ αἷτια πολλὰ· πλεῦσιμον δὲ (εὐρῶν) ἀπεροχόμενον εἰς τὴν πόλιν, ἔσταλλον καὶ ἄλογα καὶ παιδία δύο, ἅτινα ὁ βασιλεὺς Ἰθέρϊας

ἀπελθὼν περὶ τὸ Σαμαχὶν ἐκρούσεν καὶ ἔστειλέ μοι χάριν, καὶ ἄλλα τινά. Ἄ καὶ ἐχαρλοθῆμεν καὶ ἐκτησάμεθα ἀλλοτρόπως· καθίσας ἔγραψα πρὸς τὸν αὐθέντην μου τὸν βασιλέα, ὅσα καὶ εἰς τὴν Ἰθέρϊαν ἔπραξα, καὶ ὅσα εἰς τὴν Τραπεζοῦνταν ὑποπτέω ὅτι μέλλω πράξαι, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκείσε προσμονῆς· ἔγραψα δὲ καὶ ἑτέραν ἀναφορὰν, περὶ ὧν μέλλω δηλώσειν· καὶ δεῦς τὰς γραφὰς ἐνὶ τῶν σὺν ἐμοὶ ἀρχοντοκεύλων ἔστειλα αὐτὸν παραγγέλλας, ὅτι Τὴν μὲν μίαν δεῦς τῷ αὐθέντῃ ἡμῶν βασιλεῖ, ὡσάν προσκυνήσῃς αὐτῷ, καὶ διὰ στόματος πάντα καθ' ἡμᾶς ἀνάφερς· ἔπειτα τὴν αὐρίον δεῦς τὴν ἑτέραν. Ἐγραψα δὲ οὕτως· Ἐγὼ ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ ἀμνηρᾶ φθάσας ἐνταῦθα εἰς τὴν Τραπεζοῦντα [214] παρὰ τοῦ βασιλέως· ἔμαθον οὖν καὶ τῆς ἐξαδέλφης αὐτοῦ τῆς ἀμνηρίσσης ἐπαναστροφῆν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῆς· λοιπὸν συλλογισάμενος, φαίνεται μοι κάλλιον καὶ ὠφέλιμον εἰς πολλὰ τὸ ἐκείσε αὐτὸ νὰ εὐρησῇ τὰ τὸ πράξῃ παρὰ ἀπὸ τὰ ἐνταῦθα· τέσσαρα γὰρ καὶ μόνον εὐρίσκω τὰ προσιστάμενα· τὸ ἕλαττον τοῦ γένους, τὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν συγγένειαν, τὸ ὅτι εἶχεν ἄνδρα (Τούρκον) καὶ τέταρτον ὅτι ἐνὶ χρόνου πλείονος καὶ ἐνὶ λογισμῶς, μήποτε ἐλθόντος καιροῦ τοῦ τεκεῖν παιδίον κινδυνεύσῃ, ὡς εἰ φυσικὸ γράφουσι, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐπιευομαίνει. Λοιπὸν περὶ τοῦ πρώτου λέγω, ὅτι οὐδὲν ἐνὶ παράδοξον· ἐπεὶ οὐδὲν ἐνὶ ἐλάττονος γένους τῆς κυρίας μου καὶ ἀοιδίμου μητρός σου· περὶ τοῦ δευτέρου καὶ ἂν ἴσως ἐλπίζωμεν ἔτι, τὸ τῆς Τραπεζοῦντος ἂν γένηται, [215] θέλει συγχωρήσῃν αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία, ὀθεντων χρημάτων εἰς τε τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς, πολλῶ μᾶλλον θέλει συγχωρήσῃν τὸ τοῦ δεσπότης Σερβίας, ὅπου τὸν ἐντρέπονται καὶ χρεωστεῦσαι τοσαύτας χάριτας καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ καὶ μοναχὴ καὶ πτωχοί. Περὶ δὲ τοῦ τρίτου καὶ οὐδὲν ἐνὶ παράδοξον· ἐπεὶ καὶ ἡ δέσποινα κυρὰ Εὐδοκία ἄνδρα προσέχε Τούρκον, καὶ μικροῦ καὶ ὀλίγου τόπου αὐθέντην, καὶ παιδία μετ' ἐκείνου ἐποίησεν· ἀπῆρεν δὲ αὐτὴν εἰς γυναῖκαν ὁ πάππος σου· αὐτὴ δὲ ἦν τοιοῦτου μεγάλου αὐθεντοῦ γυνή, καὶ οὐδὲ κἂν μετ' ἐκείνου, ὡς ἠκούομεν, ἔμεινε· περὶ δὲ τοῦ τετάρτου, καὶ τοῦτο ἂς ἐνὶ εἰς Θεόν, καὶ ὡς ἐνὶ τοῦτο εὐδοκήσῃ· ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα πάντα θέλει ἦσθαι συμφορώτερον, καὶ οἱ γονεῖς περιχαρῶς θέλουσι δέξασθαι τοῦτο, στείλέ τινα ἢ τῶν τοῦ ὁσπητίου σου ἢ τῶν μοναχῶν, καὶ ἴσα τὸ περὶ τούτου, καὶ μηδὲν γένηται ἀναβολή, ἀλλὰ πράξῃ αὐτό. Ἀποσωθέντων οὖν τῶν γραμματικοκομιστῶν ἐν τῇ πόλει τῇ κη' Μαΐου, τοῦ δὲ βασιλέως [216] ὄντος εἰς χοροκυνήγιον, ὡς ἐλαλήθη, ὅτι ἦλθον οἱ εἰς τὴν Ἰθέρϊαν, σχολάσας ἦλθεν οἴκοθεν, χαίρων διὰ τὴν τῆς Σερβίας δουλείαν, ὡς παρακατιῶν ὁ λόγος δηλώσει· ἔτυχε δὲ ὅτι τὴν αὐτὴν δὴ τῆς κη' ἑσπέραν φαίνεται μοι καθ' ὕπνου, ὅτι ἐφθασα εἰς τὴν πόλιν καὶ πεσόντος μου ἀσπιάσασθαι τοὺς βασιλέως πᾶδας, οὐκ ἀφήκέ μοι, ἀλλ' ἐπιλαβὼν ἐφίλησέ μοι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ ἐξυπνος γενόμενος λέγω ταῦ-

περὶ ἐμὲ ὑπνοῦντας, τὸ, καὶ τὸ νῦν ἔδοξέ μοι καθ' ὑπνοῦς, καὶ ἐνθυμείσθε τὴν ἡμέραν· ὁ γοῦν αὐθέντης μου καὶ βασιλεὺς ἰδοὺν ἔτι οὐκ ἦλθον ἐγὼ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐμοί, (ὡς) καὶ τὴν πρώτην γραφὴν ἀνέγνωσα, περιλυπὸς ἐγένετο καὶ ἐδυσφόρει, καὶ τὴν ἐμὴν κατηγορεῖ βραδυτῆταν. Ὡς δ' ἐπὶ τὴν αὐριον τὴν ἄλλην γραφὴν ἀνέγνω, ἰδοὺ ἀπέμεινεν ἀρχεὺς, ὡς εἰ ἔρχόμεν κἀγὼ. Καὶ εὐθὺς εἰκονομήσας Μικνουὴλ τὸν Παλαιολόγον τὸν ἀνεψιὸν Καντακουζηνῆς τῆς πρωτοστρατορίσσης ἔστειλεν εἰς τὴν Σερβίαν καὶ ἐδοκιμάσθη τὸ περὶ τούτου, καὶ ἤκουσαν οἱ γονεῖς αὐτῆς ἰδέως τὸν λόγον, καὶ ἐτοιμῶς εἶχον καὶ πρὸς τὸ ἔργον· ἀλλ' εὐρέθη ὅτι ἡ ἀμήριστα ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ καὶ ἔταξεν, ἵνα, εἰ διὰ τινος τρόπου ἐλευθερώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀσπῆτιον τοῦ τάχα ἀνδρὸς αὐτῆς, [217] ἀνδρα ἕτερον εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν νὰ μηδὲν ἐπάρῃ, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἐλευθέρη καὶ κατὰ τὸ δυνατόν θεραπεύουσα τὸν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς δεδωκότα. Ἐναπέμεινεν οὖν διὰ τούτην τὴν αἰτίαν τὸ περὶ τούτου ἀργόν. Ἦν δ' αὐτοῦ τοῦ ἔτους Αὐγουστιον διέβη ἀπὸ τῆς πόλεως ὡς φυγὰς καὶ ὁ πατριάρχης κύρ Γρηγόριος.

υβ'.

Καὶ ἐγὼ τῆ ἰδ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνῆς τοῦ ε' ἔτους εἰς τὴν πόλιν ἀπίσωτα μετὰ τοῦ καραβίου τοῦ καλοῦ Ἀντωνίου Γρίτζου, τοῦ καὶ ὕστερον μαρτυρήσαντος ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως αὐτοῦ, τελέσας ἡ μέλλον πλεόν βεβαιώσας τὸ τῆς Ἰθρηρίας συνοικίσιον, εἰδὼς τὰ τῆς Τραπεζοῦντος ἐλάττονα πολλῶ πλεόν ἐκείνων· εἶπέ μοι γάρ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθρηρίας ὅτι Ἐφ' ἡμῖν τοῦτο οὐκ ἔστι σὺνηθες, ὅτι νὰ δίδωσιν αἱ γυναῖκες χρήματα τοῖς μέλλοντας λαθεῖν ἀνδρας, ἀλλ' οἱ ἀνδρες τὰς γυναῖκας, ὡς καὶ σὺ μαθεῖν ἠθαλῆς ἐνταῦθα· διὰ τοῦτο ποιούμεν το μετ' αἰδούς καὶ (οὐκ) ἀσυμβουλεύσεως ἀπὸ τοῦς εἰδούς καὶ δίδω τὴν θυγατέρα μου ἀνευ [219] τῶν φρονημάτων καὶ σκευῶν τῶν εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῆς φλωρία χιλιάδες λς' καὶ νὰ ἔχη καὶ κατ' ἔτος χιλιάδες γ' διὰ τὸ νὰ δίδῃ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ πτωχοῦς, καὶ ὅπου ἂν φανεῖται αὐτῇ· εὐ δὲ ἀκούω ὅτι ἔχεις παιδιὰ δύο, καὶ τὸ ἀρσενικὸν ἐξάπισσέν το ὁ βασιλεὺς καὶ ἐνὶ ἐκείνου, τὸ δὲ θηλυκὸν νὰ ἐνὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τῆς θυγατρὸς μου καὶ νὰ ὑφείλῃ νὰ τὸ ὑπανδρεύσῃ, ὅπου ἂν σὺ κρίνης ἕξιον καὶ εὐρῆς μετὰ βίου ἰδιωκτέρου. Ὅταν δὲ ἐλθῆς σὺν Θεῷ νὰ τὴν ἐπάρῃ, νὰ ἔχῃ παρ' ἐμοῦ γομάρια τέσσαρα μεταξίου· ἐν δὲ ψιλὸν (καὶ), ὡς ἠκούσαμεν, [220] ἔχει τὸ γομάριον φλωρίων φ'. Ὡς οὖν πάντα τὰ τοῦ ἀποκρισταρίου ἀπὸ μέρους ἀνέφερα, ἦλθον καὶ εἰς τὸ τῆς Σερβίας, καὶ ἠρώτησα μαθεῖν· καὶ ὤρισέ μοι οὕτως· Ἐγὼ ὑφείλω σοι πολλὰ διὰ τὴν εἰς ἐμὲ σου ἀγάπην παιδιόθεν καὶ πίστιν καὶ δουλοσύνην· ἀλλὰ τοῦτο δὴ τὸ σὺν σήμερον τὸ περὶ τῆς Σερβίας ἦν βεβαιώσις καὶ ἐκφράγισμα τῆς εἰς ἐμὲ σου ἀγάπης καὶ δουλοσύνης, ὅπου λέγω καὶ εἰς ἐμὲ τοῦ νὰ χρεωστῶ νὰ ἀνταμείδωμαι· νὰ κοπιᾷσῃς γὰρ τοσαῦτα καὶ νὰ πασχίσῃς καὶ νὰ λίπῃς ἀπὸ τὸ ἀσπῆτιον σου τοσοῦτον δὴ καιρὸν, καὶ νὰ εὐρῆς ὅσα

εὐρῆς καὶ τοσαῦτας καὶ τοσαύτας ἐπαγγελίας εὐεργεσιῶν καὶ τιμῶν, ἐν μόνον τὸ ἐκείνων τελέσης· σὺ δὲ νὰ προκρίνης τὸ ἐνδύσας διὰ συμφέρον πλεόν ἐμὸν, καὶ νὰ μὲ γράφῃ; καὶ νὰ μὲ βουλεύεσαι ἄπερ μοι ἔγραψας, τοῦτο ἦν μέγα τι ἐκμαρτύριον τῆς ἀληθοῦς σου ἀγάπης εἰς ἐμὲ καὶ δουλοσύνης καὶ πίστεως. Καὶ πληροφορήθητι ἀληθῶς, ὅτι θέλεις ἕξιον καὶ παρ' ἐμοῦ ἀξίαν τὴν ἀντάμειψιν, εἴπερ ἐν τοῖς ζωσιν εὐρίσκομαι. Τὸ περὶ τούτου οὖν παρηκολούθησεν οὕτως, ὡς ἀπέθανεν ὁ ἀμηρᾶς· καὶ τὸ τῆς θυγατρὸς δεσπότης Σερβίας οὕτως παρηκολούθησεν· Ἐλθούσα ἡ πρωτοστρατορίσση συνέτυχέ μοι περὶ τούτου, καὶ πολλὰς δέσται; καὶ ἐπαγγελίας εἰς τὸ μέλλον ὠφελίμους ἔταξεν, ἄπερ καὶ ἐγὼ ἀπὸ πολλῶν αἰτιῶν ἐνόμισα αὐτά, καὶ πολλὰ καὶ καλὰ, ἀληθῆ καὶ συμφέροντα· ὅμως δὲ ἤθελεν εἰς τοῦτο καὶ ἄλλων βουλήν καὶ σκέψιν, πῶς ἂν τυχήνῃ νὰ γένηται, ἵνα καὶ γένηται· τίνα οὖν νὰ ἐβουλεύεσθην; Ἡ κυρά μου ἡ δέσποινα καὶ ἀπέθανεν· ὁ Καντακουζηνός, ὅπου, ὡς ἀπὸ πολλῶν τῶν ἄλλων, ἀπροσπαθῶς ἐβουλεύετο, καὶ ὁμοίως ἀπέθανεν· ὁ Νοταρᾶς καὶ πάντα τὰ ἄλλα φανερῶς καὶ ἀφανῶς λέγει ὅτι οὐδὲν ὠφελοῦσιν, εἰ μὴ μόνον τὸ ἐκείνου, καὶ πάντα λίθον κινεῖ, ὡς ὁ λόγος, ὡς καὶ σὺ κάλλιον τῶν ἄλλων ἐπίστασαι, ὁ μέγας δομέστικος καὶ διάκειται ἐχθρῶδῶς εἰς τὴν τῆς Σερβίας· καὶ ἰδοὺ μετὰ Καντακουζηνοῦ Ἰωάννου ἑμονοήσαντες ἀεὶ παροτρύνουσι με εἰς τὸ τῆς Τραπεζοῦντος. Παῦ νὰ ἐκούμθίζον; εἰς καλογέρους; Καὶ εἰσὶ τῶν τοιούτων ἀπράγμονες· εἰς ἀρχοντας; Καὶ τίνα νὰ εὕρισκον ἀπροσπαθῆ καὶ νὰ μηδὲν πρόσκειται εἰς τι, [222] ἢ νὰ μηδὲν τὸ ἐξείκη πρὸς τοὺς ἄλλους; Λοιπὸν ἐδεινοπάθουν εἰς τὴν σὴν βραδυτῆταν. Ἐλθούσης δὲ τῆς γραφῆς σου, ἰδοὺ καὶ εὐ καὶ τὴν γνώμην σου ἔγνωκα· καὶ τὰ εἶχομεν καὶ ἡμεῖς προσιστάμενα, φρονίμως καὶ καλῶς ἔλυτας, καὶ εὐθὺς τὸν Παλαιολόγον ἔστειλα δ' ἄλλα μὲν τὸ φαινόμενον, ὡς ἀπὸ τῆς θείας του δὲ τῆς πρωτοστρατορίσσης εἶπη τοῦτο, καὶ ἰδοὺ ἠκούσαμεν τὸ αἴτιον τοῦ κωλύματος καὶ ἐπέψαμεν. Λοιπὸν οὖν Θεῷ ὡς τελέσωμεν τὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθρηρίας· καὶ γεγονότος χρυσοβούλλου καὶ ὑπεγραφήντος, ὅτι ἐκείνου μὲν ἡ θυγάτηρ νὰ ἐνὶ γυνὴ αὐτοῦ καὶ δεσπότης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὗτος δὲ νὰ ἐνὶ ἀνὴρ ἐκείνης εἰς τὰς συμφωνίας, ὡς μετ' ἐμοῦ ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθρηρίας· καὶ κληθεῖς ὁ αὐτὸς σταλεῖς μεθ' ἡμῶν ἐκείνου ἀρχῶν ἀπὸ τοῦς δευτέρους, ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καὶ αὐθέντης μου οἰκτιροχέειρος σταυροῦς τρεῖς μετὰ κινναδάρεως εἰς τὸ ἀνωθεν μέτωπον τοῦ χρυσοβούλλου εἰς βεβαίωσιν, ὡς ἡ ἐκείνων συνθήκη· καὶ λαβὼν τὸ χρυσοβούλλον ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἀκούσας· Ἰδοὺ οὕτως (θαίξας ἐμὲ), ὅς σὺν Θεῷ τὸ ἐρχόμενον ἔαρ ἔρχεται μετὰ κατέργων, ἵνα ἐπάρῃ αὐτὴν, προσκυνήσας ἀπῆλθεν. Ἐπαὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐψιθυρίζετο, ὅτι βούλεται ὁ ἀμηρᾶς [223] καὶ εἰς τὸ στενὸν περὶ τὸν Ἀσώματον κτίσαι κάστρον, ἐβουλεύεσθαι ὁ βασιλεὺς, ἵνα εἰς τὸν Μορέαν ἀποστείλας φέρῃ ἕνα τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, θε ἂν γατα-

εἰρηναῖοι τοῦτο, καὶ τὸ συμπεφωνημένον στέρεθαι, ἵνα **A**
 χρεία· τυχούσης πρὸς τὰ ἰδωσιν εἰς τὸν ἀμηρᾶν,
 εἰς ἐκ τῶν δύο ἀπέλθῃ εἰς τοὺς τῆς Δύσεως αὐθέν-
 τας· καὶ τούτου σταθέντος, ὀρίζει πρὸς με μίαν
 τῶν ἡμερῶν· Πρωτοθεσπιαρίτα, εἰς τὴν ἐβουλευσά-
 μεθα, σὺ λέγεις νὰ ἀπέλθῃς εἰς τὸν Μορέαν, καὶ ὡς
 ἂν κατορθώσῃς τὸ ἐκεῖσε· ἐκεῖνος μὲν νὰ ἔρχηται
 ἐκταῦθα, οἷος ἂν ἦ τῶν ἀγαθῶν μου ὅπου θαλήσῃ
 τοῦτο, σὺ δὲ νὰ ἀπέλθῃς εἰς τὴν Κύπρον, εἰς τὴν
 ἀνεψιάν μου τὴν ῥηγίναν· καὶ ἡμεῖς ἐξῶ θέλομεν
 ἐτοιμάσσειν τὰ εἰσὶν χρεῖας, ὡσάν ἐλθῇς ἀπὸ τὴν
 Κύπρον, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Ἰθηρίαν, ἵνα ἐπάρῃς
 τὴν μελλοκυρᾶν σου. Ἀνέφερον δ' αὐτῷ· ἡ ἀγάπη
 καὶ τὸ χρέος τῆς δουλεσύνης μου ἀπαιτεῖ, ὅτι νὰ
 εἶπω εἰς τὸν ὄρισμόν σου· ἀμὴ πάλιν φοβοῦμαι διὰ
 τὴν δούλην καὶ συντέκνισσάν σου, μή ποτε ἀγα-
 νακτῆσῃ, καὶ ἡ ἀπέλθῃ καὶ γένηται καλογραφία ἢ
 ἀφήσῃ με [224] καὶ ἐπάρῃ ἄλλον· χθὲς γὰρ ἤλθον,
 ποιήσας εἰς τὴν Ἰθηρίαν χρόνον καὶ μῆνας ια'· καὶ
 πάλιν νὰ ἀπέλθω νῦν, δίκαιον θέλει ἔχειν νὰ ποιήσῃ
 οἷον ἐκ τῶν δύο ποιήσῃ. Καὶ γέλασας ὀρίζει· ἀλλὰ
 εἰπέ αὐτῇ, ὅτι ταῦτα καὶ μόνον τὰ ταξείδια νὰ εὐ-
 συχωρήσῃ νὰ ποιήσῃς, καὶ νὰ τὴν ποιήσω ἔνορκον
 πρόσταγμα, ὅτι πλέον νὰ μηδὲν σε ἐνοχλήσω διὰ
 τοιοῦτ' ἑνί· καὶ μᾶλλον καὶ σὺ ἐπίστασαι, τί ἐνθυ-
 μούμεθα καὶ ἀμφοτέρωθεν συντυχένομεν καὶ βουλευό-
 μεθα ποιῆσαι· καὶ τοῦτο βεβαίου καὶ χωρὶς ἐνόρκου
 προτάγματος, ὅτι τὰ διὰ σοῦ ἀποκρισιαρῖκια νὰ
 παύσων. Ἦν δ' ὅπου συνετυχένομεν καὶ ἐβουλεύο-
 μεθα, ὅτι νὰ μηνύσῃ τὸν μέγαν δοῦκαν τὸν Νοτα-
 ρᾶν, ὅτι τὸ μεσαρῖτικον οὐδὲν ἔμπορεῖ νὰ ἔχη· καὶ
 οὐδὲν τυχένοι νὰ [τῆς] τὸ ἐπάρωμεν εἰς τὴν τιμὴν
 του· ἀμὴ νὰ τὸ ἀφήσῃ ἐκεῖνος, νὰ ἔχη δὲ καὶ τὸ
 πρωτεῖον τῆς στάσεως καὶ τῆς βουλής, καὶ πρῶ-
 τος τινὰ δι' ἄλλου τρόπου· ἐπεὶ ἔχω χρεῖαν νὰ
 ποιήσω ἄρχοντας δύο, ὡς ὁ βασιλεὺς ὁ ἀδελφός μου,
 οὐχὶ μεσάζοντας, ἵνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας
 ὡσεὶ μετ' ἐμοῦ μέχρι πολλῆς ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ
 τῆς δουλείας μου πράττω, ὅπου καὶ ἐγένετο· [225]
 καὶ ἐμηνύθη ὁ μέγας δούξ διὰ τοῦ συντέκνου αὐτοῦ
 κάμου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ Νεοφύτου τοῦ
 εἰς τὸν Χαρσιανίτην· ὃ δὲ καὶ ἔστειλεν, ἐκουσίως ἢ
 ἀκουσίως, οὐκ οἶδα· καὶ μᾶλλον ἐδιείξεν ὅτι κἀκεῖ-
 νος ἐβούλετο τοῦτο ποιῆται, καὶ ὅτι μόνον νὰ
 ποιήσῃ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τιμὴν· καὶ ἐστάθη, **B**
 εἰ καὶ οὐδὲν ἐτελέσθη, ἐπαλθούσαι αἱ συμφοραὶ εἰς
 πάντας ὁμοῦ· καὶ ὤρισεν, ὅτι ἐγὼ μὲν θέλω ἦσθαι
 ὁ εἰς, καὶ ὅτι στοχάζεται πρὸς τὸν Γουδέλην Νικό-
 λαον, καὶ ἂν ἀρεστή ἐνὶ ἡ συντροφία, νὰ γένηται
 καὶ μέσον ἡμῶν συμπνεθέριον, ὁ υἱός μου τὴν
 ἐκαίνου θυγατέραν. Καὶ αὕτη μὲν ἦν ἡ δουλεία,
 ὅπου ὤρισεν ὅτι ἤθελεν παύσειν εἰς ἐμὲ τὰ ἀποκρι-
 σιάρικια· ὤρισέ μοι δὲ ὅτι πέμψειν ἤθελε εἰς τὸν
 Μορέαν καὶ ἀπὸ τούτους τάχα τοὺς γεραιτέρους,
 ἀλλὰ θέλω νὰ δώσω οικειόχειρόν μου ἀνάθεσιν
 ἔχουσαν κεφάλαια ε'· ἵνα [226] εἰπῇ τὸ πρῶτον εἰς
 συμβίβασιν, εἰ δ' οὖν, τὸ δεύτερον ἢ τὸ τρίτον ἢ τὸ
 τέταρτον ἢ ἐξ ἀνάγκης τὸ πέμπτον· καὶ ὁμοιάζω
 ὅτι, οἷον ἀποστείλω ἄνευ σοῦ, θέλει ὑπάγειν, καὶ νὰ

τὴν τάξουν κανένα χωρίον ἀργυροκόλλῳ ἢ ὅτι θέλει
 ἔχειν ἐκαίνος καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ οὕτως καὶ οὕτως,
 εὐθὺς θέλει δώσειν τὸ πέμπτον, ὅπου θέλει ἦσθαι
 εἰς ἐμὲ βαρὺ. Εἰς τὸ τῆς Κύπρου καὶ ἐπίστασαι
 τὸν καλόγερον, ὅς μοι συνετύχεν τὴν εἶνα ἡμέραν·
 Εἶπέ μοι ἀπὸ τὴν ἀνεψιάν μου, ὅτι Τίποτε ἔχει τῶν
 ἀναγκαίων, ὅπου ἤθελεν, ἢ ἂν ἦν τῶν δυνατῶν, νὰ
 μὲ τὸ ἔλαγεν διὰ στόματος αὐτῆς ἢ, κὰν νὰ τὸ ἐμήνευ
 διὰ πιστοῦ καὶ φρονίμου ἀνθρώπου αὐτῆς, ἂν εἶχεν·
 ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν οὐκ ἔχει, τὸ δὲ ἐνὶ ἀδύνατον, νὰ στείλω
 ἐγὼ τὸν ὄν με θέλει φανῆν ἀρμόδιον νὰ τὸ ἀκούσῃ.
 Τίς οὖν πρὸς τοῦτο ἀρμοδιώτερος· εἰς τὸ τρίτον, καὶ
 τοῦτο λόγου σὺ δεῖται· σὺ γὰρ ὅπου καὶ ἐπραξας καὶ
 ἐστρεψας καὶ εἶδες τὸ πρόσωπον καὶ συνέτυχες καὶ
 ἐπληροφορήθης, πῶς ἔμπορεῖ τὸ τέλος τῆς δουλείας
 νὰ γένηται παρ' ἄλλου; [227] Ἀνέφερον αὐτῷ· Τοῦτο
 ὁμολογουμένως οὕτως ἔχει, ὡς ὀρίζεις, καὶ συγκα-
 τατίθεται το καὶ ἡ δούλη σου, ἡ συντροφός μου,
 ἐπεὶ καὶ τὸ πρῶτον τοῦτο ἀπαιτεῖ, καὶ ὅτι διὰ τοῦ-
 του θέλει ἔχειν καὶ ἄπαρ μοι ἔταξας, καὶ τόπον καὶ
 τιμὴν καὶ ἀναδοχὴν πλείω τῶν ἄλλων ἀρχοντισσῶν·
 ἀμὴν εἰς τὰ ἄλλα οὐδὲν ἤξεύρω τί νὰ σε ἀναφέρω.
 Καιροῦ δὲ ὄντος τοῦ ἀρίστου ἀπῆλθον ἐγὼ οἴκαδε.
 Ἀπὸ δὲ τοῦ γεύματος ἐλθόντος τοῦ μεγάλου δουκὸς
 ὤρισεν πρὸς αὐτόν, ὅσα μετ' ἐμοῦ περὶ τῶν ἀποκρι-
 σιάρικίων ὤρισας, πρὸς τὸ νὰ ἀπέλθω, οὐ μὴν τὰ
 αἴτια, καὶ προσέθηκε καὶ τοῦτο, ὅτι ἐνὶ καὶ χρεῖα
 καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν τιμήσωμεν. Εἰς γὰρ τὸ ὀφείκιον,
 ὅπου ἔχει, χάριν ἡμᾶς οὐδὲν ἔχει, εἰ μὴ τὸν βασι-
 λέα τὸν ἀδελφόν μου· λοιπὸν ἰδὲ αὐτόν πρὸς τοῦτο
 καὶ ἐγρήκησον, ποῖον τῶν ὀφείκιων νὰ ὀρέγεται, καὶ
 πρὸς οὐ ἀκούσωμεν. Συνέτυχέ μοι οὖν, καὶ εἶπον
 πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐγὼ ἐν νῶ εἶχον ὅτι νὰ τὸν ζητήσω
 νὰ μὲ εὐεργετήσῃ ὀφείκιον μεγαλωτέρον, πλην ὅπου
 ἄλλος οὕτε ἔχει ἄλλ' οὐδὲ νὰ τὸ εὐεργετήσῃ ζῶντος
 μου, διότι καὶ οὕτως μοι φαίνεται πρέπον καὶ ἡγά-
 πουν. καὶ ἀφ' οὐ μάλιστα εἰς τὴν Τραπεζοῦνταν
 ἀπῆλθον καὶ τσαῦτα ὄνειδη καὶ κατηγορίας ἤκουσα,
 πῶς εἰς τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ὀφείκιον εἰσὶν ἀρχοντες [228]
 τρεῖς ἐκταῦθα· καὶ ἐτι ἐθεδακίωθη ὁ λογισμὸς μου
 εἰς τὴν ὄρεξιν ἣν εἶχον· λοιπὸν δὲ μὲ εὐεργετήσῃ τὸ
 ὀφείκιον τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου. Ἀπῆλθε καὶ
 ἀνέφερε ταῦτα τῷ βασιλεῖ, καὶ ὀρίζει πρὸς αὐτόν·
 Τοῦτο, Νοταρᾶ, τινὰ οὐδὲν τὸ θέλω δώσειν, διότι ὁ
 πρῶτός μου πενήθερός ἦν μέγας κοντοσταύλος, γε-
 γονώς παρὰ τοῦ ἀδελφῆ μου τοῦ βασιλέως τοῦ πα-
 τρός μου εἰς τὸ Ἐξαμίλιον· ἀμὴ νὰ τὸν δώσω με-
 γαλωτέρου τούτου, ἵνα τὸν ποιήσω μέγαν λογοθέτην,
 ὅπου ἐνὶ ὀφείκιον τέταρτον καὶ τὸ τοῦ μεγάλου κον-
 τοσταύλου ἐνὶ ἔθδομον. Λέγει αὐτῷ ὁ μέγας δούξ.
 Καὶ τί νὰ γένηται μετὰ Παλαιολόγον τὸν Μετοχίταν,
 ὅπου ἐποίησεν (ἡ βασιλεία σου) τὸν υἱὸν τοῦ Καν-
 τακουζηνου ζητήσῃ τοῦ δεσπότη τοῦ ἀδελφοῦ σου
 διὰ τὴν συγγένειαν τῆς συγγαμβρίας καὶ διὰ τὸν
 αὐτοῦ πατέρα πρωτοστράτορα, καὶ ἐκαίνος ὑπάγει
 νὰ δώσῃ τὴν ψυχὴν του τὸν διάβολον, ἂν καὶ νῦν
 ποιήσῃ καὶ τὸν Φραντζῆν μέγαν λογοθέτην, ὅπου
 ἐνὶ καὶ αὐτὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ τοῦ μεγάλου στρατο-
 πεδάρχῃ· τί θέλει γενῆν; Ἀμὴ δὲς αὐτῷ τὸ μέγα-

λου πριμικυρίου, ὁποῦ ἐνι μετὰ τὴν μέγαν στρατο-
 πεδάρχη. Καὶ ὀρίζει πρὸς αὐτόν· Ἐκεῖνος προσεπέ-
 μοι, ὅτι οὐδὲν θέλει κἀνένα, ἂν ἐνι τῷ μεγαλιώτερον
 [229] ἂν ἔχη αὐτὸ ἄλλος· πῶς θέλει καταδέξασθαι
 αὐτό; Ὁμοῦ εἶπε τοῦτο πρὸς αὐτόν, καὶ ἄς ἀκού-
 σωμεν. Ἐρχεται καὶ λέγει πρὸς ἐμὲ, ὅτι Περὶ τοῦ
 μεγάλου κοντοσταύλου τὸ ὄφφικιον ὀρίζει, ὅτι διὰ τὴ
 εἶναι τὸν πενθερὸν αὐτοῦ μέγαν κοντόσταυλον οὐτε
 σὲ οὔτε ἄλλον θέλει εὐεργετήσῃν τοῦτο· ἀμὴ νὰ σὲ
 εὐεργετήσῃ τὸ τοῦ μεγάλου πριμικυρίου, ὅπερ ἐνι
 καὶ πρὸς τούτου. Εἶπον δ' ἐγὼ πρὸς αὐτόν, ὅτι, Ἐάν
 ἦν καὶ πρῶτον τοῦ μεγάλου δουκὸς, οὐδὲν τὸ θέλω·
 ἐπεὶ τὸ ἔχει καὶ ἄλλος. Διελύθη ὁ σύλλογος. Βου-
 λευθέντος δὲ μου μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων καὶ
 οἰκείων ἐφάνη καλὸν ὅτι τὸ περὶ τῶν ὄφφικίων νὰ
 γένηται ὡς γένηται, νὰ ἀπέλθω δὲ εἰς τὸν Μορέαν
 καὶ τὴν Κύπρον, καὶ ὅτι νὰ ἐπάρω καὶ μετ' ἐμοῦ
 καὶ τὸν ἀριστὸν μου υἱὸν καὶ κρείττενα σχεδὸν πάν-
 των τῶν συνηλικιωτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ κινήτου
 μου βίου τὸ πλεον μερικόν, καὶ νὰ ἀπέλθωμεν τῆς
 στερεᾶς καὶ νὰ ἴδῃ καὶ τοὺς τόπους· καὶ νὰ παιδευθῇ
 εἰς πᾶν εἴ τι χήσιμον ἐν τῷ βίῳ, καὶ πρὸς οὐ ἀνα-
 διδάξωσιν ἡμῖν τὰ τοῦ ἀμηνῶ, καὶ ἂν τυχήν, νὰ
 ἀφῆσω τὸν υἱὸν μου εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τὸν βίον μου
 εἰς τοὺς ἀπὸ μητρὸς γνησίους αὐτοῦ συγγενεῖς,
 [230] ἢ πάλιν μετ' ἐμοῦ νὰ ἐπαναστρέψῃ· ὅπερ αἴ-
 τιον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐδυσώπησιν, ὁ λογισμὸς
 δηλονότι τῆς μάχης, καὶ συναχώρησεν τὴν πάλιν ἐξέ-
 λασίν μου. Ἦς δὲ πάντα τὰ χρειώδη τῆς ὁδοῦ ὀκνο-
 νόμησα, καὶ ἔλιπον μόνον αἱ γραφαὶ, μίαν τῶν ἡμε-
 ρῶν ἀπελθόντος μου εἰς τὸ καλάσιον, ἐσέθηκα εἰς τὸ
 τοῦ βασιλέως καλλίον ὡς σύγηθές μοι· καὶ ὡς οἶχ
 εὔρον ἐκαίσει τὸν βασιλέα, ἐρωτήσας, εἶπόν μοι ὅτι
 εἰς τὸ τετράσαρον, ἕτερον τοῦ καλλίου αὐτοῦ πλη-
 σίον ὀσπήτιον, συντυχάνει μετὰ τοῦ παπᾶ Ἀντωνίου
 τοῦ Ῥοδαίου καὶ προσμαίνας μικρὸν, ἰδοὺ καὶ ὁ βα-
 σιλεὺς, θυμοῦ πνέων, καὶ ὀρίζει πρὸς με· Εἶδός τον,
 καὶ παραλείπων τὴν ὕβριν, τὸν μεσάζοντά σου· σὺ
 ἐζήτησας τὸ ὄφφικιον τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου·
 καὶ ἐγὼ εἶπον πρὸς αὐτόν· Οὐτε ἄλλον τινὰ τὸ θέλω
 εἶπαι, δι' ἄς αἰτίας εἶπον· εἶπον δὲ ἐγὼ τὸ τοῦ μα-
 γάλου λογοθέτου· καὶ εἶπεν ἐκεῖνος, ὅτι θέλει ὑπά-
 γειν ἵνα κρημνίσῃ ὁ Παλαιολόγος [331] ὁ μέγας
 στρατοπεδάρχης, ὅτι ποιῶ καὶ σὲ πρὸς ἐκεῖνον, καὶ
 σήμερον ἔστειλε τὴν προδατεῖαν, τὸν παπᾶν Ἀν-
 τώνιον, ὅτι ἐζήτησεν ἵνα τιμήσωμεν τὰ μουσχαρά-
 κιά του, ζητῶν ἵνα ποιήσωμεν τὸν πρῶτον μέγαν
 λογοθέτην, καὶ τὸν δεύτερον μέγαν κοντόσταυλον,
 ἐπεὶ καὶ τοὺς λογατόμους (ἔχει) τοῦ αὐτοῦ ὄφφικίου.
 Λοιπὸν λέγω σοι, ὅτι ἐκεῖνους, ἂν θέλῃ, θέλουν τοὺς
 εἶσαι ἄλλα μικρότερα ὄφφικια, ὃ ἀκόμη θέλει
 ἦσθαι καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν τους· σὺ δὲ ἔχε τὸ τοῦ
 μεγάλου λογοθέτου· τοῦτο δὲ καὶ μόνον σε ζητῶ, ὅτι
 διὰ πολλὰ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν αἰ-
 τια, νὰ μηδὲν με προσκυνήσῃς εἰς παράστασιν ἐορ-
 τῆς ὑπὲρ αὐτοῦ· ἀμὴ νὰ σὲ τὸ γράψῃ ὁ γραμματι-
 κὸς ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς μου καὶ τὴν ῥηγίαν,
 καὶ ἀπλῶς πρὸς πάντας, οὓς μέλλει γράψῃν, ὅτι
 ἔρχεται αὐτοῦ ὁ μέγας λογοθέτης. Καὶ σὺ πάλιν θέλεις

τὸ γράψῃν ἐδῶ πρὸς ἐμὲ καὶ τοὺς σοὺς· καὶ θέλεις
 τὸ βάλλαιν εἰς τὸ στόμα τους καὶ ἂν οὓς φανῇ δριμύ-
 ῃ πικρὸν, τέλος θέλουν τὴ καταπιεῖν. Ἐγὼ δὲ ἀπε-
 λογησάμην· Πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγίας βασιλείας· ἀμὴ
 θέσαι σου καὶ παρακαλῶ, ὅτι δι' ἐμὲ μηδὲν ἐνι τί-
 ποτε, ὁποῦ νὰ προξενήσῃ λύπην, [232] ἀλλὰ μέλ-
 λον καὶ τὸ ἔσθημα μου ἀφάισσα, ἂν ἡμπορεῖ νὰ ἐνι
 πρὸς εἰρήνην καὶ εὐφροσύνην τῆς ἀγίας βασιλείας
 σου. Κἀκεῖνος ὀρίζει· Ἦς καλὸς ὑποχείριος λέγεις,
 πλὴν μηδὲν τὸ ἔχεις τίποτε· πρὸς γὰρ τὰς ὑπολή-
 φεις αὐτῶν τῆς πρὸς σὲ τάχα φιλίας καὶ τοὺς τρί-
 πους των ἀπιδῶν ἐλυπήθηκα. Ἀμὴ κάλεσον με
 ἐδῶ τὸν γραμματικόν, τίς ἐνι αὐτοῦ; Καὶ ἀπεκρι-
 θείς τις ἀπῆλθεν αὐτόν· καὶ ὡς ἦλθεν, ὀρίζει πρὸς
 αὐτόν· Εἶπομεν πρὸς σὲ, πρὸς τίνα καὶ τίνα νὰ
 γράψῃς πίστωσιν ὅτι θέλει μάθειν· καὶ γράψῃ ὅτι
 θέλει μάθειν παρὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου τοῦ δεῖνος·
 καὶ ἐάν ζῶμεν καὶ παρέμπρισθῃν, θέλω τὸν γρά-
 ψῃν καὶ συγγενὴν εἰς τὴν πομπὴν ἐκείνων, ὁποῦ νὰ
 τὸ κακίσουν μόνον· καὶ σὺ ἔχε τοῦτο, γραμματικῶς,
 ὡσὲν ἀπόκρυφον μέχρι τινός· καὶ ἐξοικονομήσας τοὺς
 ἀρισμεὺς ἔλασον αὐτοὺς καὶ σήμερον νὰ προσκυνήσω
 καὶ αὔριον ὀμοίως, καὶ ὅτι ὁ ἀμηνῶς ἐξῆλθε τῆς
 Ἀνδριανουπόλεως καὶ ἔρχεται, καὶ ἄς ἴδωμεν,
 μὴ ποτε καὶ καθ' ἴδω συναντήσῃ σοί τι ἀπει-
 κταλόν.

Ἰδοὺ τῆς κς' Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἐξηκαστοῦ ἔτους
 ἦλθεν ὁ ἀμηνῶς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ στεινόν, ἵνα ἐκείσε
 κτίσῃ τὸ κάστρον· καὶ σήμερον νὰ ἴδωμεν καὶ [233]
 αὔριον καὶ ὅτι διὰ τῆς στερεᾶς οὐδὲ τυχάνει, ἐπεὶ
 ἐπὶ κίνδυνον θέλει ἦσθαι· ἰδοὺ εὐραῖν θέλομεν πλεῖ-
 σιμον. [234] Ἰὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεσκε-
 πάσθη ἡ μάχη· καὶ πηλαλήσαντος φωσάτου, οὓς
 ἐξωθεν εὔραν, ἀπῆρε, καὶ τὴν πόλιν ἀπέκλεισε, καὶ
 τελέτας τὸ κάστρον τῆς λα' τοῦ Αὐγούστου, ἐγερ-
 θείς ἀπ' ἐκεῖ ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς τὰς σαύδας τῆς πό-
 λεως.

υγ'.

Καὶ τῆς γ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ ξα' ἔτους
 διέβη εἰς τὴν Ἀνδριανουπόλιν, ὡς φαίνεται, ὅτι τὰς
 δύο ἡμέρας αὐτὰς ἵνα κρυφίως ἴδῃ τὸ κάστρον κα-
 λῶς καὶ τὰ τοῦ κάστρου· [235] καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ
 φθινοπόρῳ ἦλθεν ὁ Τουραχάνης μετὰ καὶ τῶν υἱῶν
 αὐτοῦ καὶ πολλοῦ φωσάτου εἰς τὸν Μορέαν, ἐν ᾧ
 καιρῷ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔάλω ὑπὸ τῶν Μοραῖτων.
 [236] Καὶ τῆς ιζ' τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ
 ἔτους ἐγεννήθη καὶ ὁ τῶν Παλαιολόγων γένους διά-
 δοχος καὶ κληρονόμος, ὁ κύρ Ἀνδρέας ὁ Παλαιολό-
 γος· [237] καὶ τῆς δ' τοῦ ἀπριλλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ
 ἔτους ἦλθεν πάλιν ἀμηνῶς καὶ παρέπεσε τὴν πόλιν
 πολιορκῶν αὐτὴν πᾶσι τρόποις καὶ πάσαις μηχαν-
 ναῖς, διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης περικυκλώσας καὶ τὰ
 ἐπ' ἡμῖνα τῆς πόλεως, τετρακοσίων πλευσίμων ὄντων
 ἀπὸ τῆς θαλάσσης μικρῶν καὶ μεγάλων, διακοσίων δὲ
 χιλιάδων ἀνδρῶν ἀπὸ τῆς στερεᾶς, ἐχούσης τῆς πό-
 λεως, τῆς τοσαύτης εἰς μέγεθος, ἀνδρας πρὸς ἀντικα-
 ράταξιν ᾧ ὡς ἀνευ τῶν ξένων μόλις ὄντων σ' ἢ μικ-
 ρόν τι πρὸς. [240] Ἐγνων οὖν ἐγὼ τοῦτο οὕτως ἔχον,
 ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης· τοῦ γὰρ βασιλέως προστάξαν

τὸς τοῖς δημάρχοις ἔγραψεν εἰς ἕκαστος [241] τὴν
δημαρχίαν αὐτοῦ ἀκριθῶς, τοῖς δυναμένους στα-
θῆνα: ἐν τῇ κάστρῳ κοσμικοὺς καὶ καλογέρους, καὶ
τί καὶ τί ἄρμα πρὸς ἄμυναν νὰ ἔχη εἰς ἕκαστος αὐ-
τῶν, καὶ φέροντες εἰς ἕκαστος τῶν δημάρχων δέ-
δωκε τὸ κατάστιχον τῆς αὐτοῦ δημαρχίας τῷ βασι-
λεῖ· εἶτα ὀρίζει πρὸς ἐμέ· Αὕτη ἡ δουλεία πρὸς σὲ
ἀφορᾷ καὶ οὐ πρὸς ἄλλον τινὰ διὰ τὴ ἐπίστασθαι σε
καὶ καλῶς ἀριθμεῖν καὶ καλῶς φυλάσσειν τὰ φυλα-
κῆς δεόμενα καὶ ἀπόκρυφα· καὶ λάβε τὰ κατάστιχα
καὶ καθίσας εἰς τὸ δασπήτιόν σου λογάρισα ἀκριθῶς,
πόσοι εἰσὶν ἄνθρωποι, καὶ πόσα ἔρματα, καὶ πόσα
κοντάρια, καὶ πόσα σκουτάρια, καὶ πόσα τοξάρια,
καὶ ἐκτελέσας τὸν ὀρισμὸν αὐτοῦ φέρον δίδωκα τῷ
αὐθέντῃ μου καὶ βασιλεῖ τὸ κατάστιχον μετὰ λύπης
καὶ σκυθρωπότητος ὅτι πολλῆς καὶ ἔμεινε μόνον ἐν
ἀποκρύφῳ ἡ ποσότης εἰς ἐκεῖνον καὶ ἐμέ. [288] Καὶ
τῇ κθ' Μαιῶν ἡμέρᾳ, γ' ὥρᾳ τῆς ἡμέρας ἀρχῆ, ἀπῆρε
τὴν πόλιν ὁ ἀμηρᾶς, ἐν ἣ ὥρᾳ καὶ ἀλώσει τῆς πό-
λεως καὶ ὁ μακαρίτης αὐθέντης μου καὶ βασιλεὺς
κύρ Κωνσταντῖνος σκοτωθεὶς ἀπέθανεν ἐμοῦ πλη-
σίον αὐτοῦ οὐχ εὐρεθέντος τῇ ὥρᾳ ἐκεῖνη, ἀλλὰ προσ-
τάξει ἐκεῖνου εἰς ἐπίσκεψιν δῆθεν ἄλλου μέρους τῆς
πόλεως· ἰοὺ ἰοὺ κάμω, τῆς προνοίας οὐκ αἰδ' εἰς τίνα
με καιρὸν φυλαττούσης! Ἦν δὲ ἡ πᾶσα ζωὴ αὐτοῦ
δὴ τοῦ μακαρίτου βασιλέως καὶ μάρτυρος χρόνοι
μθ' καὶ μῆνας γ' καὶ ἡμέραι τ', ἀφ' ὧν ἦν βασιλεὺς
χρόνους δ', μῆνας δ' καὶ ἡμέρας κθ', ἑξῆς βασι-
λεὺς τοῦ γένους αὐτοῦ τῶν Παλαιολόγων ὑπάρχων·
ὁ γὰρ πρῶτος ἦν Μιχαὴλ· ὁ δεῦτερος Ἀνδρόνικος·
ὁ τρίτος Μιχαὴλ· ὁ τέταρτος Ἀνδρόνικος· ὁ πέμ-
πτος Ἰωάννης· ὁ ἕκτος Μανουὴλ· ὁ ἕβδομος Ἰωάν-
νης, καὶ ὁ ὄγδοος Κωνσταντῖνος. Ἦρχον δὲ καὶ βα-
σιλεῖον ταύτην δὴ τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ τού-
των γένος τῶν Παλαιολόγων χρόνους ἑκατὸν ἑνενη-
κοντα τέσσαρας καὶ μῆνας δέκα καὶ ἡμέρας δ'· ἄ-
λους οὖν ἐγὼ καὶ πάντα τὰ θυχερῆ καὶ κακὰ τῆς
εὐχμαλωσίας ὀπνεγκῶν ὁ ἀθλίος, τέλος ἐξαγορα-
σθεῖς.

υνδ'.

[309] Τῇ α' Σεπτεμβρίου τοῦ ἑβ' ἔτους εἰς τὸν Μυ-
ζηθρᾶν ἀπέσωσα, τῆς γυναίκος μου καὶ τῶν παιδίων
μου ὑπὸ γερόντων καὶ καλῶν Τούρκων ἀλωθέντων,
καὶ παρ' αὐτῶν πάλιν πραθέντων εἰς τὸν τοῦ Ἀμηρᾶ
μελαχούρην, ἦγουν κόμητα τῶν αὐτοῦ ἀλόγων, ὃς
καὶ πολλὰς καὶ καλὰς τῶν ἀρχοντισσῶν ἠγάρασε,
καὶ πολλὰ ἐκέρδησεν ἐπ' αὐταῖς· τοῦ δὲ κάλλους καὶ
τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν παιδίων μου οὐ δυναμένου
κρυθῆναι, [310] μαθόντος περὶ αὐτῶν τοῦ ἀμηρᾶ,
ἀπῆρην αὐτὰ δοὺς πρὸς τὸν μελαχούρην ἄσπρα χι-
λιάδας πολλάς. Ἐναπέμεινε δὲ ἡ ἀθλία μήτηρ μόνη
μετὰ μᾶς καὶ μόνῃς ἀνατροφῆς αὐτῆς, αἱ δὲ ἄλλαι
διεμερίσθησαν.

Ἐρωτήσετε δ' ἂν τις, καὶ τί ἐγεγόνει παρὰ τοῦ
βασιλέως τὸν διὰ μέσου καιρὸν τῆς μάχης, ἐν ᾧ δὴ
χρόνῳ καὶ καιρῷ ὁ ἀμηρᾶς παρεσκευάζετο, καὶ τί
πρὸς βοήθειαν ἐποίησαν οἱ ἕξωθεν Χριστιανοί. Καὶ
τῶν μὲν ἕξωθεν Χριστιανῶν δῆλόν ἐστιν ὅτι οὐδέ
τί ποτε· ἀλλὰ μᾶλλον καὶ εἰς τὸν τῆς Σερβίας δε-

σπότην Γεώργιον ἀποσταλεὶς ἀρχῶν τοῦ ἀμηρᾶ ἵνα
γένηται μέσος εἰς ἀγάπην μετὰ τῶν Οὐγγαρῶν, ἦν
ἀνατεθειμένος ὁ μετὰ τοῦ ἀποκρισαρίου τοῦ ἀπερ-
χομένου γραμματικοῦ Χριστιανὸς παρὰ τινῶν
Τούρκων τῶν τῆς βουλῆς, ἵνα εἶπῃ τῷ δεσπότῃ καὶ
ποιήσῃ τρόπον ἀναβολῆς εἰς τὴν ἀγάπην, ὅτι, ἂν
γένηται ἡ μετὰ τῶν Οὐγγαρῶν ἀγάπη, εὐ' οὗ ὑπάγει
ὁ ἀμηρᾶς κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· καὶ
ἐκεῖνος λόγον οὐκ ἐποίησατο, οὐκ εἰδὼς τοῦ ἀθλίου,
ὅτι, ἂν τυχὸν ἀφαιρεθῆ κεφαλὴ σῶμιτος, τὰ μέλη
εἰσὶ νεκρά.

Εἰς τὴν Βενετίαν καὶ βουλῆς γενομένης μεγάλης
ἀντέστη ὁ δουξ Φραντζίσκος Φούσκαρις οὐ κατ'
ἄγνοιαν· καὶ γὰρ καὶ ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης
ὄρισέ μας· ἀλλὰ καὶ [324] ἄλλοι οἱ ἰδόντες καὶ
ὀμιλήσαντες αὐτὸν (εἶπον) ὅτι φρονιμώτερον ἄνθρω-
πον εἰς τὴν Ἰταλίαν οὐκ εἶδον· ἀλλὰ διὰ κακίαν καὶ
φθόνον· οὐκ οἶδε γὰρ ὁ φθόνος προτιμᾶν τὸ συμφέ-
ρον· ἦν δὲ τὸ αἷτιον τοῦτο τοῦ Ἀλοῖστου Διέδου
ἐκεῖνου μέσου γεγονότος, ἵνα ὁ μακαρίτης αὐθέντης
μου κύρ Κωνσταντῖνος δεσπότης ᾖν καὶ εἰς τὸν Μο-
ρέαν αὐθέντης εὐρισκόμενος, ἐπάρῃ εἰς γυναῖκαν
αὐτοῦ δὴ τοῦ δουκὸς τὴν θυγατέραν καὶ μετὰ πολ-
λῆς προικῆς. Ὁ αὐθέντης μου οὖν οὐ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ
διὰ τὸ γενέσθαι οἶονε καὶ αὐτὸς καὶ ὁ τόπος αὐτοῦ
μετὰ τῆς Βενετίας ἦν, συνεκατέβαινε τὸ τοιοῦτον
συμπανθέρην, ἐμοῦ πλέον τῶν ἄλλων συναίνουτος
τοῦτο καὶ ἀναγκάζοντας· καὶ ἰδοὺ ἦν ἵνα γένηται.
Ἦς δὲ βασιλεὺς ἐγεγόνει καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀπῆλθε,
τοῦτο ἦν πάλιν ἀνοίκειον· τίς γὰρ τῶν τῆς πόλεως
ἀρχόντων ἢ ἀρχοντισσῶν κυρίαν καὶ δέσπαιναν κα-
τεδέξατο Βενετικῶν θυγατέραν, ἐνδόξου μὲν ἔσως
καὶ δουκὸς, ἀλλὰ προσκαίρως; ἢ τοὺς γαμβροὺς
τοὺς ἄλλους αὐτοῦ ὡς συγγάμβρους ἢ τοὺς υἱοὺς
ὡς γυναῖκαδῆλφους τοῦ βασιλέως; Λοιπὸν τούτου
γυρεύσαντος ἀπεπέμφθη καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος
ἐχθρὸς, καὶ πολλὰ εἰπόντων τῶν ἀρχόντων τοῦ
Ἀλοῖστου Χουρδᾶ καὶ τοῦ Ἀντωνίου Διέδου καὶ
ἄλλων πολλῶν καὶ ἀποδειξάντων ὅτι, ἂν ἀλωθῆ
ἡ Κωνσταντινούπολις, εἰς πολλὴν ζημίαν θέλει ἦσθαι
καὶ τῆς αὐθεντίας αὐτῶν, οὐκ ἴχυσαν. [325] Ἡ
Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης καὶ τί περὶ τούτου ἐφράντι-
σεν; Εὐρεθέντος καὶ γὰρ τοῦ Καρδηνάλιον Ῥωσ-
αῖας εἰς τὴν πόλιν, μέσος ἐγὼ παρ' αὐταῦ γέγονα
εἰς τὸν ἀοιδίμον καὶ μακαρίτην αὐθέντην μου τὸν
βασιλέα ἵνα γένηται πατριάρχης· καὶ (πάντα) νὰ
γένωνται παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ τότε πάπα, ἢ καὶ ἐκ
δευτέρου νὰ μνημονευθῆ ὁ πάπας· καὶ πολλῶν λό-
γων καὶ βουλῆς καὶ μελέτης γενομένης ἔδοξε τῷ
ἀοιδίμῳ βασιλεῖ, ὅτι τὸ ἦν νὰ λείψῃ παντελῶς, διότι
πατριάρχου γενομένου ἐνὶ χρεῖα παντελῶς ἢ νὰ
πειθῶνται αὐτῷ ἢ ἐχθρὰ νὰ γένηται καὶ πόλεμος
μέσον αὐτοῦ καὶ τῶν μὴ πειθομένων αὐτῷ· καὶ εἰς
τοιοῦτον καιρὸν ὁποῦ μᾶς ἐπεμβαίνει ἕξωθεν πόλε-
μος, καὶ ἔχωμεν καὶ ἕσωθεν πόλεμον, πόθεν κακόν!
τοῦ δὲ μνημοσύνου, ἃς γένηται διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς
βοηθείας ἡμῶν εἰς τὴν ἀνάγκην· καὶ ὅσοι ποιήσουν
τοῦτο εἰς τὴν ἁγίαν Συρίαν, οἱ ἄλλοι θέλουσιν ἦσθαι
ἀναίτιοι καὶ εἰρηνικοί.

Καὶ γενομένου τῆ 13' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, διέθεσαν ἰδοὺ μῆνες 25 καὶ τοσοῦτον λόγον ἐποίησαντο ὑπὲρ βοήθειας, ὅσον ἐποίησατε ὁ σουλτάνος τοῦ Κάρου· ἀπὸ δὲ τῆς Σερβίας. [326] δυνατοῦ ὄντος· νὰ ἀποστείλῃ χρήματα καὶ κρυφίως ἀπὸ πολλὰ μέρη καὶ ἀνθρώπους ὁμοίως δι' ἄλλου τρόπου, εἰδότες ἓνα ὁδόν; Ναὶ ἀληθῶς ἐστειλαν πολλὰ καὶ χρήματα καὶ ἀνθρώπους εἰς τὸν Ἀμηνᾶν πολιορκουμένην τὴν πόλιν· καὶ ἐθριάμβευσαν αὐτοὺς οἱ Τούρκοι καὶ ἔδειξαν, ὅτι Ἰδοὺ καὶ οἱ Σέρβοι καθ' ὁμῶν εἰσι. Τίς τῶν Χριστιανῶν ἢ τάχα τοῦ βασιλέως τῆς Τραπεζοῦντος ἢ τῶν Βλαχῶν ἢ τῶν Ἰσθμίων ἀπέστειλαν ἓνα ὁδόν, ἢ ἓνα ἄνθρωπον εἰς βοήθειαν ἢ φανερώς ἢ κρυφίως; Οἱ Οὐγγαροὶ ἐστειλαν ἱσως ἀποκρισιάρχους λέγοντας, ὅτι Σωζομένου τοῦ νὰ ἔχητε καὶ μετὰ τῆς πόλεως ἀγάπην, ἐποίησαμεν καὶ ἡμεῖς μεθ' ὑμῶν τὴν ἀγάπην· εἰ δ' οὖν, θέλομεν τὴν χαλάσειν. Ἦλθε τὸ ἀποκρισιάρχικον σχεδὸν κατὰ τὴν ἐδομοῦσαν, ἐν ᾗ ἐμαλλόν ἓνα παλεμήσουν, καὶ εἰ μὲν ἐπάρουσ αὐτὴν, ἵνα εἰπωσὶ πρὸς αὐτοῦ· Ἰδοὺ ἀπήραμεν αὐτὴν, καὶ ὑμεῖς ἀπέλιθετε καὶ, ὡς ἂν θίλητε, ἔχετε ἡμᾶς ἢ ἀγάπην ἢ μάχην· ὃ δὴ καὶ ἐγένετο· καὶ τοῦτο πρὸς ἐκείνους ἐβράβη· εἰ δὲ καὶ οὐδὲν τὴν ἐπαρνον, [327] νὰ σηκώθωσι καὶ νὰ εἰπωσὶν ὅτι καὶ διὰ τὴν ἡμῶν ἀγάπην καὶ τὸν λόγον τῆς συμφωνίας ἐσηκώθημεν, ἢ καὶ νὰ ἐποιέι καὶ ἀγάπην, ὡς ἠκούσαμεν, ὅτι ἔλεγεν, ὅτι, ἂν οὐδὲν ἐπάρω αὐτὴν, εὐθύς νὰ ποιήσω ἀγάπην, ὅτι εἰς πᾶσάν μου τὴν ζωὴν νὰ ἴσταται.

Ὁ δὲ μακαρίτης καὶ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς, τί οὐκ ἔπραξεν κρυφίως καὶ φανερώς πρὸς βοήθειαν τοῦ δεσπότη αὐτοῦ καὶ τῶν Χριστιανῶν ἢ τῆς ζωῆς αὐτοῦ; Ἡ ἐνεθυμεῖτο, ὅτι, εἴαν ἐπισουμῆ τίποτε, νὰ φύγῃ, δυνατοῦ καὶ εὐκόλου ὄντος; Τίς γὰρ ἐπίστατο τῶν ἄλλων πάντων πᾶρξεν τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἰωάννου, ὅτι ὁ Ἰάχκος προσζήτησεν νὰ τὸν δώσῃ ἢ τὴν Σηλυμβρίαν, ἢ τὴν Μεσημβρίαν, καὶ νὰ εἴη εἰς τῶν ὑποχειρίων αὐτοῦ, καὶ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ ἐκεῖσε ἔχει, καὶ εἰς καιρὸν μάχης τῶν Τούρκων νὰ εἴη ἐχθρὸς ἐκείνων καὶ βοηθὸς τῆς πόλεως· καὶ ὡς ἐγένετο ἡ μάχη, ἐβράβη αὐτῷ ἡ Μεσημβρία, καὶ τὸ χρυσόβουλον δι' ἐμοῦ ἐγράφη· καὶ ὁ γαμβρὸς Θεοδοσίου τοῦ Κυπρίου ὁ τοῦ Μεγαλή υἱὸς ἐκόμισεν εἰς ἐκεῖνον· τίς ἠπίστατο τὴν τοῦ βραχίονος ζήτησιν τῶν Κατελάνων, ὅτι νὰ δοθῇ πρὸς ἐκεῖνον ἢ Ἀἷμνος καὶ νὰ εἴη κατὰ τῶν Τούρκων ἐν τῇ θαλάσῃ αἰεὶ καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐν ἀνάγκῃ βοηθός, καὶ ἐπράττετο; Τίς [328] ἠπίστατο, ὅσα δὴ καὶ χρήματα καὶ ἐπαγγελίας δέδωκε καὶ ἐστειλεν εἰς τὴν Χίον διὰ τοῦ Γαλατᾶ, ἵνα στελλωσιν ἀνθρώπους καὶ οὐκ ἐστειλαν; Τίς καὶ νηστείας καὶ δεήσεις ἐποιεῖτο καὶ δι' ἑαυτοῦ καὶ διὰ τῶν ἱερέων διδοὺς αὐτοῖς χρήματα, ἢ τοῖς πτωχοῖς πλείω ἐθεράπευσεν ἢ ἐπαγγελίας ἐποίησατο πλείους εἰς Θεὸν εἰς τὸ ἐλευθερωθῆναι τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Τούρκων· ἀλλ' ὅμως πάντα ταῦτα μὲν παρεῖθε Θεός, τίσι κρίμασιν, οὐκ οἶδα· τὰ δὲ ἠγνοοῦσαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἕκαστος ἔλεγε κατ'

ἐκεῖνου τὸ ἦθελον. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον τοῦ λόγου ἐπανέλθωμεν.

[333] Τῷ αὐτῷ δὴ φθινοκώρῳ τοῦ 25' ἔτους δηλονότι τολσίως ἐπανέστησαν οἱ τοῦ Μορέως Ἀλβανίται κατὰ τῶν δεσποτῶν καὶ αὐθεντῶν αὐτῶν· καὶ τὸν, οὐκ οἶδα τί εἶπεῖν, Καντακουζηνὸν Μανουὴλ δεσπότην τάχα πεποιθήκασι. Τὸν δὲ Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ χρόνου, ἐλθόντος πάλιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Τουραχάνη μετὰ φωσάτου ὑπὲρ βοήθειας τῶν δεσποτῶν, καὶ κακώσαντος μικρὸν τοὺς Ἀλβανίτας καὶ τὸν αἰχμαλωτὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Κάρητα λαθὼν ἐπαπέστρεψεν· ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ μὴν ἐνεῖλεν αὐτοχειρῆς τὸν φίλτατόν μου υἱὸν Ἰωάννην ὁ ἀσεβίστατος καὶ ἀπηνέστατος ἀμηνᾶς, ὡς δὴθεν βουλευθέντος τοῦ παιδὸς τοῦτο ποιῆσαι κατ' αὐτοῦ, οἴμοι οἴμοι τῷ δυστυχεῖ καὶ ἄλλῳ γενέτη! — χρόνων ὄντος 10' καὶ μηνῶν 11' παρὰ ἡμέραν, φρόνημα καὶ κορμὴν ἔχων πολλῶν πλείονων χρόνων. Τῷ αὐτῷ δὲ Δεκεμβρίῳ καὶ εἰς τὸ Λεοντάριον ἀπῆλθον κάγω· καὶ τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν τὸν πορφυρογέννητον προτεκύνησα, καὶ εἰς τὴν δουλοσύνην αὐτοῦ με προεπέδειξα. [334] καὶ τὸ χωρίον τὴν Κέρτασιν εὐεργέτησεν ἀργυροβούλλῳ, καὶ πρὸς τοὺς δεσπότης Σερβίας, τὸν συμπένθερον καὶ γαμβρὸν αὐτοῦ, ἠτοίμασεν ἀπελθεῖν με τῷ ἔαρὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ πολλὰ· καὶ ἀναγκασίας δουλείας καὶ ὠφελίμους ἀμφοτέρων, τοῦτου λέγω κάκεῖνων· καὶ ὀρθωθεὶς ἀπῆλθον καὶ εἰς τὴν Μεθώνην, ἵνα διὰ πλευσίμου ἀπέλθω εἰς τὸ Ραπούση, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Σερβίαν, εἰ καὶ ἐσκόπει, εἰς τὸν Μορέαν μὲν τοῦ γυναικαδέλφου αὐτοῦ Καντηριώου υἱοῦ τοῦ πριγκίπου ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ Χλουμουτζίου φυγόντος, καὶ σύγχυσιν ποιήσαντος εἰς τὸν τόπον, τοῦ δὲ ἀμηνᾶ κατὰ τῆς Σερβίας ἀπέλθοντος, ἐν ᾧ δὴ καιρῷ καὶ τὸ Ὀμόδρουδον ἀπῆρην· ὡς δὲ πλέον τὸ τῆς Σερβίας οὐκ εἶχε καιρὸν πραχθῆναι, ἀπῆλθον διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Πάτραν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ περάσας ἀπὸ τὴν Βοστίτζαν πέρα.

υγι'.

Τῆ α' Σεπτεμβρίου τοῦ 25' ἔτους ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Λίον, ἵνα ἀποκρύφως διαβιβάσω καιρὸν, ἕως οὗ ἀπὸ τοῦ τῆς Σερβίας μέρους ἐπαναστήσῃ ὁ ἀμηνᾶς, καὶ ὁ τὴν ἀθλίων τῶν παιδῶν μου μητέρα ἔχων εἰς χωρίον μελαχούρης αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν ἔλθῃ, ἢν καὶ ἐξαγοράσας, ἐπιστρέψαντός μου τὴν Ἀνδριανούπολιν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν μετ' αὐτῆς Χρυσουβεργίαν, ἐν τῇ Πάτρᾳ τὸν Φευρουάριον ἐπανέστρεψα μετ' αὐτῶν, πολλὰ κακοπαθήσας καὶ ἐξοδιάσας· τὸν δ' Ὀκτωβρίον, ἐν ᾧ δὴ ἐγὼ εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀνδριανούπολιν [335] διέτριβον, ἐλθόντος τοῦ Τουραχάνη μετὰ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ πολλοῦ φωσάτου, ὑπὲρ βοήθειας τῶν αὐθεντῶν καὶ δεσποτῶν τοὺς Ἀλβανίτας· ἐδοῦλωσαν ὅπως δὴ ποτε κακώσαντες καὶ τὸν ψευδοδεσπότην ἐδίωξαν· ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ, καὶ τῆ β' Ἰαννουαρίου ἐγεννήθη καὶ τῷ δεσπότη κυρίῳ Θωμᾶ καὶ ὁ κύρ Μανουὴλ ὁ Παλατολόγος.

υγι'.

Καὶ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 25' ἔτους ἀπέθανεν Θάμαρ

ἡ καλή μου θυγάτηρ ἐν τῷ τοῦ Ἀμηρά σαβραγίφ λαιμώδει νόσῳ (τοῦ τοῦ μοι τῷ ἀθλίῳ γενέτη!) οὔσα χρόνων ἰδ' καὶ μηνῶν ε' ἐμοῦ δὲ τοῦ ἀθλίου οὐκ εἰδότες τοῦτο τῇ κε' τοῦ Ὀκτωβρίου ἀπαστάλην ἀποκρισιάρως εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν Βενετικῶν, δουκὸς δυτος αὐτοῦ δὴ τοῦ Φραντζέσκου Φούσκαρι· ὑφ' ὧν καὶ ἐτιμῆθηκα καὶ εὐεργετήθηκα καὶ εἰς χρημάτων καὶ γραμμάτων. Καὶ τῇ ε' Ἀπριλλίου ἐπανέστρεψα εἰς τὴν Πάτραν Θεοῦ καὶ μόνον βοήθειαι ἀπὸ τοῦ ὑπερβάλλοντος τῆς θάλασσης κακοῦ, οὔτε καθ' ἑδὼν ἡμᾶς συνήντησε· καὶ τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἀπῆρεν ὁ ἀμηράς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. Τὸν δὲ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπελθόντες τοῦ ἀμηρά εἰς τὸ Μπελοσγράδον τὸ πλέον μερικὸν ἀλώσαντος, αὐτὸς τέλος κακῶς [385] ἐδιώχθη παρὰ τῶν εἰς αὐτὸ ἐλθόντων εἰς βοήθειαν, τοῦ Ἰάγκου ἀηλονότι καὶ τοῦ Καπιστριανοῦ, καὶ ἑτέρων ἀξιολόγων ἀνδρῶν· καὶ ἤστηθεῖς καὶ τοῦ χρησίμου Μπεϊλερμπεὶ αὐτοῦ ἀποθανόντες, ὡς φυγὰς ἦγατο.

υγ'.

Καὶ τῷ ξε' ἔτει ὁ τοῦ τῆς Οὐγγαρίας φουσαάτου ἄρχων καὶ κουβερνάριος ὁ Ἰαγκος ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ Καπιστριανὸς, ἔτι δὲ καὶ ὁ τῆς Σερβίας ἄρχων καὶ δεσπότης κύρ Γεώργιος ὁ Βαῦλκος ἐτελεύτησε. Καὶ Μαιῶ β' τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ βασιλεὺς ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν· ἐν ἧ σχεδὸν ἡμέρᾳ καὶ ὤρᾳ διέβη εἰς τὸν ἀμηράν ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀμήρισσα μετὰ τοῦ πρώτου ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ τυφλοῦ καὶ τοῦ θείου αὐτῆς Θωμά τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ παντὸς τοῦ βίου αὐτῶν, φοβηθέντες διὰ τὸν βίον τῆς μητρὸς, τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν νύμφην αὐτοῦ.

υνη'.

Καὶ τῷ ξς' ἔτει μηνὶ Νοεμβρίῳ καὶ αὐτὸς ὁ δεσπότης Λάζαρος ἀπέθανε, καὶ ὁ ἀμηράς τὸν Μπεϊλερμπεὶ αὐτοῦ Μεχεμέτην ἀπέστειλεν, ἵνα, εἰ δυνατὸν, τὸ Σμεντώροβον καὶ πᾶσαν δὴ τὴν Σερβίαν μετ' εἰρήνης λάβῃ καὶ ἄλλον ἀνεῖ· αὐτῶν τόπου δώτη τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ δὴ τοῦ Λαζάρου· ἔπερ τότε μὲν οὐ κατωρθώθη, ἀλλὰ μόνον τὸ Περιστέριν ἀπῆρε προδοσίᾳ, μετὰ τινα δὲ καιρὸν καὶ τὸ Σμεντώροβον καὶ τὸν ἄλλον τόπον, καὶ ἔδωκε τὴν βασιλείαν [387] τάχα κάστρα τινά, ἔπερ ὁ ἀμηράς εἰς τὴν Μπούθαν εἴλε. Μαιῶ ιε' τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἀμηράς εἰς τὸν Μορέαν ἦλθε, καὶ εἰς τὴν Κόρινθον καταλύσας φουσαάτον εἶχε ταύτην ἀπακλεισμένην, αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἔπεσε εἰς τὴν μέσην τοῦ τόπου· καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε τὰ μὲν ἠχμαλώτους, τὰ δὲ κατέκαυσε καὶ ἔφρῆσαν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν Ἀκοθαν, τὸν Ἀετόν, καὶ τὰ Πέντε χωρία· καὶ ἐξελθὼν ἐκείσε ἦλθε καὶ ἔπεσαν εἰς τὸ Μουχλίν, ὃ δὴ καὶ ἔδωκε πρὸς αὐτὸν ὁ καλὸς κάγαθος Ἀσάνης Δημήτριος. Τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἐπιστρέψας ὁ ἀμηράς ἦλθε καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν Κόρινθον ἣν δὴ καὶ δεδιόκασιν πρὸς αὐτὸν οἱ γενναῖοι ἄρχοντες, ὁ Ἀσάνης Ματθαῖος καὶ ὁ Λουκάνης Νικηφόρος, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ ε' ὧν ὁ μὲν εἰς τὴν κεφαλὴν εἰς αὐτὴν, ὡς μὴ ὑφελεν, ὁ δὲ Ἰσάνης δραμῶν ἦλθεν εἰς αὐτὴν, πότερον ἵνα ἡ

ΠΑΤΡΟΒ. GR. CLVI.

κάλλιον φυλαχθῆ ἢ συντομιωτέρως δεθῆ, οὐκ οἶδα, εἰ καὶ δῆλον ἐκ τῶν πραγμάτων· διδωκότες οὖν τὴν κεφαλὴν τοῦ σώματος τοῦ Μορέως τὴν Κόρινθον, τάχα καὶ ὀρκωμτικὰ ἀγάπην παποιήκασιν, οὔτως ὅτι καὶ ὁ δεσπότης [388] κύρ Θωμάς τὴν Πάτραν δώσῃ μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ τὰ Καλάβρυτα καὶ τὸ Γρεβενόν, καὶ ἀπλῶς πάντα ὅσα ὁ μακαρίτης βασιλεὺς κύρ Κωνσταντῖνος δεσπότης ὦν καὶ εἰς τὸν Μορέαν εὐρισκόμενος εἶχεν· ἔπερ δὴ ἀκούσας ὁ αὐθέντης μου καὶ κύριος αὐτῶν (ἦν γὰρ εὐρισκόμενος εἰς τὴν Μαντινείαν πανοικαί, δραμῶν εἰς τὰ περὶ τῆς Τρύπης βουνά, ἐνθα δὴ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦν καὶ οἱ ῥηθέντες καταστάται τῶν τοιούτων ἀξιεπείνων ἔργων ἦλθον), οὐ βουλευσάμενος οὐδ' ἀναβολὴν τιν' ὀλιγοῦν ποιήσας, ἀλλὰ πέμψας τὸν αὐτοῦ δυτὸς μέγαν Πριμικύριον τὸν Λάζαρον πάντα τῷ ἀμηρά παραδέδωκεν ὡς λάχανα κήπου· τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἡμέραν καὶ ὁ ἀμηράς, ἔπει τὴν ἀναγκαζόμενος ἐξελθεῖν διὰ τινα αἰτία, καταλείψας Ἀμάρην τὸν τοῦ Τουρτζάνη υἱόν, ἵνα αὐτὰ λάβῃ, ἐξῆλθε τοῦ Μορέως.

υνθ'.

Τὸν δ' Ὀκτώβριον τοῦ ξς' ἔτους ἀποκρισιάρως ὁ ἀμηράς ἐστείλαν εἰς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον, ἵνα τὴν θυγάτηρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα πέμψῃ αὐτῷ δὴ τῷ ἀμηρά· εἰ δ' οὖν, μάχῃ μέσον αὐτῶν ἔσται, ὡς δὴ ἀποκρισιάρως καὶ εἰς τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν ἐλθὼν, εἰς τὸν Ποντικὸν εὐρισκόμενον, ὄρκους αὐτοῦ ἀπῆρεν ἀγάπης καὶ τὰ μὴ φθάσαντα δεθῆναι κάστρα εἰς τὸν αὐθέντην αὐτοῦ, [389] καὶ ἀπῆλθε τὸν δὲ Ἰαννουάρτιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ὁ καλὸς κάγαθος Λουκάνης Νικηφόρος ἢ μᾶλλον Μορεοφθόρος, καὶ τῶν πρώτων καὶ πιστῶν ἀρχόντων τοῦ δεσπότη καὶ Δημητρίου λογιζόμενος, καὶ τινεῖς ἄλλοι Ἀλβανικῶν καὶ Μοραϊτῶν, οὓς καὶ αὐτοὺς πολλῶν πλέον τὸ εἰς κακίαν ἐκείνων πρόχειρον φρονήσαν, ἔπεισαν τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν, ἵνα καὶ κατὰ τοῦ ἀμηρά καὶ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐπανάσσειν ποιήσῃ, καὶ φάγῃ τοὺς ὄρκους ὡς λάχανα, οὓς πρὸ ὀλίγου μετ' αὐτῶν ἐποίησαν, καὶ ταῦτα τοῦ ἄλλου ἀγαθοῦ ἀνδρός Ἀσάνη Ματθαίου πρὸ ὀλίγου ἀπειθόντος καὶ δυτος εἰς τὸν ἀμηράν ἀποκρισιάρως διὰ τὴν δουλείαν δεθῆναι τοῦ ἀνοικεσίου τῆς ἀνεψίφας αὐτοῦ. Ἐξελθόντος οὖν τοῦ δεσπότη καὶ κύρ Θωμᾶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Φευρουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπὸ τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ ἐνωθέντος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὸ κατ' αὐτοῦ ἢ καὶ τὰ κατ' αὐτῶν, ὡς ὁ λόγος προΐην δηλώσει, ἀπῆραι ἀπὸ μὲν τοὺς Τούρκους τὰ Καλάβρυτα καὶ μόνου ἐκ τῶν κάστρων, ὧν ἐθορήρουν λαβεῖν, ἐξ ὧν ἐκρατοῦσαν οἱ Τούρκοι, ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου τοῦ δεσπότη καὶ κύρ Δημητρίου, ἔπερ αὐτοὶ οἱ ἐργάται τῶν κακῶν ἐκρατοῦσαν ὡς κεφαλαίικια, ἦγον Καρύταιναν, Βορδοῖαν, Καστρίτζαν, καὶ ἑτερά τινα καὶ οὔτως, ἵνα πάλιν ἔχωσι αὐτοὶ ταῦτα, ὡς αὐθένται αὐτῶν, οὐχ ὡς κεφαλάδες· ἐκατόρθωσαν δὲ οὐδὲν ἄλλο οἱ φρόνιμοι καὶ πρακτικοὶ καὶ γενναῖοι ἄρχοντες, ἢ μόνον ὅτι [390] ἐπῆραν κατ' αὐτῶν Θεὸν τὸν τοῦ παντὸς ποιητὴν καὶ αὐθέντην τῶν ἐπι γῆς ἰσχυρῶ.

θβ

τερον, και αδελφὸν και μητέτην ἐντὸς τοῦ τόπου. Α πωος και πράξιω: Γεώργιος δ. Παυλ. [395]. και οὐκ ἐνθυμηθέντες οἱ ἀθλοῖοι, οὔτε τοῦ ἀφευδοῦς τὸ λόγιον, ὅτι πᾶσα οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἐρημεύεται, οὔτε τὸν παροιμιώδη λόγον τὸν, « Πρὸς τοὺς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς, » ἀλλ' ἐπανέστησαν και πρὸς τρεῖς και τοιοῦτους. Καὶ τούτων οὕτως προ- θάντων πρῶτον μὲν Θεὸς παρθεῖεν αὐτοῖς, και τί ἐπράξατον, οὐκ ἐγένωσκον· ἀλλ' ὡς τοὺς ἰχθύας τοὺς μέσον σαγήνης ὄντας, οἱ ἀγνοοῦσιν ὅτι πάντες ὁμοῦ ἔλκονται εἰς γῆν, ἐκεῖνοι δὲ, εἰς τοῦτο γίνη- ται, διώκουν και διώκονται και ἀλλίσκονται και φθειρόνται οἱ ἐλάττωτες ὑπὸ τῶν μεγαλωτέρων, οὔτω και οὕτοι· ὁ μὲν γὰρ δεσπότης κύρ Θωμᾶς παρίπιπτε και ἐπολιόρχει τὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Καλομμάταν και Μαντίνειαν, και συνεργοὺς εὖρε πρωτοστράτορα τὸν ἀριστον πρωτοστράτορα τὸν Σεβαστόπουλον Νικόλαον (τὸν Εὐδλίμανα Ἰωάννην Λέοντα) μεσάζοντα οὐγγισμῶρον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, και τὸν περιπόθητον γυναικὸθεῖον, τὸν πλείον Κυ- θωνίδην ἢ Τζαμπλάκωνα. Ὁ δὲ δεσπότης κύρ Δη- μητρίος πάλιν τὸ Λεοντάριον και τὰ αὐτοῦ και τὸ Πέδημα διὰ τοῦ Παλαιολόγου Γεωργίου, [391] περιποθήτου ἐξαδελφοῦ, και μεσάζοντος τοῦ δεσπό- του κύρ Θωμᾶ και τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Μποχάλη Μανουήλ, εἰ και ὁ μὲν τάχα ἀπῆρε τὴν Καλομμά- ταν και τὸ Λεῦτρον και πολὺ τοῦ τῆς Μάνης ζυ- γοῦ· τοῦ δὲ δεσπότην κύρ Δημητρίου ἐρχομένου ἐμῆσαι ἐν τῷ Λεονταρίῳ, ὡς ἔμαθε τοῦτο ὁ ἀδελ- φὸς αὐτοῦ, ἔδραμε και προῖαθὼν ἐπέθη ἐν αὐτῷ, και ἀπέμεινεν ἀπρακτος ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος τοῦ Παλαιολόγου και τῶν Μποχαλείων φυγόντων μόνων και ἀπελθόντων εἰς αὐτὸν, εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἐπαναστρέψαντα, ἐτι δὲ και τὸ κακίστον και ἀνω- φιλέστατον γένος τῶν Ἀλβανιτῶν, καιροῦ λαβό- μενον τῆς ὑπολήψεως και πλεονεκτικῆς και ἀρπα- κτικῆς αὐτῶν γνώμης ἀρματοῖο, τί οὐκ ἐπράξαν, ἢ τί οὐκ εἰργάσαντο κακόν; Ἀπιστοῦντες γὰρ εἰς τοῦ Σαββάτου ἀπὸ τὸν ἕνα τῶν αὐθεντῶν εἰς τὸν ἄλλον ἀπῆρχοντο· και κάστρα, ὡς ἡ ἐκείνων γλώσσα, εἰς κεφαλατίκια ἀπῆτουν, εἰ δ' οὖν, εἰς τὸν ἄλλον ἀπῆρχοντο· και οἱ ἄλλοι πρὸς τὸν ἕτερον τῶν δε- σποτῶν ὁμοίως. Διὰ μέτου οὖν, εἴ τι ἄρα και εὐ- ρισκον τῶν ἀθλίων τάχα Ῥωμαίων, ἀλλὰ δὴ και Ἀλβανιτῶν και συγγενῶν πολλάκις και οἰκείων αὐτῶν πάντα διήρπαζον και ἑφάνιζον· ἐγένοντο δὲ ταιαῦτα και τσαῦτα, ὅτι τίς ἀξίως αὐτὰ θρηνη- σαιεν; Ἀλλὰ δὴ και αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, οἱ εἰς τὴν Κόρινθον [392] και τὴν Πάτραν εὐρισκόμενοι, και- ροῦ λαβόμενοι δικαίου τοὺς μὲν ἠχμαλωτίζον, τοὺς δὲ ἀπέκτεινον, τοὺς δ' αὐθέντας και τοὺς ἀρχοντας κατεγέλων, βλέποντες καθ' ἑαυτῶν τὰ ξίφη ὠθοῦν- τας. Ταύτας δὴ τὰς ἐργασίας κάμου ἐννοήσαντες, εὐρισκομένου μου εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἐνθα δὴ και ἐπράττοντο, και τὰ αὐτῶν συμπεράσματα σκοπή- σαντες, πρὸ τοῦ ἐξελεθῆν τὴν δεσπότην ἀπὸ τῆς Ἀρ- καδίας, ἐξῆλθον κάγω κλάσας αἰτίας τινάς, και ἀπῆλθον εἰς τὴν Πέδασον, ἢ νῦν Μεθώνη καλεῖται, περὶ τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἀλλὰ δὴ και ὁ χρήσιμος ἀρχων ἀπὸ τι γνώ-

αὐτὸς ἀφείε και αὐθέντην και τὰ πλείω τῶν αὐτοῦ ἔλθε και αὐτὸς ἐν τῇ Μεθώνῃ· και καθήμενοι ἀμ- φότεροι ἐν λιμένι, ἐκαρᾶθοκοῦμεν καθ' ὥραν τὸ τῆς τοιαύτης τρικυμίας τέλος, εἰ και τοῦ Θεοῦ μακρο- θυμήσαντος ἐμάκρυνεν, ἵνα οἱ ἀσύνετοι κατὰ συνή- σωσι και εἰ μωροὶ κατὰ φρονήσωσι, και ὁμόνοια και εἰρήνη γάνηται μέσον αὐτῶν, και τοῦ Θεοῦ δεηθῶ- σιν, ἐτι δὲ και τοῦ ἀμηνᾶ, και ἐλεήσῃ μὲν αὐτοὺς ὡς ἐλεήμων Θεὸς, προστάξῃ δὲ και τὸν δῆμιον αὐ- τοῦ Ἀμηνᾶν, και ἀφήσῃ αὐτοὺς ζῆσαι πλείονα χρό- νον· τόπον γὰρ και τάξιν ἔχει και αὐτὸς εἰς Θεὸν, οἷαν οἱ αὐτοῦ δῆμιοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες πληροῦσι μὲν τῷ θελήματι και τῇ προσταξεί αὐτοῦ, εἰσι δὲ μίσητοι και ἀποτρόχαιοι.

Και τούτων δὴ τῶν προφῆρηθέντων κακῶν εἰς τὴν ἄπαντα τοῦ Μωρώς ἀθλοῦ τάπον γινομένων, ἐλθόν- τος και φωσάτου μερικοῦ ἔξωθεν, κατέδραμον τὸν τόπον ἄπαντα, ἵνα ἄκαρ κακὰ παρῆλπον οἱ οἰκί- τορες και κύριοι αὐθένται και ἀρχοντες, οὐκ ἀπὸ προαιρέσεως ἀλλ' ἀπὸ ἀδυναμίας πράξωσιν αὐτοί, τοῦ μὲν ἑνὸς τῶν δεσποτῶν ἰχθυοὶ ὄντες, τοῦ δ' ἄλ- λου τάχα φίλοι· ἐν δὲ δεσπότην και ἰχθυὸν αὐτῶν κύρ Θωμᾶν εἰς τὰ περὶ τὸ [394] Λεοντάριον εὐρόντες και διώξαντες και αἰχμαλωτίσαντες, ἐπειτα φέρον- τες τὸ κατευνοτάπιον ἦτοι τὰς τένας αὐτῶν πλη- σίον τῶν ὀσπητίων τοῦ Λεονταρίου ἐθήκαν, εἴτε ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὰ περὶ τὸν Μυζηθρᾶν και τὸν φίλον αὐτῶν δεσπότην, και ἀπ' ἐκεῖ διεθήσαν νηκταὶ και μετὰ πολλοῦ κέρδους ζῶσι τε και ἀν- θρώπων. Μόλις οὖν κατὰ ἐννοήσαντες οἱ αὐθένται και ἀδελφοὶ τὸ κακὸν τῆς ἐαυτῶν μάχης, και συ- ναχθέντες εἰς τὸ Κατρίτζιν ἐποίησαν τάχα ὄρκους εἰρήνης και τοῦ τῆς Λακκαδαμονίας (μητροπολίτου) μετὰ τοῦ σάκκου αὐτοῦ λειτουργήσαντος, ὅπῃταν τοῦς Χριστιανοὺς μετὰ φόβου Θεοῦ και πίστεως προσελθεῖν ἐκδοῦσιν οἱ Ἰσραῖλ, προσελθόντες οἱ αὐθένται και ἀδελφοὶ και ὁμόσαντες, ἔμειναν, ὡς ἡκούσαμεν, ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος ἐν τῷ συμ- πεφωνημένοις μέχρι τινός· και πάλιν ἦν ὁ αὐτὸς, ὡς οὐδενός καινοῦ γεγονότος· ὡ τῆς ἀναχθῆς και μακροθυμίας σου, Χριστὲ βασιλεῦ, και εἰς αὐτὸν και τοὺς αἰτίους! και ἤρξαντο πάλιν τὰ κακὰ και ἐτι, τῶν χθὲς τοιαύτων φρικτῶν ὄρκων λυθέντων, και ἐπράττεν ὁ καθεὶς κατὰ τοῦ ἑτέρου κατὰ τὸν ἑδῶντο τὸς ἐλπίδας, ὁ μὲν εἰς τὴν φίλιαν τοῦ ἀμηνᾶ και βοήθειαν, και τὴν ἀδικίαν, ὅπου ἠδικήθη εἰς τε τοὺς ὑποχειρίους αὐτοῦ και τὰ κάστρα, [395] ὁ δὲ εἰς τὴν ἐπισορκίαν τοῦ ἄλλου και εἰς τὸ κατὰ τῶν ἀπτεδῶν τάχα μάχεσθαι.

υξ'.

Τούτων οὖν οὔτω κακῶς πραττομένων διέβη και ὁ χειρῶν τοῦ ξη' ἔτους, και τὸν Μάιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἰδὸν και ὁ ἀμηνᾶς ἔλθεν κατ' ἀμφοτέρων. Ἀπελθόντος δ' αὐτοῦ ἐξ ὄρθου εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, ἐπει ἐκαὶ εὐρισκατο ὁ δεσπότης, διὰ τὸ εὐρισκεσθαι τὸν ἀδελφὸν και ἰχθυὸν αὐτοῦ εἰς τὴν Καλομμάταν και πολυμιζόντος τὴν Μαντίνειαν, κατῆλθε και ἀκου- σίως ἐκουσίως, και ἐδουλώθη εἰς αὐτόν· λαθὼν δὲ

ὁ μηρᾶς καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Μυζηθρᾶν καὶ φυλακὴν περιθεῖς εἶπε πρὸς τὸν δεσπότην· Σὺ μὲν, ὦ δεσποτα, ἐπεὶ οὕτως ἦλθον εἰς σὲ τὰ πράγματα, τὸν τόπον τοῦτον πλέον οὐδὲ ἤμπερ εἶς νὰ τὸν ἀρχῆς· ἀλλ' ἐπεὶ πατέρα σου ἐστήσαμεν λαθεῖν εἰς γυναῖκά μας, τὸν τόπον τοῦτον δὲς ἡμῖν. Σὺ δὲ καὶ τὸ κρεῖττον σου ἐλθετε μεθ' ἡμῶν, καὶ θέλομεν σὰς δώσειν ἕτερον κῆρυον εἰς τὸ νὰ ἔχητε νὰ ζῆτε· ἄπερ σπέρξας καὶ ἀκουσίως ἔπερψε καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ Τούρκους, [396] ἵνα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν θυγατέρα λάβωσι καὶ φέρωσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν Μονεμβασίαν παραδώσωσιν· ἐκεῖσε γὰρ αὐταὶ εὐρίσκοντο, ὧν τὸ μὲν ἐγένετο (ἐξῆλθον γὰρ καὶ ἦλθον ἐκουσίως, ἐνθα ἦσαν ὁ τε ἀμηρᾶς καὶ ὁ δεσπότης)· οἱ δὲ Μονεμβασιώται καὶ ὁ εἰς κεφαλὴν εὐρισκόμενος Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος κρατήσαντες [397] τὸ κάστρον δεδώκασιν αὐτῷ τῷ δεσπότηι κυρίῳ Θωμᾶ, μετὰ ταῦτα καὶ αὐτὸς τάχα τῷ πάπῃ.

[405] Ὁ δ' ἀμηρᾶς τὴν μὲν βασίλισσαν καὶ τὴν θυγατέρα οικονομήσας ἐστειλεν ἔξω μετὰ τινῶν τῶν αὐτοῦ καὶ αὐτῆς, τὸν δὲ δεσπότην ἦγε καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ. Ἐλθόντες οὖν εἰς τὴν Βορδονίαν καὶ τὸ Καστρίτζιν, οἱ μὲν εἰς τὴν Βορδονίαν γυναῖκοι ἀρχόντες αὐτῆς φοβηθέντες ἔφυγον ἀφέντες αὐτήν, οἱ δὲ εἰς τὸ Καστρίτζιν τάχα μέχρι τινὸς ἀντισταθέντες καὶ πολεμήσαντες τέλος προσεκύνησαν, καὶ κατελθόντες στεφανωθῆναι ὑπὲρ τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτῷ, οὓς μὲν αὐτῶν ἐκαρτόμησεν, οὓς δὲ εἰς πάλους ἐκάθισε, τὸν δὲ Πρωτοκεκῶν ἐκδείρας ἐτελείωσεν, ὅξιον τέλος τῶν ἔργασι καὶ πράξεων ἀπολαύσαντος. Ἐλθόντος οὖν αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀμηρᾶ καὶ εἰς τὰ περὶ τὸ Λεοντάριν καὶ αὐτὸ τὸ Λεοντάριν, καὶ εὐρίων αὐτὸ ἔρημον ἀνθρώπων, αὐτὸ μὲν ἀπῆραν· εἰς δὲ τὸ Γαρδίκιον, ἐνθα οἱ ἄνθρωποι ὡς ἰσχυρότερον ἀπῆλθον φυλαχθεόμενοι, ἀπελθὼν ἐπολεμήθη μέχρι τινὸς παρὰ τῶν Λεονταριτῶν· τέλος δὲ ἐδουλώθησαν· [406] καὶ ἐγένοντο πάντες παρανάλωμα μαχαίρας σὺν γυναῖξί καὶ παισὶ. Τοῦτο ἂν καὶ οἱ ποτὲ ἀρχηγοὶ αὐτῶν Μποχαλιῶι ἔπαθον, εἰ μὴ φθάσας ὁ Μπεϊλαρμπεῖς Μαχουμούτης ἐρεζήτησεν αὐτοῦς τῆς γυναικὸς Μανουὴλ τοῦ Μποχάλη ἐξαδελφῆς οὐσῆς αὐτοῦ, εἰ καὶ κακὰ ἀνταπέδωκαν αὐτῷ ἀντὶ τούτου· διδόντος γὰρ αὐταῖς ἀνθρώπους ἵνα μετὰ ἀνεσσεως καὶ ἀναπαύσεως ἀπέρχωνται τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν ἔξω τόπον, διαρχόμενοι περὶ τῶν Ποντικῶν εὐρόντες πλεῦσιμον καὶ δούλιως ἀποκτείναντες τοὺς ἀπάγοντας ἀνθρώπους τοῦ Μπεϊλαρμπεῖ, ἐμθάντες ἔφυγον εἰς Κέρκυραν· καὶ αὐταὶ μὲν ἠλευθερώθησαν τῆς δουλείας ὅπως δὴποτε· ὁ δὲ πενθερὸς μὲν Μανουὴλ τοῦ Μποχάλη Γεώργιος ὁ Παλαιολόγος, πρωτοεξάδελφος δὲ, ὡς προειπλώσαμεν, τῆς μητρὸς τοῦ Μπεϊλαρμπεῖ, βληθεὶς εἰς σιδηρᾶ ἤγατο· αὐτὸς γὰρ, ὡς προείπομεν, φυγίον ἀπὸ τὸ Λεοντάριν μετὰ καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, καὶ τὴν δουλοσύνην τοῦ δεσπότηου κύριου Δημητρίου· πολέμου δὲ γεγονότος περὶ τὴν Βορδονίαν καὶ τὴν Τρύπην κακῶς λαθωθεὶς ἐλάω, καὶ ἀπίγαγον αὐτὸν ἄετριν εἰς τὸν ποτὲ

αὐθέντην αὐτοῦ δεσπότην [407] κύριον Θωμᾶν. Ὡς δὲ ἴαθη ἀπὸ τοῦ λαθώματος, περιωρισμένου δὲ ὄντος καὶ φυλαττομένου ὀπασθήποτε περὶ τὸ Δυρράχιον, ἀπατήσας τοὺς φυλάττοντας ἔφυγε· καὶ πάλιν εὐρίσκετο εἰς τὸν δεσπότην κύριον Δημητρίον καὶ εἰς τὸ Ἀνάπλιον, τὸν πλείονα καιρὸν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδῶν εὐρισκομένων εἰς τὰ Βενετικά. Τοῦ οὖν ἀμηρᾶ, ὡς δεδηλώκαμεν, δουλώσαντος τὸ Λεοντάριν καὶ τὰ περὶ αὐτὸ ἐδουλώσεν, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἄγιον Γεώργιον. Ταῦτα γὰρ ἰδόντος τοῦ Κροκεντιῶλου ἢ μᾶλλον Κροκεντιῶλου εἶπεῖν εἰκειότερον, προσεκύνησεν καὶ αὐτὸς τὸν ἀμηρᾶν, καὶ τὸ κάστρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ αὐτῷ δέδωκεν· αὐτὸς δὲ ἔλαθε χάριν τούτων τὸ Λαὸν ἢ μᾶλλον τὸ Ἐλάω ἢ Ἐλάω, τούτεστι, Θεέ μου! ἵνα τί μὴ καὶ οὐτὸν προσεκατέλιπες, τῶν προλεχθέντων κακῶν πρωτεργάτην; Τοῦτων οὖν ἐκεῖσεν γενομένων ἢ μᾶλλον γινομένων, ὁ δεσπότης κύριον Θωμᾶς ἀφῆκε τὴν Καλομμάταν, καὶ περάσας εἰς τὸ περὶ τὴν Κοσμέναν καὶ τὸ Πεταλίδιον ἦλθε καὶ ἐσέθη εἰς τὸν Ἀθηρίνον, κακεῖθεν εἰς τὸ Μαραθῖν πρῶτονίστερον τῆς βασιλείας καταλειψάσης τὴν Ἀρκαδίαν, κακεῖσε ἀπελθούσης μετὰ καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς καὶ τῶν εὐρισκομένων ἐκεῖσε εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἀρχόντων. Ὡς δὲ ὁ ἀμηρᾶς ἀπῆρεν αὐτὰ, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν Κορύταιναν παρὰ τοῦ Σγουρομάλη Παλαιολόγου καὶ γυναικοδέλφου τοῦ μεγάλου Λουκᾶν, ὅς προαπέθανεν [408] εἰς ἀπόπατον διαδιδάσας τὴν ψυχὴν ἄμ' ἐγκάτωι, κατέλθεν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀδρούσαν, καὶ λαθὼν αὐτήν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα ἀπῆλθε θεάσασθαι τὴν Κορώνην, εἰς' ἀπ' ἐκεῖσε διέβη καὶ εἶδε καὶ τὴν Μεθώνην, εἶτα εἰς τὸν Πύλον τὸν καὶ Ἀθηρίνον, καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ὁ δεσπότης κύριον Θωμᾶς ἐξῆλθε· προσεσίμασε γὰρ τινα πλοίαρια, καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πόρτιω λόγγῳ ἰνομαζομένῳ, ἐν' ἀπ' ἐκεῖσε καιροῦ λαθόμενος εἰς τὴν Κέρκυραν ἀπέλθη, ὃ δὴ καὶ γέγονε. Καὶ τῆς κτ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἀπέσσεσεν ἐκεῖσε, ἦγον τούτους Κορφοῦς, ὡς νῦν ὀνομάζεται ἡ Κέρκυρα· εὐρόντος δὲ κάμου πλεῦσιμον ἀπαγόμενον ἐκεῖσε, ἐμθᾶς τῆς α' Ἰουλίου διὰ τὸ ἐπιγενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν θανατικῶν ἐν τῇ Μεθώνῃ, τῆς β' τοῦ Αὐγούστου ὀπασθήμεν ἔχοντός μου σκοπὸν, ἵνα εἰς τὴν Κρήτην ἀπέλθω, ἢ εἰς τὴν περὶ τὴν Θεσσαλονικὴν Βερόλιαν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐκεῖ καλλίστην μονὴν εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ν.κολάου, ἣν περ τῆς μητρὸς μου ὁ πατήρ ἀνήγειρεν ἐκ βάρβαν. Τοῦ δὲ Ραούλ Γεωργίου καὶ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἀπελθόντων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ δεσπότηου μετὰ καὶ τῶν ἄλλων πάντων μετέπειτα, καὶ ἐμε παρῆτρυνον καὶ ἐδουλεύοντο ἐκεῖσε ἀπελθεῖν, ἀπῆλθον κατὰ τὸν δὲ [409] ἀμηρᾶ λαθόντος τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖσε διαρχομένου εἰς τὰ κάτω μέρη τοῦ Μορέως, καὶ λαμβάνοντος πάντα τὰ ἐκεῖσε, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἰσχυρότατον Χλομευτζῖν καὶ Σανταμέριν τῶν Μπεϊλαρμπεῖδων, ὅπου εἶχον αὐτὰ, ταῦτα ἀφέντων γούφων, καὶ ἀπελθόντων καὶ αὐτῶν εἰς Κορφοῦς, ἦλθε μέχρι καὶ τῆς Πάτρας κακεῖσε προσέμεινε, καὶ τὰ Καλάβρυτα λαθόντος παρὰ τοῦ οὗτ' εἰς δεσπότης οὗτ' εἰς ἀμηρᾶν πιστοῦ Δοξᾶ, ἀλλ' οὐδ' εἰς Θεὸν

νομίζω, αὐτὸς μὲν ἔδωκεν εἰς τὴν ἀξίαν ἐκδραβεῖς, οἱ δ' αὐτοῦ πάντες οἱ μὲν ἀπετμήθησαν τὰς κεφαλὰς, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι ἀπέχθησαν. Τὸ δὲ κάστρον δ' ἀμνηρὰς καλῶς ἀσφαλισμένον καὶ παντὶ τρόπῳ ἐχυρῶσας ἔγερθαι ἀπὸ τῆν Πάτρυν, διέβη εἰς τὰ περὶ τὸ Σαλμενιακὸν καὶ Λήστραϊναν καὶ Βαστίτζαν, ὧν τὴν μὲν Βαστίτζαν καὶ Λήστραϊναν ἔλαβε, τὸ δὲ Σαλμενιακὸν ἐκράτησε μέχρι τινὸς Παλατολόγου ὁ τὸ ἐπίκλην Γρέτζα.

Τοῦ δὲ δεσπότη, ὡς εἰπομέν, πανοικεῖ ἐλθόντος εἰς τοὺς Κορφοὺς, ἦλθον πρὸς αὐτὴν καὶ γράμματα ἀπὸ τὸν σουμπαντίν Ἀγγελοκάστρου, διαλαμβάνοντα, ὡς ὁ ἀμνηρὰς ἔχει ἔρξιν ἀπελθεῖν εἰς ἐκεῖνον. Τίς τῶν ἀρχόντων σου καὶ γενήσεται συμβίβαστε μέσον ὑμῶν ἀγάπης, καὶ δοθῆ παρ' ἐκείνου καὶ τόπος μετὰ τινων συμφωνιῶν πρὸς σῆς. [410] Συμβασιλεύσας οὖν μετὰ τῶν αὐτοῦ ὁ δεσπότης ἔδοξε καλῶν, ἵνα ὁ μὲν Ραούλ Γεώργιος ἀπέλθῃ εἰς τὸν ἀμνηρὰν, ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Ραούλ Ἰωάννης ἀπέλθῃ εἰς τὸν πάπαν, ἵνα ὁ μὲν καὶ ταῦτα καὶ τὴν εἰς τοὺς Κορφοὺς τοῦ δεσπότης πλημμέλειαν ἐγλώσῃ τῷ πάπῳ, ὁ δὲ ἴσῃ, τίς ὁ τοῦ ἀμνηρὰ σκοπὸς τῷ λόγῳ· οἱ καὶ ἀπῆλθον, ὁ μὲν ἐπ' ὁ, ὁ δὲ ἐπ' ἰα' Αὐγουστου. Θανατικοῦ δ' ἐπιγεγονότος καὶ εἰς τὸ κάστρον τῶν Κορφοῦν, ὁ δεσπότης καὶ ἡμεῖς ἀπῆλθομεν εἰς χωρία, ἐκδεχόμενοι καὶ τὰ τῶν ἀποκρισκαρίων ἀποτελείσματα. Ὁ μὲν οὖν Ραούλ Γεώργιος διελθὼν διὰ τοῦ Ἀγγελοκάστρου ἔφθασε τὸν Ἀμνηρὰν εἰς τὰ περὶ τὴν Βιέρροϊαν· καὶ εὐθὺς προστάξας αὐτοῦ, ὅτε Ράλης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες ἀδραμεύθησαν καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ἠσφαλίσθησαν σιδηροῖς. Διαβιβάσαντες οὖν οὕτως ἡμέρας τινὰς, ὡς ἐξῆλθεν ὁ ἀμνηρὰς καὶ αὐτοὶ οὕτως δίσμοι μετὰ τινος ἑοῦς ἡμερῶν εἰς τὰ περὶ τοῦ μαύρου ὄρους βουνὰ ἠλευθέρωσαν αὐτοὺς, εἰπὼν, ὅτι Ἐγὼ ἐκδεχόμεν ἵνα πλῆσιον τοῦ Μορέως εὐρισκομένου μου ἔλθῃ ὁ δεσπότης ἢ στείλῃ υἱὸν αὐτοῦ μετὰ ἀρχόντων, καὶ γένηται χάρις πρὸς αὐτὸν, καὶ κάθηται καὶ ζῆ· ἐπεὶ οὖν οὐδὲν ἐγένετο, πάλιν λέγομεν, ἀνθέλλῃ, ὡς γενῆ, καὶ ἀπελθόντος σου ἄς ἔλθῃ ὁ δεσπότης ἢ ἄς στείλῃ ἀπὸ τὰ παῖδια αὐτοῦ καὶ θέλομεν ποιῆσαι εἰς ἐκεῖνους καλά.

υξβ'.

Ἐπιστρέψαντος δὲ τοῦ Ραούλ ἀπράκτου τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ξθ' ἔτους, τῆ ἰς' τοῦ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐμβὰς εἰς ἕν τῶν [411] κορριατικῶν καρδοπούλων ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς μετὰ καὶ τῶν κλειόνων ἀρχόντων αὐτοῦ διέβη εἰς τὸν Ἀγκῶνα, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε εἰς τε τὸν πάπαν καὶ τὸν δούκαν Μελάνας καὶ ἀλλαχοῦ ἀπέλθῃ, εἰς τοὺς Κορφοὺς καταλείψας τὴν τε βασίλισσαν καὶ τὰ παῖδια αὐτοῦ καὶ τινος τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς φαρμίλας τῶν ἐκείνων ἀκολουθούντων· οὗ δὴ καμὲ πολλὰ διορισμῶν καὶ ζήτησαντος, ἵνα ἢ μετ' αὐτοῦ ἀπέλθῃ ἢ ἐνταῦθα μετὰ τῆς βασίλισσης εὐρισκώμαι, καὶ ὡς ἀρχὼν τοῦ βασιλείου αὐτῆς, ἐγὼ ἀπὸ τε τοῦ ἐλθῆς τοῦ τὰ πάντα καλῶς οἰκονομεῦντος Θεοῦ, ἀπὸ τε τῆς λύπης ὧν ἐγέννησα, ἀπὸ τε τῆς ἀταξίας πάντων τῶν τοῦ δεσπότη αὐτοῦ, ἀνήκουσ ἐγενόμην καὶ εἰς

ἀμφότερα· ἀλλ' ἐπιμείνας καὶ ἕτερον καιρὸν εἰς αὐτὸ δὴ τὸ χωρίον τὰ Μολυβοτινὰ, ὅπερ εὐρισκόμην, ἔταν καὶ ὁ δεσπότης (ἦν) εἰς τὸν Χλομόν διὰ τὸν φόβον τοῦ θανατικοῦ, ὡς δεύλωται, ὡς εὔρον μετὰ καιρὸν κάθισμα τὸ εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἰλίου, πλησίον τοῦ κάστρου, ἀπελθόντος μου ἐκεῖσε.

υξβ'.

Σεπτεβρίου ε' τοῦ σ' ἔτους, κατέμινον μετὰ τῶν ἐμῶν, καὶ μόνου τοῦ Θεοῦ δεόμενος, ἵνα ἡμᾶς ἐλεήσῃ καὶ ἐξοικονομήσῃ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθότητος. Διαβιβάσαντός μου οὖν ἐκεῖσε μήνας ε' καὶ μικρὸν τι πρὸς, ὡς οὐδὲν ἐνοήσαμεν ἀνακλυθῆναι με τοὺς ἔχοντας τὸ τοιοῦτον κάθισμα, καὶ διὰ τὸ νὰ ἐξομεν καὶ πλέον τὸν πηγετισμὸν τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ φίλου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς Δωροθέου. [412] εὐρισκομένου αὐτοῦ εἰς τὴν μονὴν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάρχου· εὐρόντες καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν λβ' ἱερέων τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου κάθισμα τὸ ἐπινομαζόμενον τοῦ Ταρχανιώτου ἀπήραμεν αὐτὴ Μαρτίῳ ιε' τοῦ αὐτοῦ σ' ἔτους δηλονότι. Ὁ δὲ δεσπότης κύρ Θωμᾶς φθάσας εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ῥώμην οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσεν, εἰ μὴ ὅτι δίδωκε τῷ πάπῳ Πίῳ τὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου χάριαν, κάκεινος πρὸς αὐτὸν πρὸς τὸ μόλις νὰ ζῆ με τοὺς αὐτοῦ αὐτὴν καὶ μονὴν τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· διαβιβάσαντος [413] δὲ μερικὸν καιρὸν, ἔδραξεν αὐτῷ καὶ ἐπανίστρεψεν εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν Βενετιῶν καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖσε εἰς τὸν Ἀγκῶνα, τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ βασίλισσης Σερβίας ἐκεῖσε ἀπελθούσης, καὶ διατρίψας ἡμέρας τινὰς εἰς θεωρίαν αὐτῆς, ἐκεῖνος μὲν διέβη πάλιν εἰς τὴν Ῥώμην, ἡ δὲ βασίλισσα εἰς τὸ Ραούζιν ἐπέρασιν· ἡ δὲ εἰς τοὺς Κορφοὺς βασίλισσα καὶ μήτηρ αὐτῆς, κακῶς διαβιβάζουσα, ἐλεηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τῷ αὐτῷ σ' ἔτει Αὐγουστῳ κς' ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων μονῇ Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάρχου.

Ὁ δὲ τῶν ἀρεθῶν ἐξάρχων τὸν αὐτὸν δὴ χρόνον ἀπελθὼν κατὰ τοῦ Σφεντιάρη ἀπῆρε τὸ ἐκεῖνον περιθόητον κάστρον Σινῶπιν ὀνομαζόμενον, ὃ δὴ κατὰ ἔθεασάμην, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἄπαντα τόπον· ἔτι δὲ παρέμπροσθεν ἀπελθόντος αὐτοῦ ἀπῆρε καὶ τὴν Κερασούντα καὶ τὴν Τραπεζοῦντα, καὶ ἄπρασεν τὴν περίχωρον αὐτῶν δὴ τῶν βασιλείων Τραπεζοῦντος, καὶ πάντα σχεδὸν τῶν ἐκεῖσε ἀτυχῶν ἀθηνεῶν καὶ ἀρχόντων ἐκβαλὼν, εἰς τὴν Ἀνδριακούπολιν φέρων κατώρησεν, ἐνθα δὴ καὶ ὁ τοῦ Μορέως αὐθέντης· ὃ δὴ καὶ δέδωκεν ἔχειν εἰς ζωόρκισαν [414] αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ τὴν μεγάλην Αἴνον, τὴν Ἀἴνον, τὴν Ἰμβρον, καὶ τὸ Σαμοθράκιον, τὴν δὲ Τραπεζοῦντος βασιλέα τὸν Κομνηνὸν κύρ Δαυτὸ χωρία περὶ τὸ μαῖρον ὄρος, ἦν δὴ καὶ μετὰ τινος χρόνου μικροῦ παραδρομῆν εὐρίων τάχα εἰς αὐτὴν ἀφορμῆν μικρὰν καὶ οὐκ ἀλιθῆ, πάντα τὰ αὐτοῦ ἔλαβε, κάκεινον πνιγμῷ ἐτελείωσε. Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ σ' ἔτους διέβη ὁ ἀμνηρὰς εἰς τὴν μεγάλην Βιλαχίαν, καὶ ἐδύρωσε τὰ κατ' αὐτοῦ ἐκεῖσε ἕναρ-

γούμενα και επιστρέψας ἐποίησεν ἄρμάνωμα, και Α. πύμφας αὐτὸ κατὰ τῆς Λέσθου ἀπῆραν αὐτὴν.

υξγ'.

Τὸν δὲ Νοέμβριον τοῦ σα' ἔτους ἐπιδραμόντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Τουραχίνη Ἀμάρη, ἀπῆρε πάντας τοὺς πρὸς τὸν Ναυπάκτου και τὴν αὐτοῦ περιουσίαν τὸν Γαλατῶν οὕτω Βενετικούς, ὡς τόξα και χαρακτῆ- ρίου· τοῦ τῆς μικρᾶς Βλαχίας Φλαμπούλου αὐτοῦ· ὅπερ μαθὼν ὁ τῶν Βενετικῶν κατέργων καπετάνιος και πρὸς βοήθειαν ὄρημα ἐκίει εἰς τὴν ἀντιπέραν πόλιν τοῦ ἀμνηρᾶ Βασίτιον περὶ τῆς, ἔκαστε και ἤχημα- λώτευσεν πᾶσαν ἀνευ μόνου τοῦ Κουλά· και φέρων τοὺς Βασιτιτιανούς ἐν τῷ Ναυπάκτῳ μετὰ τοὺς αὐτοῦ ἐναλλαγὴν ἐποιήσατο, και ὅτῃ προελπίσθη οὐ- σης μάχης τοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ ἀμνηρᾶ παρὰ τῆς ἀθηνείας τῶν Βενετικῶν, διὰ τὸ πᾶσι τρόποις χρή- σασθαι τυχεῖν τῆς ἀρχῆς και ἐξουσίας τοῦ Μοριώ. Τούτῳ δὲ τὸ ἔργον ἀπακάλυψεν αὐτὴν (και) ἀρχὴ κατέστη· και ἐλθόντος τοῦ τζενεράλη [415] καπε- τάνου Ἀλωίτου Λορδᾶ ἐκείνου μετὰ πολλῆς ὀτι πρακτικῆς και δυνάμεως, ἐπίκειτο τὸ Ἐξαμίλιον και ἐκτίσεν αὐτὸ· κακῶς δὲ ἀπὸ τῆς συντομίας· οὐ γὰρ ἐν συντόμῳ τὸ ἀσφαλές, εἰς ὃ λόγος, ἀλλ' ἐπὶ ἐπολέμησε τὴν Κόρινθον και οὐκ ἔτυχε τοῦ ἐπιζομένου, ἀφείκε και τὸ Ἐξαμίλιον ἀπῆλθε.

υξδ'.

Τὸ δὲ ὀβ' ἔτος ἀπῆραν τὴν Μοναρχίαν οἱ Βενε- τικοί, οὐ τοσοῦτον ὀσάησει και χάριτι τῶν κυρίων αὐτῶν, ὅσον ἀνωφελεῖς τοῦ κρατοῦντος αὐτὴν ἄρχον- τος, ὅπερ δὴ ὀμοίως ἀνωφελεῖς και ἀποτυχία και C τοῦ κεφαλεύοντος τὸ τῆς Λήμανου κάστρου, τὸ λεγόμενον Παλαιόκαstron, ἐκλάπη και μᾶλλον ὁ τοιοῦ- τος Κουλά, αὐτοῖ και παρὰ ἐξωτερικῶν τυχόντος και ἐδόθη πρὸς τὴν ἀθηνείαν τῶν Βενετικῶν, και ἐξ αὐτοῦ ὀηλονότι τοῦ κάστρου και ἔσαν τὸ νησίον ἐκλήρωσαντο· ἀλλὰ και εἰς τὴν Λέσθον ἀπελθόντος αὐτοῦ δὲ τοῦ καπετάνου και πολεμήσαντος αὐτὴν, οὐκ ἐπροξέ τι, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἀπρακτος.

υξε'.

Τὸ δὲ εἰρ τοῦ ογ' ἔτους ἀποστείλας ὁ δεσπότης κύρ Θωμάς ἐμήνυσεν, ἔνθα οἱ υἱοὶ αὐτοῦ και ἡ θυγά- τηρ ἐκείσε ἀπέλθουσιν, ὅπου κἀκεῖνος· και γινόμε- νου και ἀποσωθέντων μετὰ καρδίου εἰς τὸν Ἀγκῶνα, και μόνον ἀκούσαντος ὅτι ἀπεσώθησαν, οὐ φθά- σαντος δὲ ἰδεῖν αὐτὰ Μαίη ιβ', ἐν Ῥώμῃ εὐρισκό- μενος τέθνηκεν, ὀπάρχοντας χρόνιον νσ' και μικρὸν τι πρὸς· αὐτὰ δὲ ὀλίγον καιρὸν διαβιβάσαντα εἰς τὸν Ἀγκῶνα, [424] πέμψας ὁ πάπας ἐπιμελεῖς και σπουδῆ και βοήθειᾳ τοῦ ἀιδεσιμωτάτου καρδινάλιου και πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Βησσαρίωνος, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ῥώμην και εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν οἰκονομίαν πρὸς τὸ ζῆν, ἔνθα και ὁ πατήρ αὐτῶν εἶχε· και τὸν πρῶτον υἱὸν τὸν κύρ Ἀνδρέαν τὸν Παλαιολόγον δεσπότην ὁ πάπας τετίμηκε.

υξς'.

Τῷ δὲ σα' ἔτει Ὀκτωβρίου ιε' και ὁ πνευματικὸς πατήρ ἡμῶν και ἀδελφός και φίλος ἀριστος ὁ Δωρό- θεος, ἀπῆλθεν ἀποθανῶν εὐφραϊνόμενος ἐν οὐρανοῖς, ἡμᾶς δὲ καταλείπει και τὴν ἐκείνου λυπουμένους

στέρησιν· κἀγὼ δ' ἀναγκασθεὶς ὀπὸ τῆς ἐνδελίας Ἀπριλλίου ιη', ἐξῆλθον και ἀπῆλθον εἰς τὸν Ἀγκῶνα τῆ ιγ' Μαίη, και τῆ α' πάλιν Ἰουλίου ἐξελθόντος μου, ἀπῆλθον διὰ τῆς εἰσῆς Βιτιλίου, ἐπὶ κἀκεῖσε εἰς τὰ θερμὰ εὐρισκασθαι τὸν καρδινάλιον μετ' ὀθ- καμεν· δε' ἡμέρας θ' εἰς τὴν Ῥώμην ἐφθάσαμεν, και ποιήσας εἰς τὸ ὀσπῆτιον τῶν ἀθηνείων ἡμῶν, τοῦ δεσπότης κύρ Ἀνδρέου και ἀθηνεοπόλεου κύρ Μανουῆλ τῶν Παλαιολόγων, ἡμέρας λγ', [425] ἐν αἷς ἡμέραις και τοὺς τάφους τῶν μακαρίων ἀπιστό- λων Πέτρου και Παύλου προσεκύνησα· και πολλῶν ἄλλων ὀγίων τῶν ἐκεῖσε τεθρημένων, και ἱστορή- σας τὰ ἐν τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ και περιβόητῳ (και) παλαιᾷ, τῆ ιγ' Ἰουλίου ἐξῆλθον και ἦλθον διὰ τῆς εἰσῆς ὀδοῦ εἰς τὸν Ἀγκῶνα, και μικρὸν τι προσ- μείνας διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Βενετίαν ἀπῆλθον τῆ κη' τοῦ αὐτοῦ, και ἐποίησα ἐκεῖσε εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Σικυροῦ ἡμέρας κγ', ἔως Ἀυγούστου ὀηλονότι κγ'· ἐν ἧ ἄργα σὺν θεῷ ἐξελθόντες· ἀπεσώθημεν ἐνταῦθα εἰς τοὺς Κορφοῦς.

υξζ'.

Τῆ ε' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τοῦ σα' ἔτους· καθ' ἐν δὲ καιρὸν ἡμεῖς εἰς τὰ περὶ τὴν Ῥώμην διετρί- βομεν, και ὁ τῶν ἀσθεῶν ἐξάρχων ἀμνηρᾶς, ἐλθὼν κατὰ τῆς Ἀδωνιτίας, και διώξας τὸν ἀθηνεὶν αὐ- τῆς τὸν Σκαντάριν, και εἰχημαλωτεύσας και ἀφανί- σας τὸν τόπον, και κτίσας κάστρον πλησίον τοῦ καθολικοῦ κάστρου αὐτοῦ, Κρούας ὀνομαζομένου, πρὸς τὸ ἀντιμάχεσθαι αὐτῷ, ἐπανέστρεψεν εἰς τὰ περὶ τὴν Κωνσταντινουπόλιν· και τοῦ αὐτοῦ σα' ἔτους τὸ θέρος, γερῶ θ' ὁ Βασίλειος Καπίλος καπε- τάνιος τζενεράλης ἀπελθὼν εἰς τὴν νῆσον Ἰμβρον και πολεμήσας, ἀπῆρεν αὐτὴν· και πάλιν ἀπελ- θόντος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀθήναν, πᾶσαν τὴν χώραν ἤχημαλώτευσεν· ἐλθόντος δ' αὐτοῦ εἰς τὴν πάλειαν Πάτραν περὶ τὸν Ἀυγούστον, ἀπῆρε τὴν χώραν· Ἐπιδραμόντος σὺν τοῦ Ἀμάρη [426] εἰς βοήθειαν αὐ- τῆς ὁ Πρεσβυτέρος μετὰ τῶν τῆς ἀρμάτας και Ῥαούλ Μιχαῆλ ὁ Ἰσῆς μετὰ στρατιωτῶν πολλῶν και καλῶν ἔστρεψαν αὐτὸν κατὰ κράτος, και πολλούς τῶν αὐτοῦ ἐκότρωσαν και διώξαντες μέχρι πολλοῦ, οὐκ ἐστράφησαν περὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἔργου, και μᾶλλον τοῦτο συμβουλεύοντες οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ και τοῦ τόπου και τῶν τοιοῦτων πλέον εἰδήμονες. Ἀλλ' ἐπαρθὼς ὁ Πρεσβυτέρος και σκληρῶς μᾶλλον φωνεῖς και πρὸς αὐτούς, πῶς οὐ δούλουςιν, ἐξεδίωξαν και μὴ γινώσκοντες ταῦτα καλῶν μέχρι και τῶν μύλων και τοῦ Σαραβαλλίου και ἀπέκριναν πρὸς τὸ ἀνώφε- ρον τοῦ Σιδηροκάστρου. Ὅ γοῦν Ἀμάρης ἰδὼν τὸν τοῦτων διαγρὸν ὀκαιρον και ἀπρακτον και ὀσπῆτον, καταλείψας εἰς τινὰς τόπους ἀνθρώπους, εἰτ' ἐπιστρέ- φας κατ' αὐτῶν, ἔστρεψε και ἐβίωξεν αὐτούς, και φθάσας ἀνείλε τὸν Πρεσβυτέρον ἐπὶ μουλαρίου καθ- εζόμενον, και δις ἀπ' ἐκείνου πρὸς τὰς, και ἄλλους ἀνείλεν πολλούς, και αὐτὸν δὲ τὸν Ῥαούλ Μιχαῆλ ἀλώσαντες τοῦ ἀλόγου αὐτῷ συμπεσόντος, [427] και ἐκτίσσαν αὐτὸν εἰς τὸν πάλιν. Καὶ τέλος ὡς νικη- ται δραμόντες εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ἐνθα τὰ κάτεργα, πολλοὺς εὐρόντες εἰς τὴν γῆν ἀνείλεν αὐτοῦς· ὀπα-

πτεύσαντες δὲ εἶναι αἴτιον, καὶ τὸν μητροπολίτην τῆς αὐτῆς παλαιᾶς Πάτρας τοῦ ἐλθεῖν κατ' αὐτῶν τὸ ἀρμάτωμα, λαβόντες εἰς τὸν πάλιν ἐκάθισαν. Ταῦτα δὲ παθόντες ἀπρακτοὶ καὶ ζημιωμένοι οἱ τῆς ἀρμάτας, ἐπανέστρεψαν· ἀφ' οὗ δὴ συμβεβηκότες κακοῦ καὶ ὁ καπετάνιος λυπηθεὶς καὶ πολὺ ἀσθενήσας, εἰς τὸν Εὐριπὸν εὐρισκόμενος ἀπέθανε, καὶ γέγονε καπετάνιος Ἰάκωβος Λορδᾶς ὁ τοῦ Πέτρου Λορδᾶ ἐκείνου υἱὸς καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Ἀλωΐσου Λορδᾶ καπετανίου πρωτεξάδελφος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῷ τοῦ ἐνεστῶτος χρόνου χειμῶνι παρηκολούθησαν· τὸ δὲ τῆς Πάτρας τῷ πρὸ τοῦ φθινοπώρου Αὐγούστου, τῆς κθ' τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ ος' ἔτους, ἐν ἧ καὶ τὸ ἡμέτερον μέγα Πάσχα γέγονεν, ἐναπέψυξεν ὁ τῶν κακῶν πάντων τοῦ Μορέως αἴτιος Ματθαῖος ὁ Ἀσάνης· καὶ ἰδοὺ καὶ τὸ τοῦ Δανὶδ μελῶδημα καὶ ἔτι πεπλήρωται, τὲ, Ἀγασθήτω ὁ Θεὸς, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν. Καὶ τούτου γενομένου ὡς ἠκούσαμεν παρὰ τινῶν, ἀπέπεμψε καὶ ὁ δεσπότης τὴν τοῦ Ἀμηρᾶ πρὸς αὐτόν [428] πρόσδοον καὶ τὴν χρέος τῆς δουλείας εἰς τὰ φασάτα, εἰπόντος αὐτοῦ· Ἐγὼ εἰμι γέρον καὶ ἀσθενῆς· ὁ ἐκπληρῶν τὴν δουλοσύνην ἀπέθανε· λοιπὸν ἢ πολλὴ πρόσδοος ἔσθ' ὅπου ὀρίτης· ἐμοὶ δὲ ἄς δεθῆ ὅσον νὰ ζῶ καθήμενος ἐνταῦθα μετὰ τινῶν ὀλίγων. Ἀπελογήσατο ὁ ἀμηρᾶς· Καλῶς λέγει, καὶ ἄς χωρίση τοὺς θέλει, καὶ ἐχώρισε· καὶ δίδωκε πρὸς αὐτόν ἄσπρα χ', ἵνα ἔχη αὐτὰς ἀπὸ τὸ κουμέρι τοῦ ἀλαῦρου, τοὺς δὲ πλείονας τῶν ὑποχειρίων αὐτοῦ περιορίσας ἀπῆρεν, ἵνα εὐρίσκωνται εἰς τὴν πόλιν· ἄλλοι δὲ εἶπον ἄλλως γεγυῖναι καὶ μέλλομεν μαθεῖν καὶ δεηθήσεσθαι. [429] Τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου τὸ θερος ἐγεγόνει τοσαύτη λοιμώδης νόσος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἀνδριανούπολιν καὶ τὴν Καλλίπολιν καὶ τὰ περὶ αὐτῶν κάστρα καὶ κωμοπόλεις καὶ χώρας, οἷα οὐ γέγονε παρόπισθε χρόνους πολλούς· τεθνήκασιν γάρ, ὡς λέγουσι, μυριάδες πολλὰ ἀνθρώπων, οὐ χιλιάδες· σὺν αὐταῖς δὲ καὶ ἡ τοῦ δεσπότητος θυγάτηρ.

υξή'.

Τοῦ δὲ ος' ἔτους Νοεμβρίῳ μηνὶ ἀπῆλθον κτήγῳ εἰς τὴν ἀγίαν Μαῦραν, παρακινήσει τῆς βασιλείας κυρᾶς Ἑλένης καὶ πενθερᾶς τοῦ αὐθεντός τοῦ τόπου ἐκεῖθεν ἀναθεωρήσω, καὶ ὡς δῆθεν ἀνεψιῦ τοῦ μακαρίτου αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως κύρ Κωνσταντίνου καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ παθόντος μου ζημίαν μεγίστην, ὡς προεδήλωσα ἐν τῷ λη' αἵτι, ἀπολαύσω τινὰς εὐεργεσίας ἐτησίους, ὡς γέρον καὶ ἀσθενῆς καὶ πτωχὸς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. Ἐπανέστρεψα δὲ τῆς κβ' τοῦ αὐτοῦ, εὐτελή πάντα καὶ ἰδὼν καὶ ἀπολαύσας ἀνευ τοῦ ὑπερέχειν ἐν τῷ μασταρδικῷ γένει τὴν πᾶσαν ἀρχὴν αὐτοῦ· δεῖ γάρ τοὺς ἀρχομένους ἐξομειοῦσθαι τοῖς ἀρχουσι. Καὶ τὸν Ἰανουάριον [430] τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ὁ τῆς Ἀθανασίας αὐθεντῆς Σκαντέρης τέθνηκεν φυσικῷ θανάτῳ· καὶ

τὸ μὲν τοῦ τόπου καὶ τῆς αὐθεντίας αὐτοῦ ἔλαβεν ἡ αὐθεντία τῶν Βενετιῶν· τὸ δὲ ὁ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ υἱὸς, Τοῦρκος ὢν, καὶ εἰς τὸν ἀμηρᾶν καὶ σταλεῖς παρ' ἐκείνου· ἀπὸ δὲ τοῦ ἡμίσεως ἔαρος τοῦ αὐτοῦ δηλονότι ος' ἔτους καὶ ὅλου τοῦ θερού διαβιάσαντός μου κακῶς ἀπὸ τῆς συνήθους ἀσθενείας τοῦ ρευματισμοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν κοσμικῶν φορημάτων μου διαλυθέντων, ἐρασοφορέταμεν τῆς α' τοῦ Αὐγούστου μηνός, καὶ ἀντὶ Γεώργιος Γρηγόριος, ἀντὶ δὲ Ἑλένη Ἐδπραξία ὠνομάσθημεν, διδόντες πρῶτον τὴν εἰς Θεὸν τῆς πίστεως ὁμολογίαν ἡμῶν, ἔχουσαν οὕτως· [444] Πιστεύω τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ μὴ κτίσμα εἶναι οὐδ' ὑπὸ χρόνον, κατὰ τὸν ἄφρονα Ἄρειον, ἀλλ' ὁμοούσιον καὶ συναϊδίον τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ Θεῶν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, ποιητὴν χρόνων καὶ τῶν κτισμάτων τῶν πάντων, ὕστερον δὲ σαρκωθέντα δι' ἡμᾶς ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου. Πιστεύω τὸ Πνεῦμα ἅγιον μὴ κτίσμα εἶναι μηδὲ ἑτεροούσιον τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ὡς ὁ Μακεδόνης ὁ κενός [445] τῆς αὐτοῦ χάριτος ἐβλασφήμει, ἀλλὰ Θεὸν ἀληθινὸν, ὁμοούσιον καὶ συναϊδίον τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, ἐκ τοῦ Πατρὸς πρὸς Υἱὸν ἐκπορευτῶς, ὡσπερ ὁ Υἱὸς ἐξ αὐτοῦ γεννητῶς. Πιστεύω μὴ ἄλλον εἶναι τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν προαιώνιον, ἕτερον δὲ τὸν ἐκ τῆς Παρθένου γεννηθέντα Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ὁ ἄφρων Νεστόριος ἐβλασφήμει, ἀλλὰ τὸν ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα δύο μὲν εἶναι μετὰ τὴν ἑνωσιν φύσεις, ἕνα δὲ τῆ ὑποστάσει τῆ θεϊκῆς δηλονότι· διὸ καὶ τὴν αὐτὴν τεκοῦσαν κυρίως καὶ ἀληθῶς Θεοτόκον εἶναι, καὶ οὐ Χριστοτόκον κατ' ἐκείνον τὸν ἄφρονα. — Πιστεύω τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν μὴ εἰς μίαν φύσιν τὰς δύο συνάψαι, κατὰ τοὺς ἄφρονας Διόσκορον καὶ Εὐτυχῆν, οἳ τῆ θεότητι τὰ πάθη προσῆπτον, ἀλλ' ἐν δύο φύσεσι καὶ μετὰ τὴν ἑνωσιν ἀσυγχύτως γνωριζόμενον, καὶ ἔτι μήτε προὑπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων μήτε τέλος εἶναι κολάσεως μήτε ἀποκατάστασιν δαιμόνων, κατὰ τὸν ἄφρονα Ἄριγένην. — Πιστεύω τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν οὐχ ἐν θέλημα ἔχειν φυσικὸν καὶ μίαν ἐνέργειαν, κατὰ τὸν Ῥώμης Ὀνώριον (1) καὶ Νύρρον τὸν ἄφρονα, ἀλλὰ δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας, θεϊκὴν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν καὶ θέλησιν, καὶ μηδετέραν τῶν αὐτοῦ φύσεων ἀθέλητον εἶναι ἢ ἀνενέργητον. — [446] Πιστεύω τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις, οὐ λατρευτικῶς, ἀλλὰ σχετικῶς ἀσπάζεσθαι τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τιμᾶν, οὐ τῆ ὕλη τὸ σέβας, ἀλλὰ τῷ πρωτοτύπῳ ἀπονέμεσθαι· ἢ γὰρ τιμὴ τῆς εἰκόνος ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον. Πιστεύω μήτε ἀνενέργητον εἶναι τὴν θεῖαν φύσιν καὶ ἐνεργειῶν οὐσιωδῶν ἔρημον, μήτε ταυτὸν εἶναι οὐσίαν καὶ ἐνεργείαν ἐπ' ἐκείνης μήτε κτιστὰς· εἶναι ταύτας, κατὰ τοὺς ἄφρονας Βαρλαάμ καὶ Ἀκίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ἐνεργείας θείας οὐσιωδῆς, καὶ ἑτέρας εἶναι ταύτας παρ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν, καὶ ἀκτίστους εἶναι καὶ λεγομένας θεότητος. Ὁμολογῶ βεβαίως τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον

(1) Honorium a monotheismi labe satis purgant theologii passim omnes. M.

οὐκ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι ἅμα κατὰ τοὺς Ἱταλοὺς, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τοῦ Πατρὸς ἐνικῶς (1), ὡσπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τοῦ Πατρὸς ἐνικῶς γεννᾶται· πέμπεσθαι δὲ παρὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα, οἷον αὐτῆ ἡ χάρις καὶ ἡ δωρεὰ αὐτοῦ διδωσίν.

υξθ'.

Τὸ δὲ φθεινόπωρον τοῦ ος' ἔτους ἀπῆλθεν ἡ βασιλισσα [447] κυρὰ Ἑλένη ἡ Παλαιολογίνα, ἡ τοῦ δεσπότητος Σερβίας γυνή, εἰς τὴν αὐθεντίαν τῆς Βενετίας, ἐγκαλοῦσα τοὺς τὸν βίον αὐτῆς κλέψαντας εἰς τοὺς Κορφοῦς. Καὶ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένοντο σεισμοὶ πολλοὶ καὶ μεγάλοι εἰς τε τὴν ἀγίαν Μαῦραν καὶ τὴν Κεφαλωνίαν καὶ τὴν Ζάχυνθον, καὶ ἐχάλασαν πολλὰ τῶν αὐτῶν· τὸ δὲ τῆς Κεφαλωνίας κάστρον τελείως ἅπαν ἐχάλασε, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τεθνήκασιν. Τὸ δὲ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν ὁ τῶν Βενετικῶν κατέργων καπετάνιος, Νικολῶν Δεκανάλιας, καὶ ἠγματοῦσε τὴν μεγάλην Αἴνον, καὶ ἐπιστρέψας καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Μορέαν, ἔκτισε τὴν Βοστίτζαν τῷ τῷ θέρους καιρῷ τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

υδ'.

Τὸν ἐξ χειμῶνα τοῦ σθ' ἔτους Ἰαννουαρίῳ καὶ ἔπεσαν εἰς τὸ καθολικὸν νησίον χιῶν τοσαύτη, ὅσην οὐδὲν εἶδον οἱ τῶν Κορφοῦν ἀνθρώποι ἄλλοτε, ὥστε καὶ ὀλώπεκας καὶ λαγωοὺς διὰ τῶν οἰκείων χειρῶν θηρεύειν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὸν τῆς Δύσεως τόπον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τῆς Ἀνατολῆς πολλῶν γε μᾶλλον. Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ Εὐρίπου ὁ τῶν ἀσεβῶν ἀρχῶν ἦλθε εἰς αὐτὸν περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰουλίου μηνός· τὸ δὲ ἀρμάτωμα αὐτοῦ τὸ διὰ θαλάσσης, πρὸ τοῦ ἐξελεῖν ἅπαν τὸ εὐρισκόμενον εἰς αὐτὴν Καλλιπόλιν, ἀπελθὼν εἰς τὴν Λῆμνον ἀπῆρε τὸν Κότζηνον καὶ τὰ εἰς ἅπαν τὸ νησίον εὐρισκόμενα χωρία ἄνευ τοῦ [448] Παλαιοκάστρου καὶ τῆς Σκάλας καὶ ὑπέστρεψεν· ἐπελθὼν δὲ τὸ τῆς πόλεως ἐκ Νικομηδείας καὶ ὀπίσθεν ἂν ἦν ὁμοῦ ἐξῆλθεν καὶ ἦλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Εὐρίπον, ὅποιον ἰδὼν ὁ ἐξάρχων τοῦ ἄρματος τῶν Βενετικῶν ἀνεχώρησεν, ἴσως καλῶς ποιήσας, κακῶς δὲ ὅτι οὐκ ἔλαβεν δύναμιν εἰς τὸν Εὐρίπον· ἀρχόμενος δὲ τὸ τοῦ ἀμηνᾶ ἀρμάτωμα καθ' ὄδον ἀπῆρε τὴν Ἰμβρον. Εἶτα ἦλθεν εἰς τὸν Εὐρίπον, καθ' ὃν δὴ μῆνα καὶ ὁ ἀμηνᾶς, καὶ πολέμησαντες ἀφοδρῶς ἀπὸ τε γῆς καὶ θαλάσσης, τῆ 13' τοῦ Ἰουλίου μηνός ἀπῆραν τὸ κάστρον πολέμῳ. Καὶ τούτου γενομένου πάντα τὰ περὶ αὐτὴν νησοῦρα καὶ καστέλλια ἐδουλώθησαν ἐκαστίως ἀκουσίως· ὁ δὲ ἀμηνᾶς προσκαρτερήσας μικρόν τι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· τὸν δὲ Μπεϊλαρμπεὶν αὐτοῦ ἐπαφῆκε καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Μορέαν· ἦλθε δὲ τὸ διξίον μέρος παρὰ θάλασσαν καὶ διερχόμενος οἱ περὶ τὴν Βοστίτζαν οἱ μὲν ἀφέντες αὐτὴν ἔφυγον, οἱ δὲ προσεκύνησαν καὶ παρέδωκαν αὐτῷ ταύτην. Διερχόμενος δὲ παρέμπροσθεν, ὁμοίως ἐποίησαν καὶ οἱ ἐν τῷ Βιομέρῳ καὶ

τῆ Ἰθαλῆ καὶ τῆ Χαλιῶνι καὶ οἱ ἐν τῷ Ποντικῷ· ὅπερ ὡς εἶναι εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐχάλασαν μέγροι καὶ θαλασίων, τὰ δὲ ἄλλα ἔχουσι· διελθόντας δὲ αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ Πριγκιπάτου ἐπιστρέψας ἐξῆλθε τοῦ Μορέως, τὸν δὲ ῥηθέντα καπετάνιον Νικολῶν Δεκανάλια, στείλαντες ἕτερον καπετάνιον τὸν Θωμᾶ Μουτζενίγον, ἐπίσταν αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὸν γραμματικὸν, [449] καὶ σιδηροῖς δεσμεύσαντες ἔστειλαν εἰς τὸν αὐθέντιν αὐτῶν, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ φθεινοπώρου τοῦ σθ' ἔτους.

υσα'.

Ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ [τοῦ μηνός] καὶ ὁ εἰς τὴν Ἀνδριζνούπολιν δεσπότης κύρ Δημήτριος τέθηκε, γιγονῶς καὶ καλόγερος καὶ Δαυῖδ ἐκονομασθεὶς, πρὸ αὐτοῦ χρόνων ὀλίγων ἀποθανούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ· ἔτι δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ βασίλισσα τέθηκε μετὰ τινα καιρὸν ὀλίγον τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

υσβ'.

Τῆ δὲ κς' τοῦ Ἰουλίου μηνός τοῦ π' ἔτους περιέπεσον ἐγὼ εἰς ἀσθένειαν τοιαύτην, ὥστε καὶ ἐποίησάν με καὶ τέλειον καλόγερον καὶ μεγαλόσχημον, μὴ ἐννοήσαντός μου τὸ τυχόν.

υσγ'.

Περὶ δὲ τὸ φθεινόπωρον τοῦ πα' ἔτους ἐκαυστρεύων ἀπὸ τὸν ῥήξαν τῆς Φράντζας καὶ τὸν δούκον τῆς Μπεργωνίας ὁ καρδηνάλιος κύρ Γησσαρίων (ἀπεστάλη γὰρ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸ εἰρνεύειν αὐτούς), καθ' ὄδον τῆ 15' Νοεμβρίου ἀπέθανε καὶ φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τιμῆς ἐπιπλείστης ἔθαψαν εἰς τὸν ναὸν τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ἐνθα δὴ καὶ προκείμενος, καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ προετοίμασε πλησίον τοῦ τάφου τῆς ἀγίας ἐπιτομάρτυρος Εὐγενείας. Περὶ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξῆλθεν καὶ ὁ Ζουχασάνης κατὰ τοῦ τόπου ἀμηνᾶ τοῦ Μεχεμέτη, καὶ διέδρομε [450] τόπους αὐτοῦ εἰς τὴν ἀντολήν, καὶ ἐξῆλθε καὶ αὐτῶς ὁ ἀμηνᾶς ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀπῆλθε κατ' ἐκείνου μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Καὶ πλησιάσαντες εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐνίκησεν ἐκεῖνος φωτιστόν τοῦ ἀμηνᾶ, ὅπερ ἐξῆλθεν ἐμπροσθεν κατ' ἐκείνου· ἐν ᾧ ἐσκότωσε καὶ τὸν Μπεϊλαρμπεὶν τῆς Δύσεως, υἱὸν τοῦ ποτε Παλαιολόγου Θωμᾶ τοῦ Γίδου ἐκείνου καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν ἐπιτῶν εἰς τὴν οὐσίαν ἀρχόντων καὶ κεφαλᾶδων· εἶτα ἐπελθόντας καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀμηνᾶ ἐνίκηθη, καὶ ἐπιστρέψας ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ ὁ ἀμηνᾶς ἐπιστρέψας ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν. Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆραν καὶ ἡ αὐθεντία τῶν Βενετικῶν τὸ πλησίον τῶν Κορφοῦν καστέλλιον Στροφύλιον ὀνομαζόμενον.

υσδ'.

Τῆ δὲ ζ' τοῦ Νοεμβρίου μηνός τοῦ πβ' ἔτους τέθηκε καὶ εἰς τὴν ἀγίαν Μιχράν καὶ βασίλισσα κυρὰ Ἑλένη ἡ Παλαιολογίνα, καὶ μοναχὴ γενομένη καὶ Ὑπομονὴ μετονομασθεῖσα. Τῆ θ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός τέθηκεν καὶ ὁ μεθ' ἡμῶν εὐρισκόμενος ἱερε-

(1) Solemnis error Graeco: um de processione Spiritus sancti tantummodo a Patre. M

μόναχος καὶ πνευματικός, κύριος Ἰερὺθεος ὁ καὶ διὰ τοῦ μεγάλου σχήματος μετονομασθεὶς Ἰωσήφ, ὃς ἦν ἐκ νεότητος μεθ' ἡμῶν καὶ τυσχολίτης καὶ φίλος μέχρι καὶ τοῦ τέλους αὐτοῦ.

υαε'.

Τὸ δὲ θέρος τοῦ πγ' ἔτους ποιήσας ὁ τῶν ἀσεβῶν ἄρχων ἀρρώτωμα μέγα καὶ πέμψας αὐτὸ εἰς τὰ ἄνω μέρη τῆς μαύρης θαλάσσης [151] ἀπῆρε τὸ μέγα κάστρον, τὸν Καφᾶν λεγόμενον.

υαε'.

Τὸ δὲ θέρος τοῦ πδ' ἔτους ἀπῆλθε κατὰ τῆς Βλαχίας μετὰ πάσης τῆς ἐννάμειως αὐτοῦ.

υαε'.

Τὸν δὲ Σεπτέμβριον τοῦ πε' ἔτους ἀπέστρεψεν πλέον νικηθεὶς ἢ νικήσας, καὶ τὸν μὲν Μπαϊλαρμπεῖν ἀφῆκεν εἰς τὴν Σοφίαν, αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν· καὶ ποιήσας ἡμέρας τινὰς ἐξελθὼν ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου τῆ α' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐπῆλθεν ἐμοὶ ρευματισμὸς εἰς τὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γόνατα, καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ στόματός μου καὶ τῆς ρινὸς καὶ τῶν ὠτίων τσαούτη ὄσφρασμα, ὃς ἀπέλπισάν με, καὶ τρις τῶν ἀχράντων μυστηρίων με ἐκκινώνησαν τὴν ἀνάξιον· ὅπερ καὶ εἶπε μοι ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ἢ θεραπεία πάντων τῶν ἐν ἐμοὶ δυσχερῶν, καὶ τοῦ γήρωος λέγει καὶ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἐνδείας εὐ τῶν πολλῶν καλῶν καὶ ευήθων ἀπὸ νεότητος, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν σχεδὸν τῶν ἀναγκαίων, εἰ μὴ ὅτι ἡ ὑπομονὴ τῶν τοιούτων καὶ εὐχαριστία εἰς Θεόν, Θεοῦ χάριτι, αἰτία μέλλει εἶναι

εἰς τὸ συγχωρῆσαι αὐτὸν πολλὰ τῶν ἰσὺν πρὸς αὐτὸν ἔπαισα. Οὐ γὰρ γέγονεν ἐν τῷ βίῳ ἁμαρτήματα, οὐδὲ πράξεις, οὐδὲ κακία, ἢ ἐγὼ οὐκ ἐπλημμέλησα ὁ ἄθλιος κατὰ νοῦν καὶ λόγον καὶ προαίρεσιν καὶ θέσει καὶ γνώμῃ καὶ πράξει ἕξαμαρτήσας, ὡς ἄλλος οὐδεὶς πώποτε· ὅμως λυτρωθεὶς τοῦ θανάτου [452] ἀπέμεινα κωφὸς μέχρι πολλοῦ, ὡς οἶδὲ τὰ πλησίον μου σήμαντρα ἀκούειν, ἔτι δὲ καὶ κατάκοιτος ἀπὸ τῶν ποδῶν τῆς ὀδύνης (ἀπέμειναν δὲ εἰς τὴν ἄνω πρόντιαν, ἢ νὰ ἀπαλλαγῶ τῶν τοιούτων ἡμερῶν παρελθουσῶν, ἢ ἐπαλθόντος μοι τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀνακύσεως τῶν ἀνδρῶν, ὡς ὁ θεὸς Ἰαδ προηγόρευσεν· ἀλλ' ἐγὼ δεόμεναι τοῦ Θεοῦ οὕτως· ἀλλ' εἰ με, Σῶτερ, ἀνάγκη παθεῖν), τίς γὰρ οἶδε τὸ βάθος τῶν σῶν κριμάτων; τῆς μὲν σῆς φιλανθρωπίας οἶοναί μου τὰ πάθη βδελυττομένης, τῆς δ' αὐ δικαιοσύνης δρώσης τὸ ἑαυτῆς)· εἰς γοῦν τὸν ἐκδεχόμενον λήξιν τόνδε χρόνον τὸ δοῦναι δίκην ἐμοὶ παράσχου· ἀλλὰ μὴ εἰς τὴν μέλλοντα ἀπέραντον, ἐνθα οὐκ ἔστε μεταπεσεῖσθαί τὰ πράγματα· ἐνταυθα με τοῖνον ἀνακαθάρας ἄπασι χρησάμενος τοῖς εἰς τοῦτο φέρουσιν, οὕτω τῶν τῆδε μεταστῆσαις ἄξιον τοῦ μὴ τῶν σῶν ἐκπεσεῖν οἰκτιρῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ φρικτῇ παρουσίᾳ σου. — Τὸ δὲ θέρος τοῦ αὐτοῦ πε' ἔτους ἔστειλε πολὺ φωστᾶτον τὸ κατὰ Ναύπακτον, ἵνα ἐπάρη αὐτὸ, εἶτα εἰς τὴν ἁγίαν Μαύραν ἔβη, ὅπερ βοηθεία Θεοῦ οὕτε τὸν Ναύπακτον ἀπῆρεν, οὕτε κατὰ τῆς ἁγίας Μαύρας ἦλθεν, ἀλλ' ὑπέστρεψεν ἀπρακτον.

INDEX ANALYTICUS

AD

GEORGI PHRANTZÆ CHRONICON MAJUS.

(Revocatur Lector ad numeros grandiores in textu expressos)

A

Abarinus oppidum, 407. Etiam Pylus dictum, 408.
 Abasgia regio, 512.
 Abedulus pater Mohametis prophetæ, 208.
 Abersæ dux ad Nicopolim a Turcis captus, 60.
 Abubacares Mohametis prophetæ successor, 502.
 Ahydus oppidum, 45.
 Acarnanes subjecti Andronico III, 38. Amurati II, 91.
 Achumates cum Turachane patre in Peloponnesum profectus, 255. Ab Asane vincitur et capitur, ib., liberatur ab Amare fratre, 585.
 Acindyni hæresis, 446.
 Acha oppidum Peloponnesi a Mehemete II bello premitur, 387. A Demetrio despota obsidetur, 390.
 Ademantides turres, 51.
 Adrianopolis ab Amurati I capta, 46, 80, a Mehemete I sedes imperii facta, 90.
 Azaterina Centerionis principis f., Thomæ despote uxor, 154.
 Azeterina. Catelintzæ, Leshiorum principis f., Constantino despote nubit, 192, 195. Ejus mors, 195.
 Aënis magna oppidum Peloponnesi, 135. Demetrio despote a Mehemete II ad victum datum, 413. A Venetis captum, 447. Ejus provincia, 76.
 Aetoli subjecti Andronico III, 38. Amurati II, 91.

Aënis oppidum Peloponnesi, 135. A Mehemete II bello premitur, 387.
 Agar mater Saracenorum, 503.
 Agareni unde dicti, 503.
 Agathopolis, 405.
 Albanitæ a Bajazete devicti, 82. Adversus Thomam et Demetrium despotas seditione commota, Manuelem Cantacuzenum despota creant, 385. A Turachane coercentur, 385. Rapaces ac perfidi, 591. A Mehemete II victi, 425.
 Aleutores quid significet, 81.
 Alexander IV papa cum Michaele VIII Palæologo de conciliandis Ecclesiis convenit, 21.
 Alexii turris Cpoli, 287.
 Ali pasias Mehemetem II a bello adversus Romanos detertere frustra conatus, 265. Ejus consilia Constantino XI aperit, 268. A Mehemete II interficitur, 295. Exercitum propter mortem ejus luctus, 294.
 Allage oppidum, 21.
 Almyrum oppidum Cretæ, 100.
 Amares cum Turachane patre adversus Thomam et Demetrium despotas proficiscitur, 235. Iisdem adversus Albanitas seditiosos opitulatus fratrem captivitate liberat, 383. A Mehemete II in Peloponneso cum exercitu relinquitur, 598. Regionem Naupacti adjacentem occupat, 414. Venetos vincit, 425.
 Amastris a Bajazete occupata, 82.